

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Рахункової палати
від 14.12.2021 № 33-2

Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених у 2020 році Міністерству охорони здоров'я України для здійснення публічних закупівель за бюджетними програмами “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” та “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”

Рахункова палата від імені Верховної Ради України здійснює контроль за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використанням (стаття 98 Конституції України).

Організацію, повноваження та порядок діяльності Рахункової палати визначає Закон України від 02.07.2015 № 576-VIII “Про Рахункову палату”.

Згідно із цим Законом повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Державний зовнішній фінансовий контроль (аудит) забезпечується Рахунковою палатою шляхом здійснення фінансового аудиту, аудиту ефективності, експертизи, аналізу та інших контрольних заходів.

Рахункова палата застосовує у своїй діяльності основні принципи діяльності Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI), Європейської організації вищих органів фінансового контролю (EUROSAI) та Міжнародні стандарти вищих органів фінансового контролю (ISSAI) в частині, що не суперечить Конституції та законам України.

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ	4
УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	7
1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ	16
1.1. Підстава для проведення аудиту	16
1.2. Мета аудиту	18
1.3. Обсяг аудиту	18
1.4. Методика та методи проведення аудиту	19
1.5. Початкові обмеження щодо проведення аудиту	19
1.6. Критерії, які застосовано	20
2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ	20
2.1. Оцінка виконання Міністерством охорони здоров'я України рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати за результатами попереднього аудиту	20
2.2. Оцінка організаційної роботи Міністерства охорони здоров'я України щодо закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів на виконання медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за рахунок коштів державного бюджету 2020 року	26
2.2.1. Стан організації Міністерством охорони здоров'я України закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів	26
2.2.2. Організація відбору міжнародних спеціалізованих організацій для здійснення закупівель	30
2.2.3. Оцінка організаційної роботи Міністерства охорони здоров'я України щодо діяльності ДП “Медичні закупівлі України”	34
2.3. Оцінка планування та затвердження видатків на виконання медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за рахунок коштів державного бюджету 2020 року	37
2.4. Оцінка проведення Державним підприємством “Медичні закупівлі України” процедур закупівель медичних товарів і послуг та укладення договорів	45
2.5. Стан використання коштів державного бюджету на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів	52
2.5.1. Оцінка виконання умов договорів на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів, укладених Міністерством охорони здоров'я України із міжнародними спеціалізованими організаціями	52
2.5.2. Оцінка використання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів, закуплених Міністерством охорони здоров'я України за рахунок коштів державного бюджету із залученням міжнародних спеціалізованих організацій	65
2.5.3. Оцінка використання коштів на придбання Державним підприємством “Медичні закупівлі України” лікарських засобів, медичних виробів та вакцини проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2	76
Додатки	81

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

Бюджетний кодекс група експертів та фахівців	Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI група експертів та фахівців, що залучаються до роботи Постійної робочої групи МОЗ України з питань профільного супроводу державних закупівель
Державне підприємство ДП “Укрвакцина”	Державне підприємство “Медичні закупівлі України” Державне підприємство “Укрвакцина” Міністерства охорони здоров’я України”
ДП “Укрмедпостач”	Державне підприємство для постачання медичних установ “Укрмедпостач” Міністерства охорони здоров’я України”
Закон № 2801	Основи законодавства України про охорону здоров’я від 19.11.1992 № 2801-XII
Закон № 922	Закон України від 25.12.2015 № 922 “Про публічні закупівлі” зі змінами, внесеними Законом України від 19.09.2019 № 114 “Про внесення змін до Закону України “Про публічні закупівлі” та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель”
Закон № 996	Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”
Закон № 269	Закон України від 19.03.2015 № 269-VIII “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення своєчасного доступу пацієнтів до необхідних лікарських засобів та медичних виробів шляхом здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі”
Загальні вимоги № 1536	Загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетних програм, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.12.2010 № 1536 (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 27.12.2010 за № 1353/18648)
заклади охорони здоров’я	заклади охорони здоров’я, що належать до сфери управління МОЗ, і заклади охорони здоров’я, підпорядковані структурним підрозділам з питань охорони здоров’я обл(міськ)держадміністрацій
Інструкція № 687	Інструкція з підготовки бюджетних запитів, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 06.06.2012 № 687 (zareєстрований у Міністерстві юстиції України 26.06.2012 за № 1057/21369)
Краун міжнародні спеціалізовані організації	компанія “Crown Agents” спеціалізовані організації, які здійснюють закупівлі: компанія “Crown Agents”, Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ), Програма розвитку ООН в Україні
Мінфін Мін’юст	Міністерство фінансів України Міністерство юстиції України
МОЗ, Міністерство наказ МОЗ № 1917	Міністерство охорони здоров’я України наказ Міністерства охорони здоров’я України від 20.08.2020 № 1917 “Про затвердження зведених показників 100 % потреби у лікарських засобах, медичних виробках та допоміжних засобах до них, що закуповуватимуться Державним підприємством “Медичні закупівлі України” за напрямками використання бюджетних коштів у 2020 році за бюджетними програмами КПКВК 2301400 “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру”, КПКВК 2301040 “Громадське здоров’я та заходи боротьби з епідеміями”

наказ МОЗ № 1618	наказ Міністерства охорони здоров'я України від 16.07.2020 № 1618 “Про затвердження зведених показників 100 % потреби лікарських засобів та медичних виробів, що закуповуються на підставі угод щодо закупівлі із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі, за напрямами використання бюджетних коштів у 2020 році за бюджетною програмою КПКВК 2301400 “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру”
наказ МОЗ № 2064	наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.09.2020 № 2064 “Про затвердження зведених показників 100 % потреби лікарських засобів та медичних виробів, що закуповуються на підставі угод щодо закупівлі із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі, за напрямами використання бюджетних коштів у 2020 році за бюджетною програмою КПКВК 2301400 “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру”, КПКВК 2301040 “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”
наказ МОЗ № 2178	наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.09.2020 №2178 “Про затвердження зведених показників 100 % потреби лікарських засобів та медичних виробів, що закуповуються на підставі угод щодо закупівлі із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі, за напрямами використання бюджетних коштів у 2020 році за бюджетною програмою КПКВК 2301400 “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру”, КПКВК 2301040 “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”
НДСЛ “Охматдит”	Національна дитяча спеціалізована лікарня “Охматдит” Міністерства охорони здоров'я України
НСЗУ	Національна служба здоров'я України
підпорядковані МОЗ установи Перелік № 350	заклади охорони здоров'я, що належать до сфери управління МОЗ перелік лікарських засобів та медичних виробів та допоміжних засобів до них, що закуповуються на виконання відповідних угод (договорів), укладених особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я за напрямами використання бюджетних коштів у 2020 році та перелік лікарських засобів та медичних виробів, що закуповуються на підставі угод щодо закупівлі із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі за напрямами використання бюджетних коштів у 2020 році, затвержені постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2020 № 350
Положення № 267	Положення про Міністерство охорони здоров'я України, затвержене постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 267
Положення № 931	Положення про збір заявок, розподіл, перерозподіл та використання лікарських засобів, медичних виробів, інших товарів, їх залишків і послуг, придбаних МОЗ України за рахунок бюджетних коштів для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, затвержене наказом Міністерства охорони здоров'я України від 15.05.2018 № 931 (із змінами)

Порядок № 298	Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298
Порядок № 538	Порядок здійснення закупівель лікарських засобів, медичних виробів із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 538
Порядок № 1121	Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання програми “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1121
Порядок № 1684	Порядок відбору Міністерством охорони здоров'я України спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів, затверджений наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.07.2020 № 1684 (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.08.2020 за № 746/35029)
Постанова № 225	постанова Кабінету Міністрів України від 20.03.2020 № 225 “Деякі питання закупівлі товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої SARS-CoV-2, на території України”
Правила № 1098	Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2002 № 1098
ПРТ	Постійна робоча група МОЗ України з питань профільного супроводу закупівель
ПРООН	Програма розвитку ООН в Україні
структурні підрозділи з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій	структурні підрозділи з питань охорони здоров'я обласних та Київської міської державних адміністрацій
технічне завдання	інформація про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі (медико-технічні (технічні) вимоги)
Центр	Державна установа “Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України”
ЮНІСЕФ	Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ)

УЗАГАЛЬНЮЮЧІ РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

Відповідно до Плану роботи Рахункової палати на 2021 рік, затвердженого рішенням Рахункової палати від 30.11.2020 № 32-1 (зі змінами), вимог Закону України “Про Рахункову палату” проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених у 2020 році Міністерству охорони здоров’я України для здійснення публічних закупівель за бюджетними програмами “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” та “Громадське здоров’я та заходи боротьби з епідеміями”.

1. У 2020 році МОЗ продовжувало здійснювати закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів із залученням міжнародних спеціалізованих організацій, при цьому такі повноваження вперше надано Державному підприємству. На зазначені закупівлі на виконання мети бюджетної програми щодо збереження і зміцнення здоров’я, профілактики захворювань, зниження захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпечення захисту прав громадян на охорону здоров’я з державного бюджету виділено 9480088,1 тис. грн, з них використано 8216305,8 тис. грн (86,7 відсотка). Однак цю мету не досягнуто, своєчасного доступу пацієнтів до всіх необхідних лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів не забезпечено.

Міжнародними спеціалізованими організаціями у 2020 році проведено процедури закупівель лише 41,1 відс. передбаченого обсягу матеріальних цінностей (104 найменування) за 21 із 24 напрямів закупівель. Водночас Державним підприємством проведено процедури закупівель відповідно до вимог Закону України “Про публічні закупівлі”, за результатами яких укладено договори на закупівлю 78 відс. найменувань матеріальних цінностей за усіма 14 напрямками, запланованими до закупівлі через Державне підприємство.

У 2020 році міжнародними спеціалізованими організаціями поставлено тільки лікарські засоби на суму 93634,4 тис. грн (2,8 відс. обсягу коштів, перерахованих цим організаціям), за 9 місяців 2021 року – лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби на 1943192,8 тис. грн (57,1 відсотка). Станом на 01.10.2021 міжнародними спеціалізованими організаціями взагалі не розпочато поставок лікарських засобів і медичних виробів за двома із 24 напрямів закупівлі: для лікування хворих на легеневу артеріальну гіпертензію та бульозний епідермоліз. Таким чином, як і у попередні роки, поставки міжнародними спеціалізованими організаціями закуплених за кошти державного бюджету на 2020 рік лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів знову розтягнуто у часі (на 1,5 року).

Державним підприємством до закладів охорони здоров’я у 2020 році поставлено лікарських засобів та медичних виробів на 90134,3 тис. грн (1,9 відс. обсягу використаних коштів), за 9 місяців 2021 року – на

4257018,7 тис. грн (89,9 відсотка). Отже, Державне підприємство майже завершило поставки до закладів охорони здоров'я лікарських засобів і медичних виробів, закуплених за кошти державного бюджету на 2020 рік.

Таким чином, **МОЗ не забезпечило продуктивного використання коштів державного бюджету, виділених на 2020 рік у сумі 8032537,1 тис. грн для здійснення публічних закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів.**

Через неефективні управлінські рішення МОЗ бюджетні асигнування у сумі 1263782,3 тис. грн до кінця бюджетного року не використано.

Головна причина зазначеного, як і в попередні роки (2015–2018 роки), – управлінські прорахунки МОЗ при організації закупівель та невиконання рекомендацій Рахункової палати за результатами попереднього аудиту.

Міністерством із 16 рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати за результатами попереднього аудиту повністю виконано лише 2, частково – 5, не виконано – 9. У результаті порушення і недоліки набули системного характеру.

2. МОЗ не забезпечено належного планування коштів державного бюджету на 2020 рік для закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів за КПКВК 2301040 і КПКВК 2301400.

У порушення вимог пункту 1.5 Інструкції № 687 до бюджетних запитів на 2020 рік за КПКВК 2301040 і КПКВК 2301400 **включено видатки загального фонду державного бюджету відповідно на суму 1959301,6 та 8585910,4 тис. грн за відсутності детальних розрахунків.**

Згідно з паспортом бюджетної програми за КПКВК 2301040, затвердженим наказом МОЗ від 24.02.2020 № 513 (із змінами), ціль державної політики, на досягнення якої спрямовано реалізацію бюджетної програми, – люди менше хворіють; мета бюджетної програми – збереження та зміцнення здоров'я, профілактика захворювань, зниження рівня захворюваності людини, попередження спалахів хвороб, епідемій, масових отруєнь та радіаційних уражень людей. Відповідно до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301400, затвердженого наказом МОЗ від 27.05.2020 № 1256 (із змінами), ціль державної політики, на досягнення якої спрямовано реалізацію бюджетної програми, – люди менше хворіють; люди, які захворіли, швидше одужують; люди довше живуть; мета бюджетної програми – збереження та зміцнення здоров'я, профілактика захворювань, зниження захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпечення захисту прав громадян на охорону здоров'я.

При цьому включені МОЗ до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301040 результативні показники щодо закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів передбачали лише обсяг коштів у розрізі напрямів закупівель, кількість пролікованих пацієнтів, кількість закладів та відділень служби крові, для яких придбано медичні вироби, середні витрати на забезпечення лікування одного хворого, рівень забезпечення хворих лікарськими засобами, рівень охоплення дітей до року профілактичними

щепленнями; за КПКВК 2301400 – обсяги коштів у розрізі напрямів закупівель, кількість спроб лікування безплідності жінок методами допоміжних репродуктивних технологій, кількість штучних водіїв ритму серця, кардіовертерів, стент-систем коронарних, клапанів серця, кульшових та колінних ендопротезів, якими забезпечено пацієнтів, кількість осіб (дорослі, діти), яких забезпечено лікарськими засобами і медичними виробами у розрізі захворювань; середні витрати на закупівлю медикаментів і витратних матеріалів у розрахунку на одного пацієнта за окремими захворюваннями, рівень забезпечення пацієнтів лікарськими засобами, медичними виробами.

Ці показники не пов'язані із здійсненням оцінки ефективності бюджетної програми і не визначають результату її виконання, ступеня досягнення мети та цілей державної політики у сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує МОЗ, що є порушенням частини п'ятої статті 20 Бюджетного кодексу та пункту 3 Загальних вимог № 1536.

Розподіл бюджетних коштів, затверджених паспортами бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301040 і КПКВК 2301400, у розрізі напрямів закупівель проведено МОЗ із порушенням вимог пунктів 12 і 13 Порядку № 298. Так, за відсутності програми медичних гарантій для її виконання у паспорті бюджетної програми за КПКВК 2301400 передбачено обсяг коштів у розмірі стовідсоткової потреби за 9 напрямками закупівель. Обсяг коштів за рештою 20 напрямками закупівель визначено у розмірі 83,9 відс. без урахування поширеності захворювання, аспектів інноваційності лікарських засобів, соціально-економічних наслідків (ефективність використання фінансових ресурсів для програм закупівель і реімбурсації (відшкодування вартості лікарських засобів)).

Аналогічно у паспорті бюджетної програми за КПКВК 2301040 обсяг коштів за 7 напрямками закупівель визначено у розмірі стовідсоткової потреби (за винятком залишків та очікуваних поставок), за двома напрямками – 81,8 і 98,4 відсотка. Водночас згідно з Переліком № 350 за програмою медичних гарантій закуповуються лише лікарські засоби та медичні вироби за напрямом закупівель “Лікарські засоби та медичні вироби для закладів охорони здоров'я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями”, зокрема лікарські засоби для забезпечення лікування хворих з інфарктом міокарда і гострим мозковим інсультом та медичні вироби для стентування коронарних судин для забезпечення лікування хворих з інфарктом міокарда.

При визначенні МОЗ у паспортах бюджетних програм на 2020 рік результативного показника затрат (обсяг коштів у розрізі напрямів закупівель) не враховано рівня забезпечення потреби за рахунок наявних станом на 01.01.2020 залишків лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів та очікуваних їх поставок за рахунок коштів попередніх років. Разом з тим у закладах охорони здоров'я та на складах ДП “Укрвакцина” і ДП “Укрмедпостач”, які здійснювали зберігання і поставку закуплених міжнародними спеціалізованими організаціями лікарських засобів,

імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, обліковувалися залишки таких матеріальних цінностей на суму 4561328,4 тис. гривень. Упродовж 2020 року через тривалий термін попередньої оплати, встановлений рішенням Уряду (від 12 до 40 місяців), та заміну лікарських засобів, термін придатності яких завершився, від міжнародних спеціалізованих організацій надійшло матеріальних цінностей, закуплених за кошти державного бюджету на 2015–2019 роки, на загальну суму 5622845,2 тис. гривень. Таким чином, загальний обсяг наявних станом на 01.01.2020 залишків і поставлених у 2020 році за кошти державного бюджету попередніх років матеріальних цінностей становив 107,4 відс. обсягу коштів, виділених на 2020 рік для здійснення закупівель.

Розподілені МОЗ фінансові ресурси, виділені з державного бюджету у 2021 році на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, дали можливість забезпечити обраховану потребу на такі цілі за двома напрямками закупівель – на 48,3–81,6 відс., п'ятьма – на 101,6–128,8 відс., 22 – на 145,5–404,5 відс., одним – на 1806,3 відсотка.

Такий підхід до планування видатків призвів до накопичення значних обсягів запасів матеріальних цінностей та створює високі ризики їх невикористання у встановлені терміни придатності.

3. Міністерством у 2020 році не організовано належним чином роботу з вирішення процедурних питань підготовки відповідних закупівель.

Так, уповноваживши Державне підприємство здійснювати публічні закупівлі лікарських засобів і медичних виробів, МОЗ визначило перелік матеріальних цінностей і їх кількість без надання технічного завдання, що фактично створило перешкоди для проведення закупівель. Як наслідок, через відсутність у штатному розписі Державного підприємства фахівців з питань забезпечення лікарськими засобами і медичними виробами Державним підприємством до 16.06.2020 технічні завдання визначалися самостійно. Надалі підготовку технічного завдання Урядом доручено Державному підприємству, але за умови погодження його з МОЗ. Однак погодження технічного завдання МОЗ тривало з липня і до кінця вересня 2020 року. У результаті Державним підприємством до кінця 2020 року закупівлю лікарських засобів і медичних виробів за доведеними напрямками здійснено не в повному обсязі.

МОЗ також не забезпечено належної організації закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів із залученням міжнародних спеціалізованих організацій. Існуюча система формування номенклатури таких матеріальних цінностей і підготовки технічних завдань для здійснення їх закупівель не гарантувала оперативності і своєчасності надання міжнародним спеціалізованим організаціям необхідної інформації, що відтермінувало закупівлю матеріальних цінностей.

Так, переліки матеріальних цінностей для закупівлі за кошти державного бюджету на 2020 рік затверджено в грудні 2019 року, але підготовка технічних завдань, змін до них і їх погодження структурними підрозділами МОЗ та Державним підприємством (до 05.10.2020) тривали із серпня 2020 року до травня 2021 року.

4. Процес відбору міжнародних спеціалізованих організацій, які будуть здійснювати закупівлі за кошти державного бюджету на 2020 рік, МОЗ розпочато тільки в серпні цього ж року.

Система оцінювання відповідності міжнародних спеціалізованих організацій встановленим Урядом критеріям, визначена МОЗ, є недосконалою. Показники для оцінки за встановленими критеріями “ціна товарів та послуг, пов’язаних з їх закупівлею, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі”, “умови та строки замовлення і постачання”, “умови укладення та форма угоди щодо закупівлі” є недостатніми для всебічної оцінки спроможності зазначених організацій.

5. Проведені Державним підприємством публічні закупівлі не були повністю результативними: 108 із 484 найменувань матеріальних цінностей з очікуваною вартістю закупівлі 864375,4 тис. грн не придбано. Внаслідок відсутності достатньої кількості пропозицій учасників при проведенні відкритих торгів 24 відс. найменувань лікарських засобів і медичних виробів придбано Державним підприємством за результатами переговорних процедур.

У порушення пункту 2 частини першої статті 31 Закону № 922 Державним підприємством згідно з протоколом засідання тендерного комітету від 29.09.2020 № 992 не відхилено пропозицій учасників, які не відповідали вимогам тендерної документації, та допущено їх до аукціону. Як наслідок, порушено законодавство з питань публічних закупівель на суму 212,7 тис. гривень. За цим фактом складено протокол про адміністративне правопорушення.

Державним підприємством придбано 9 найменувань лікарських засобів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, на загальну суму 12139,0 тис. грн, в інструкціях до медичного застосування яких не зазначено про їх безпеку і ефективність використання дітьми.

6. Через неефективне управління та відсутність контролю МОЗ міжнародними спеціалізованими організаціями не забезпечено виконання умов договорів (угод) із закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів. У результаті:

- у порушення умов двох договорів (угод) кошти державного бюджету на 2017 рік за КПКВК 2301400 у сумі 156018,4 тис. грн перебували у користуванні ЮНІСЕФ і ПРООН від 11 до 21 місяця понад встановлений договорами (угодами) термін. ПРООН повернено у червні 2020 року 90875,8 тис. грн, які перераховано в дохід державного бюджету, а 65142,6 тис. грн станом на 09.11.2021 перебували у користуванні ЮНІСЕФ. При цьому МОЗ з метою повернення цих коштів до ЮНІСЕФ не зверталось;

- у порушення вимог двох договорів (угод) кошти державного бюджету на 2018 рік у сумі 99858,0 тис. грн перебували у користуванні ПРООН і ЮНІСЕФ від 10 до 22 місяців понад встановлений договорами (угодами) термін і станом на 09.11.2021 не повернені МОЗ. При цьому про необхідність їх повернення Міністерством повідомлено ПРООН лише через 10–22 місяці після настання

кінцевого терміну утримання міжнародною спеціалізованою організацією цих коштів;

- у порушення вимог трьох договорів (угод) ПРООН і ЮНІСЕФ поставлено МОЗ матеріальні цінності, закуплені за рахунок коштів державного бюджету на 2017–2018 роки, на загальну суму 126284,7 тис. грн після виконання всіх зобов'язань та завершення всіх процедур, пов'язаних із закупівлями;

- через відсутність в угодах 2018–2020 роках, укладених з Краун і ЮНІСЕФ, вимоги щодо підтвердження можливості заміни невикористаного до завершення терміну придатності товару на аналогічний з достатнім терміном придатності МОЗ прийнято лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби на 32565,5 тис. грн без гарантії їх заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності;

- у порушення умов договору 2019 року МОЗ прийнято від ПРООН три найменування лікарських засобів на суму 3002,8 тис. грн з меншими термінами придатності і за відсутності підтвердження від цієї організації можливості їх заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності.

Таким чином, створено ризики завдання шкоди державі внаслідок втрати зазначених матеріальних цінностей, які у зв'язку із закінченням терміну придатності не будуть використані.

Водночас МОЗ не скористалося правом, наданим йому умовами угод, укладених у 2020 році з міжнародними спеціалізованими організаціями Краун і ПРООН, в частині надання цим організаціям графіків поставок у розрізі лікарських засобів та медичних виробів за кожним окремим напрямом закупівель. У результаті регулювання поставок з метою раціонального і ефективного використання закуплених матеріальних цінностей МОЗ не здійснювало.

7. Міністерство та Центр у 2020 році та січні-вересні 2021 року не здійснювали моніторингу рівня забезпеченості потреби структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій і закладів охорони здоров'я, що належать до сфери управління МОЗ, у лікарських засобах, імунобіологічних препаратах (вакцинах) і медичних виробках, що є порушенням вимог Порядку № 298 і Положення № 931. Проведення такого моніторингу відповідно до Положення № 931 необхідне для надання пропозицій щодо ефективного і раціонального використання бюджетних коштів та товарів для прийняття ПРГ відповідних рішень.

Як наслідок, закладами охорони здоров'я через закінчення терміну придатності не використано лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів за 20 напрямками закупівель загалом на суму 127647,1 тис. грн, з яких ДП “Укрвакцина” та закладами охорони здоров'я передано на утилізацію та утилізовано матеріальних цінностей на суму 54588,8 тис. гривень.

На складах державних підприємств “Укрвакцина” і “Укрмедпостач” станом на 30.09.2021 також рахуються в залишках матеріальні цінності за 12 напрямками закупівель загалом на суму 32705,3 тис. грн, термін придатності

яких завершився. Зазначені факти містять ознаки кримінальних правопорушень і потребують правової оцінки правоохоронними органами.

Крім того, в закладах охорони здоров'я та на складах ДП “Укрвакцина” і ДП “Укрмедпостач” рахуються у залишках лікарські засоби і медичні вироби на суму 257,0 тис. грн для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації та для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, які від 12 до 28 місяців з дати отримання не використовуються (відповідно, термін їх придатності зменшується); через внесення за рекомендацією ВООЗ змін до схем лікування хворих на туберкульоз та запровадження обмежень у зв'язку з пандемією COVID-19 є ризик невикористання до завершення терміну придатності лікарських засобів на суму 8662,9 тис. грн; внаслідок надходження понад річну потребу лікарських засобів, закуплених за кошти державного бюджету на 2018 і 2019 роки, також є ризик невикористання до завершення терміну придатності цих засобів на суму 13989,7 тис. гривень.

У закладах охорони здоров'я рахуються в залишках лікарські засоби, медичні вироби на 51863,2 тис. грн, які придбані Державним підприємством за кошти державного бюджету на 2020 рік і більше 9 місяців не використовуються в лікувальному процесі, що створює ризики їх невикористання до закінчення терміну придатності.

Таким чином, **створено ризики завдання шкоди державі внаслідок невикористання матеріальних цінностей.**

8. МОЗ не забезпечено належного ведення бухгалтерського обліку операцій, пов'язаних із закупівлею матеріальних цінностей, відповідно до вимог чинного законодавства. У порушення статті 9 Закону № 996 МОЗ через технічні помилки станом на 01.01.2021 занижено дебіторську заборгованість у бухгалтерському обліку за угодою від 25.04.2019 № 57/1 з Краун на суму 1295,8 тис. гривень. Під час проведення аудиту внесено відповідні зміни до даних бухгалтерського обліку.

Пропозиції:

1. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених у 2020 році Міністерству охорони здоров'я України для здійснення публічних закупівель за бюджетними програмами “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” та “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”, надіслати **Верховній Раді України** протягом 15 днів з дня затвердження цього Звіту.

2. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати Комітету Верховної Ради України з питань здоров'я нації, медичної допомоги та медичного страхування та рекомендувати розглянути їх на засіданні Комітету.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати **Кабінетові Міністрів України** і рекомендувати:

- з метою своєчасного забезпечення пацієнтів лікарськими засобами, імунобіологічними препаратами (вакцинами) і медичними виробами доручити МОЗ внести в установленому порядку проєкт постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298” щодо зменшення до 12 місяців термінів попередньої оплати при укладанні договорів (угод) на 2022 рік;

- доручити МОЗ підготувати та внести в установленому порядку проєкт постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298”, якою передбачити, що підготовка медико-технічних вимог до товарів і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за напрямами закупівлі, переданими Державному підприємству, проводиться МОЗ.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт про результати аудиту надіслати **Міністерству охорони здоров'я України** і рекомендувати:

- визначити додаткові показники оцінки, які забезпечать підтвердження відповідності міжнародних спеціалізованих організацій критеріям відбору “умови укладення та форма угоди щодо закупівлі”, “ціна товарів та послуг, пов'язаних з їх закупівлею, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі”, “умови та строки замовлення і постачання”, встановленим Порядком № 538;

- при формуванні результативних показників паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301400 дотримуватися Загальних вимог № 1536 і визначити показники, які забезпечать оцінку ефективності бюджетної програми за напрямами використання бюджетних коштів, у тому числі ефективності надання публічних послуг;

- забезпечити дотримання вимог Інструкції № 687 у частині здійснення деталізованих розрахунків обсягу видатків, визначеного у бюджетному запиті;

- забезпечити дотримання вимог Порядку № 298 при розподілі бюджетних коштів, що спрямовуються на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів;

- зобов'язати секретаря ПРГ здійснювати облік виконання протокольних доручень голови групи та відповідне його інформування;

- забезпечити своєчасний розгляд коментарів міжнародних спеціалізованих організацій до технічних завдань та інформування про прийняті рішення;

- розробити та затвердити порядок організації роботи Державного підприємства при здійсненні закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них і послуг за кошти державного бюджету для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я;

- забезпечити контроль за дотриманням вимог договорів (угод) у частині стану виконання міжнародними спеціалізованими організаціями

поставок замовлених матеріальних цінностей, надання ними звіту про використання коштів і своєчасного повернення невикористаного залишку коштів;

- припинити практику приймання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів з меншим терміном придатності, ніж визначено у договорах (угодах), а також за відсутності підтвердження заміни в разі невикористання до закінчення терміну придатності;

- спільно з міжнародними спеціалізованими організаціями розробити механізм заміни МОЗ лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів з меншим терміном придатності за наявності гарантії їх заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності;

- у наказі про розподіл лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів, прийнятих МОЗ з меншим терміном придатності, ніж визначено в угодах (договорах), зазначати про наявність гарантійного листа міжнародної спеціалізованої організації щодо їх заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності;

- запровадити дієву систему внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету і закуплених матеріальних цінностей;

- вжити заходів щодо проведення моніторингу рівня забезпечення потреби структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій і підпорядкованих МОЗ установ у лікарських засобах, імунобіологічних препаратах (вакцинах) і медичних виробів та за його результатами визначити в паспорті бюджетної програми за КПКВК 2301400 на 2022 рік результативний показник затрат (обсяг коштів у розрізі напрямів закупівель);

- звернутися до міжнародних спеціалізованих організацій з метою визначення переліку і кількості лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів, які можуть бути замінені на аналогічні у зв'язку із завершенням терміну їх придатності;

- нормативно врегулювати питання призначення лікарських засобів, в інструкціях для застосування яких є обмеження щодо лікування дітей, визначити критерії їх використання;

- забезпечити ефективне управління бюджетними коштами, виділеними на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру;

- притягнути до відповідальності посадових осіб, дії чи бездіяльність яких призвели до виявлених порушень.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати **Державному підприємству “Медичні закупівлі України”** і рекомендувати забезпечити:

- дотримання вимог Закону № 922 при здійсненні закупівель лікарських засобів та медичних виробів;

- належне проведення моніторингу цін на лікарські засоби та медичні вироби для формування очікуваної вартості закупівель з метою ефективного використання бюджетних коштів.

6. Повідомити Офіс Генерального прокурора про виявлені за результатами аудиту ознаки кримінальних правопорушень.

1. ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ

1.1. Підстава для проведення аудиту

Кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування (стаття 49 Конституції України).

Законом № 2801 визначено правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, врегульовано суспільні відносини у цій сфері.

Охорона здоров'я є одним з пріоритетних напрямів державної діяльності. Держава формує політику охорони здоров'я в Україні та забезпечує її реалізацію (стаття 12 Закону № 2801).

Згідно зі статтею 15 Закону № 2801 реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я забезпечує, зокрема, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я.

Головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, а також захисту населення від інфекційних хвороб, протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу та іншим соціально небезпечним захворюванням, попередження та профілактики неінфекційних захворювань, відповідно до Положення № 267 є МОЗ.

Верховною Радою України у березні 2015 року прийнято Закон № 269, відповідно до якого **Україна протягом 2015–2022 років** (до 31.03.2022) **може здійснювати державні закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів із залученням міжнародних спеціалізованих організацій.**

Правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб держави та територіальної громади встановлено Законом № 922.

Згідно із частиною третьою статті 2 Закону № 922 його дія не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі, зокрема, є товари і послуги, що підлягають закупівлі відповідно до угод щодо закупівлі, що укладаються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі. Закупівля таких товарів, робіт і послуг здійснюється згідно з правилами і процедурами, установленими відповідними спеціалізованими організаціями, що здійснюють закупівлі, з урахуванням порядку, переліку таких товарів і послуг та переліку спеціалізованих організацій, які визначені Кабінетом Міністрів України.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 № 582 “Про схвалення Концепції реформування закупівель лікарських засобів та медичних виробів, допоміжних засобів, інших товарів медичного призначення” (у редакції розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.09.2018 № 720-р) схвалено Концепцію **реформування закупівель лікарських засобів та медичних**

виробів, допоміжних засобів, інших товарів медичного призначення та доручено МОЗ, зокрема, створити юридичну особу, що належатиме до сфери управління Міністерства, відповідальну за виконання функцій централізованої закупівельної організації в межах реалізації Концепції.

Основна мета Концепції – створення можливості для сучасних та ефективних закупівель медичних товарів в рамках реформи фінансування системи охорони здоров'я, орієнтованої на пацієнта. Концепція охоплює період до 31.12.2021.

МОЗ наказом від 23.10.2018 № 1927 утворило Державне підприємство та затвердило його статут. Відповідно до Статуту Державного підприємства “Медичні закупівлі України” (нова редакція), затвердженого наказом МОЗ від 22.08.2019 № 1887, **Державне підприємство утворено з метою забезпечення консультативної та іншої діяльності, спрямованої на організацію і проведення процедур закупівель лікарських засобів, медичних виробів, допоміжних засобів, медичної техніки та інших товарів медичного призначення та послуг, а також закупівель за рамковими угодами медичних товарів і послуг в інтересах замовників відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі”.**

Державному підприємству як одержувачу бюджетних коштів МОЗ наказом від 28.02.2020 № 589 “Про уповноваження державного підприємства “Медичні закупівлі України” на виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я” надано повноваження здійснювати закупівлі за бюджетними програмами “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” (КПКВК 2301400) і “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями” (КПКВК 2301040) у частині доведених напрямів профілактики, діагностики та лікування.

У 2020 році МОЗ на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів для виконання окремих державних програм і комплексних заходів програмного характеру затверджено кошти державного бюджету за КПКВК 2301040 і КПКВК 2301400 у сумі 1476222,6 і 8003865,5 тис. грн¹ відповідно. Крім того, у 2020 році та січні-вересні 2021 року надійшло лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів на суму 6683309,6 тис. грн², які закуплено за кошти державного бюджету 2015–2019 років за КПКВК 2301400.

Зазначене, а також соціальна значущість питання забезпечення своєчасного доступу громадян до необхідних лікарських засобів,

¹ До вказаної суми включено обсяг коштів державного бюджету передбачений на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів у сумі 1471555,8 тис. грн і 7910438,9 тис. грн та послуги із супроводження товарів та оплати банківських послуг закупівля коштів в іноземній валюті) – 4666,8 тис. грн і 93426,6 тис. гривень.

² У 2020 році надійшло лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів на суму 5622845,2 тис. грн та січні-вересні 2021 року – 1060464,4 тис. гривень.

імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів обумовили необхідність проведення аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених для здійснення публічних закупівель на виконання окремих державних програм і комплексних заходів програмного характеру.

1.2. Мета аудиту

Встановлення фактичного стану справ і надання оцінки щодо своєчасності і повноти бюджетних надходжень, продуктивності, результативності, економності використання коштів державного бюджету, виділених для здійснення публічних закупівель за бюджетними програмами “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” і “Громадське здоров’я та заходи боротьби з епідеміями”.

Оцінка своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень та стану внутрішнього контролю розпорядника бюджетних коштів.

Надання аудиторських рекомендацій щодо удосконалення системи публічних закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів на виконання окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, покращення управління бюджетними коштами.

1.3. Обсяг аудиту

Предмет аудиту:

- кошти державного бюджету, виділені на 2020 рік МОЗ за бюджетною програмою “Громадське здоров’я та заходи боротьби з епідеміями” (КПКВК 2301040);

- кошти державного бюджету, виділені на 2020 рік МОЗ за бюджетною програмою “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” (КПКВК 2301400);

- залишки лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів та допоміжних засобів до них, закуплених за кошти державного бюджету, станом на 01.01.2020;

- лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини), медичні вироби та допоміжні засоби до них, закуплені за кошти державного бюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400, отримані МОЗ у 2020 році та січні-вересні 2021 року;

- нормативно-правові акти, розпорядчі та інші документи, управлінські рішення щодо отримання та використання цих коштів;

- бюджетна та фінансова звітність; первинні документи та документи бухгалтерського обліку; бюджетні запити, паспорти бюджетної програми, звіти про їх виконання, кошториси, інформація та документи, пов’язані з організацією та здійсненням внутрішнього контролю розпорядником бюджетних коштів, та інші документи об’єкта аудиту, що стосуються питань аудиту.

Об'єкти аудиту:

- МОЗ (головний розпорядник бюджетних коштів);
- Державне підприємство (одержувач бюджетних коштів).

За результатами аудиту складено два акти, які підписано із зауваженнями.

Термін виконання контрольного заходу: 29.06.2021 – 09.11.2021.

1.4. Методика та методи проведення аудиту

Головна увага приділялася питанням організації закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів на виконання державних програм і комплексних заходів програмного характеру, використання закуплених лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, законного, продуктивного, результативного та економного використання коштів державного бюджету, виділених на вказані цілі.

Під час аудиту застосовувалися такі методи:

- аналіз нормативно-правових, адміністративних, організаційно-розпорядчих актів і документів, що регулюють організаційне і фінансове забезпечення закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів;
- перевірка і аналіз первинних, звітних документів і документів бухгалтерського обліку об'єктів аудиту;
- аналіз джерел інформаційних ресурсів;
- опрацювання, систематизація та узагальнення відповідей з досліджуваного питання, отриманих на запит Рахункової палати від МОЗ, Центра, ДП “Укрмедпостач”, ДП “Укрвакцина”, 23-х структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій³, 7 закладів охорони здоров'я та наукових установ, що належать до сфери управління МОЗ та Національної академії медичних наук України.

1.5. Початкові обмеження щодо проведення аудиту:

часові: 2020 рік та дані за січень-вересень 2021 року щодо отримання МОЗ матеріальних цінностей, закуплених за рахунок коштів державного бюджету на 2015–2020 роки;

кількісні: кошти державного бюджету, виділені за бюджетними програмами “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” та “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”;

географічні: м. Київ.

³ За винятком структурних підрозділів з питань охорони здоров'я Донецької і Рівненської облдержадміністрацій.

1.6. Критерії, які застосовано:

продуктивність – оцінка співвідношення між результатами діяльності розпорядника бюджетних коштів та використаними для досягнення таких результатів коштами державного бюджету;

результативність – ступінь відповідності фактичних результатів діяльності розпорядника бюджетних коштів запланованим результатам;

економність – встановлення стану досягнення об'єктами аудиту запланованих результатів за рахунок використання мінімального обсягу бюджетних коштів або досягнення максимального результату при використанні коштів;

законність – відповідність управлінських рішень, розпорядчих актів об'єктів аудиту щодо використання бюджетних коштів нормам чинного законодавства;

оцінка своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень – встановлення стану своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень, що стосуються предмета аудиту; стан внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів.

Для цілей аудиту використано інформацію щодо нормативно-правового забезпечення використання коштів державного бюджету, виділених МОЗ для здійснення публічних закупівель, підготовлену юридичним департаментом.

2. РЕЗУЛЬТАТИ АУДИТУ

2.1. Оцінка виконання Міністерством охорони здоров'я України рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати за результатами попереднього аудиту

2.1.1. МОЗ не вжито вичерпних заходів на виконання рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати за результатами попереднього аудиту, як наслідок, недоліки і порушення набули системного характеру.

Рахунковою палатою у 2019 році проведено аудит ефективності використання коштів державного бюджету, виділених у 2017–2018 роках Міністерству охорони здоров'я України для здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій за бюджетною програмою “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” (звіт затверджено рішенням Рахункової палати від 23.04.2019 № 10-2), за підсумком якого МОЗ надано 16 рекомендацій.

2.1.2. Виявлений стан справ

МОЗ запропоновано:

- покращити якість та ефективність договірної роботи із міжнародними спеціалізованими організаціями з метою захисту інтересів України.

Аудит засвідчив, що в угодах, укладених МОЗ з Краун та ПРООН на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та медичних виробів

за кошти державного бюджету 2020 року, вимоги щодо вирішення спорів, розбіжностей, що впливають із угоди або виникають у зв'язку з нею, залишилися без змін. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- *визначити механізм відбору міжнародних спеціалізованих організацій за таким критерієм, як умови та строки постачання, який встановлено постановою Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 622 “Деякі питання здійснення державних закупівель лікарських засобів та медичних виробів із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі”.*

Згідно з додатком 1 до Порядку вибору МОЗ України спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та пов'язаних з цим послуг, затвердженого наказом МОЗ від 11.04.2019 № 822 (зареєстрований у Мін'юсті 25.04.2019 за № 440/33411), та Порядку відбору Міністерством охорони здоров'я України спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів, затвердженого наказом МОЗ від 28.07.2020 № 1684 (зареєстрований у Мін'юсті 04.08.2020 за № 746/35029), для оцінювання міжнародних спеціалізованих організацій за критерієм “Умови та строки замовлення і постачання” визначено показник “Строки тендерних процедур”. Разом з тим, як встановлено аудитом, у кошторисах на закупівлю товару, наданих Краун, строк поставки визначено з дати підписання контракту, а ПРООН – з дати підпису МОЗ кошторису та в окремих випадках – конкретна дата. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- *у зв'язку із закінченням строку дії Порядку вибору МОЗ спеціалізованих організацій, що здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та пов'язаних з цим послуг, затвердженого наказом МОЗ від 10.04.2018 № 642, зареєстрованим у Мін'юсті 12.04.2018 за № 445/31897, вжити заходів щодо розроблення та затвердження нового Порядку.*

Міністерство наказом від 11.04.2019 № 822, зареєстрованим у Мін'юсті 25.04.2019 за № 440/33411, затвердило Порядок вибору МОЗ України спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та пов'язаних з цим послуг. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано;**

- *забезпечити здійснення Постійною робочою групою МОЗ з питань профільного супроводу державних закупівель контролю за виконанням іншими робочими групами та структурними підрозділами МОЗ її рішень та вимог нормативно-правових актів Міністерства щодо проведення закупівель.*

Наказом МОЗ від 08.10.2019 № 2022 затверджено нове Положення про Постійну робочу групу МОЗ України з питань профільного супроводу закупівель. У розділі IV “Організація роботи групи” цього Положення передбачено: рішення ПРГ може містити доручення групам експертів, що залучаються до роботи ПРГ, профільним структурним підрозділам МОЗ щодо доопрацювання пропозицій у визначений термін, яке є обов'язковим до виконання. До обов'язків секретаря ПРГ належить облік стану виконання протокольних доручень голови ПРГ та відповідне його інформування. За

результатами аудиту встановлено випадки невиконання структурними підрозділами МОЗ рішень ПРГ. Як наслідок, зміни до угод, укладених з ПРООН (за винятком двох напрямів закупівель) і Краун, а також до окремих технічних завдань внесено після завершення аудиту. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано частково;**

- розподіл коштів за напрямами закупівель здійснювати з урахуванням досягнення мети бюджетної програми за КПКВК 2301400 у частині забезпечення соціальної справедливості і захисту прав громадян на охорону здоров'я.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172 Порядок № 298 викладено в новій редакції. Пунктами 12 і 13 Порядку № 298 визначено принципи розподілу видатків на закупівлю товарів і послуг. Так, розподіл бюджетних коштів, що спрямовуються на закупівлю товарів і послуг, здійснюється за напрямами використання коштів. Видатки за напрямами використання коштів, що необхідні для виконання програми медичних гарантій, спрямовуються в першочерговому порядку до задоволення потреби в повному обсязі (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 24.02.2021 № 157). Розподіл видатків за напрямами використання коштів, що не входять до програми медичних гарантій, здійснюється із застосуванням таких критеріїв: поширеність захворювання, аспекти інноваційності лікарських засобів, соціально-економічні наслідки (ефективність використання фінансових ресурсів для програм закупівель і реімбурсації (відшкодування вартості лікарських засобів)).

Аудит засвідчив випадки недотримання пунктів 12 і 13 Порядку № 298, отже, **пропозицію Рахункової палати виконано частково;**

- нормативно врегулювати питання планування коштів на закупівлю лікарських засобів і медичних виробів за 15 напрямами (видами захворювань), за якими відсутні законодавчі підстави.

Законом України від 17.03.2020 № 531-IX “Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закупаються особою, уповноваженою на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я” внесено зміни до статті 54 Закону № 2801 та доповнено її новою частиною такого змісту: “Перелік лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, що закупаються за кошти державного бюджету для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я, затверджується Кабінетом Міністрів України”. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано;**

- запровадити дієву систему внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету і закуплених матеріальних цінностей.

За підсумками аудиту встановлено випадки відмов закладів охорони здоров'я від отримання закуплених лікарських засобів, імунобіологічних

препаратів (вакцин) і медичних виробів та невикористання їх до завершення терміну придатності. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- припинити практику приймання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів з терміном придатності меншим, ніж визначено у договорах (угодах), без підтвердження їх заміни у разі невикористання до закінчення терміну придатності.

Аудит засвідчив випадки прийняття МОЗ матеріальних цінностей, термін придатності яких менший, ніж визначено в угодах, без підтвердження їх заміни постачальником або міжнародною спеціалізованою організацією у разі невикористання до закінчення терміну придатності, що створило умови для завдання шкоди державі. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- забезпечити належний контроль за дотриманням вимог договорів (угод), укладених із міжнародними спеціалізованими організаціями, зокрема, щодо своєчасного повернення цими організаціями невикористаних коштів державного бюджету.

За результатами аудиту встановлено випадки неповернення ПРООН та ЮНІСЕФ невикористаних коштів державного бюджету в терміни, визначені в договорах (угодах), укладених з МОЗ. Отже, ці організації використовували кошти державного бюджету понад встановлений в договорах (угодах) термін, а МОЗ не вживало належних заходів щодо їх повернення. Таким чином, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- запровадити практику інформування міжнародними спеціалізованими організаціями МОЗ про порушення термінів поставки матеріальних цінностей, які закуповуються за рахунок державного бюджету, та обсяг штрафних санкцій, які з цієї причини сплачені постачальниками.

В угоді № 72 від 08.10.2020 (із змінами) між МОЗ і Краун передбачено: міжнародна спеціалізована організація повинна докласти всіх розумних зусиль для того, щоб застосувати санкції до постачальників на користь МОЗ відповідно до умов контрактів, укладених між міжнародною спеціалізованою організацією і постачальниками, у разі, якщо постачальники не змогли завершити поставку товару в строки, передбачені контрактами між міжнародною спеціалізованою організацією і постачальниками, та є достатні підстави для застосування санкцій згідно з умовами контрактів з постачальниками. Угодою № 80 від 05.11.2020 (із змінами) між МОЗ та ПРООН встановлено: положення про відшкодування збитків можуть бути застосовані відповідно до умов договору (на поставку товару) у разі, якщо постачальник не завершить постачання товару згідно з умовами поставки та специфікацій, зазначених у договорі між ПРООН та постачальником. ПРООН поінформує МОЗ протягом 5 робочих днів з моменту прийняття рішення про застосування санкцій до постачальника.

Аудит засвідчив, що міжнародні спеціалізовані організації не інформували МОЗ про застосування штрафних санкцій до постачальників. Як наслідок, МОЗ не володіє інформацією щодо сплати постачальниками коштів за несвоєчасну поставку матеріальних цінностей. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано частково;**

- спільно з міжнародними спеціалізованими організаціями визначити механізм заміни прийнятих МОЗ лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів з меншим терміном придатності за наявності гарантії їх заміни у разі невикористання до завершення терміну придатності.

За підсумками аудиту встановлено, що такий механізм заміни МОЗ не визначено. У результаті матеріальні цінності зберігаються як на складах державних підприємств “Укрвакцина” і “Укрмедпостач”, так і в закладах охорони здоров’я. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- забезпечити своєчасне погодження кошторисів на закупівлю лікарських засобів і медичних виробів, наданих міжнародними спеціалізованими організаціями, та інформування про використання залишку коштів після проведення закупівель, уточнення медико-технічних характеристик предмета закупівлі тощо.

Аудит засвідчив, що кошториси на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів за кошти державного бюджету на 2020 рік погоджувалися МОЗ у терміни, визначені в угодах. При цьому встановлено випадки несвоєчасного інформування міжнародних спеціалізованих організацій про використання залишку коштів після проведення закупівель та несвоєчасного уточнення технічних завдань. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано частково;**

- нормативно врегулювати питання призначення лікарських засобів, в інструкціях для медичного застосування яких є обмеження щодо лікування дітей, з визначенням критеріїв їх використання.

За інформацією МОЗ⁴, відповідно до статті 14-1 Основ законодавства України про охорону здоров’я додержання стандартів медичної допомоги (медичних стандартів), клінічних протоколів, протоколів, протоколів надання реабілітаційної допомоги, табелів матеріально-технічного оснащення є обов’язковим для всіх реабілітаційних закладів, закладів охорони здоров’я, їх відділень, підрозділів, а також фізичних осіб - підприємців, які провадять господарську діяльність з медичної практики та/або мають право на надання реабілітаційної допомоги згідно із законодавством. Таким чином, лікарі при призначенні лікарських засобів пацієнтам мають керуватись галузевими стандартами у сфері охорони здоров’я. При цьому інструкція до медичного застосування лікарських засобів не належить до галузевих стандартів у сфері охорони здоров’я. При розробленні галузевих стандартів у сфері охорони здоров’я для лікування дитячих онкологічних та онкогематологічних захворювань буде враховано необхідність конкретизації можливості застосування окремих препаратів поза інструкцією для медичного застосування, що не суперечитиме чинному законодавству. Разом з тим розроблення окремого нормативно-правового акта із зазначеного питання є недоцільним через неможливість об’єктивно та всебічно врегулювати вказану ситуацію для кожного препарату та кожної нозологічної одиниці, а можливі недоліки при

⁴ Лист від 17.02.2021 № 13-04/5088/2-21 за підписом заступника Міністра Шаталової С. М.

розробленні такого акта призведуть до погіршення доступу до медичної допомоги для дітей, хворих на онкологічні захворювання. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- вжити заходів щодо проведення моніторингу рівня забезпечення потреби адміністративно-територіальних одиниць України і підпорядкованих МОЗ установ у лікарських засобах, імунобіологічних препаратах (вакцинах) і медичних виробів та за результатами визначити обсяг коштів державного бюджету на 2019 рік, необхідний для здійснення відповідних закупівель.

Порядок № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172) доповнено пунктами 24 і 25, відповідно до яких заклади охорони здоров'я подають у строк, визначений МОЗ, звіти про використання товарів (за номенклатурою) і послуг та інформацію про їх залишки, вартість, зокрема тих, що закуплені за кошти місцевих бюджетів та отримані з інших джерел, не заборонених законом, структурним підрозділам з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій для узагальнення і оприлюднення на своїх офіційних вебсайтах.

МОЗ та/або Державне підприємство за відповідним рішенням МОЗ згідно з порядком виконання програм проводять моніторинг рівня забезпечення відповідними товарами і послугами підпорядкованих МОЗ установ, закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності, фізичних осіб - підприємців, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, за умови укладення ними як надавачами медичних послуг договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій з НСЗУ, а також перерозподіляють залишки одержаних товарів у десятиденний строк відповідно до фактичної потреби.

Центр проводить моніторинг рівня забезпечення препаратами та медичними виробами закладів охорони здоров'я за бюджетною програмою "Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями".

З метою коригування рівня забезпечення товарами і послугами їх перерозподіл може здійснюватися закладами охорони здоров'я, підпорядкованими МОЗ установами, закладами охорони здоров'я незалежно від форми власності, що надають стаціонарну акушерсько-гінекологічну та неонатологічну допомогу, фізичними особами - підприємцями, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, за умови укладення ними як надавачами медичних послуг договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій з НСЗУ, а також самостійно за взаємним погодженням з наданням до МОЗ або Державного підприємства відповідно до порядку виконання програм та відповідного структурного підрозділу з питань охорони здоров'я протягом одного робочого дня після здійснення перерозподілу одержаних товарів підтвердних документів про перерозподіл згідно з фактичною потребою, зазначеною в заявках та/або інших підтвердних документах.

Аудитом встановлено, що відповідний моніторинг МОЗ не здійснено. Отже, **пропозицію Рахункової палати виконано частково;**

- забезпечити ефективне використання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів вартістю 47949,2 тис. грн для лікування хворих на серцево-судинні та судинно-мозкові захворювання, хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації та проведення імунопрофілактики населення, які тривалий термін з часу отримання не використовуються закладами охорони здоров'я та підпорядкованими МОЗ установами.

Аудит засвідчив: МОЗ не забезпечено ефективного використання зазначених лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів. Лікарські засоби, закуплені для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації на суму 1186,1 тис. грн, медичні вироби для лікування хворих на серцево-судинні та судинно-мозкові захворювання – 734,5 тис. грн, імунобіологічні препарати (вакцини) – 35,3 тис. грн, до завершення терміну їх придатності не використано. Отже, **пропозицію Рахункової палати не виконано;**

- притягнути до відповідальності посадових осіб, дії чи бездіяльність яких призвели до виявлених порушень.

Пропозицію Рахункової палати не виконано.

Таким чином, Міністерством не вжито заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків. Із 16 рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати повністю виконано лише 2, частково – 5, не виконано – 9.

2.2. Оцінка організаційної роботи Міністерства охорони здоров'я України щодо закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів на виконання медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за рахунок коштів державного бюджету 2020 року

2.2.1. Стан організації Міністерством охорони здоров'я України закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів

2.2.1.1. Міністерством у 2020 році не організовано належним чином закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів. Незважаючи на затвердження в грудні 2019 року номенклатури за всіма напрямками закупівель, технічні завдання підготовлено і погоджено лише в серпні-жовтні 2020 року. При цьому МОЗ не забезпечено також оперативного реагування на коментарі ПРООН до окремих технічних завдань, як наслідок, їх розгляд і внесення змін тривали від 3 до 6 місяців з дати надходження.

МОЗ не здійснювало належного контролю за достовірністю та змістом заявок на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів, поданих у 2020 році структурними підрозділами з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованими МОЗ установами. У результаті зміни до заявок 2020 року

внесено Міністерством тільки у 2021 році після відповідних звернень структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ.

Секретарем ПРГ не здійснювався облік виконання протокольних доручень голови цієї групи та відповідне його інформування. Окремі рішення взагалі не виконано структурними підрозділами МОЗ.

2.2.1.2. Законодавча база

Пунктом 17 Порядку № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172) визначено, що заявки на закупівлю товарів складаються з урахуванням ефективності використання бюджетних коштів, обґрунтування потреби в таких товарах, а також залишків товарів та очікуваних поставок товарів, зокрема таких, що закуплені за кошти минулих періодів та отримані з інших джерел, не заборонених законом, у межах загальної суми бюджетних призначень, які були визначені за кожним напрямом використання. Керівники структурних підрозділів з питань охорони здоров'я та підпорядкованих установ несуть персональну відповідальність за своєчасність, достовірність і зміст поданих заявок. МОЗ здійснює контроль за своєчасністю, достовірністю та змістом заявок, поданих відповідно до порядку виконання програм.

Наказом МОЗ від 08.10.2019 № 2021 утворено ПРГ та затверджено її склад, головою групи визначено Першого заступника Міністра Семиволоса А. В. (у редакції наказу від 15.04.2020 № 889 – заступника Міністра Шаталову С. М.; у редакції наказу від 09.08.2021 № 1698 – заступника Міністра Ємця П. В.).

Положення про Постійну робочу групу МОЗ України з питань профільного супроводу закупівель затверджено наказом МОЗ від 08.10.2019 № 2022, відповідно до якого група є консультативно-дорадчим органом, який утворено з метою організації роботи профільного супроводу закупівель для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за бюджетні кошти, у тому числі закупівель із залученням міжнародних спеціалізованих організацій.

Склад груп експертів та фахівців, що залучаються до роботи ПРГ, затверджено наказом МОЗ від 04.04.2019 № 725, із змінами. Повноваження цих груп визначено у Положенні про групи експертів та фахівців, що залучаються до роботи Постійної робочої групи МОЗ з питань профільного супроводу закупівлі, затвердженому наказом МОЗ від 02.03.2017 № 200 (у редакціях наказів МОЗ від 26.04.2019 № 994 і від 05.10.2020 № 2254).

Методичні рекомендації щодо підготовки пропозицій до номенклатури лікарських засобів, медичних виробів, інших товарів і послуг, що закуповуватимуться для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за бюджетні кошти у відповідному бюджетному році, затверджено наказом МОЗ від 02.03.2017 № 200 (у редакціях наказів МОЗ від 26.04.2019 № 994 і від 05.10.2020 № 2254).

Згідно з пунктом 2 наказу МОЗ від 15.05.2018 № 931 “Про затвердження Положення про збір заявок, розподіл, перерозподіл та використання лікарських засобів, медичних виробів, інших товарів, їх залишків і послуг, придбаних МОЗ України за рахунок бюджетних коштів для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру” відповідальним структурним підрозділом за збір заявок визначено департамент з фінансово-економічних питань, бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Положенням № 931 (у редакції наказу МОЗ від 22.05.2019 № 1158) визначено, що загальний строк збору заявок та формування зведеної заявки не повинен перевищувати 15 робочих днів з дати початку збору заявок, крім формування заявок на закупівлю вакцин, який здійснюється відповідно до порядку визначення потреби в імунобіологічних препаратах (вакцинах) та методики розрахунку потреби, що затверджуються МОЗ. Перевищення строку можливе виключно для уточнення потреб з метою підвищення ефективності використання бюджетних коштів та забезпечення пацієнтів.

Методичними рекомендаціями щодо підготовки, погодження та затвердження інформації про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, затвердженими наказом МОЗ від 02.03.2017 № 200 (у редакції наказу МОЗ від 26.04.2019 № 994), передбачено, що пропозиції до цієї інформації готуються групою експертів та передаються на погодження до Державного підприємства, департаменту з фінансово-економічних питань, бухгалтерського обліку та фінансової звітності та сектору оцінки та усунення корупційних ризиків не пізніше 15 робочих днів з дати завершення збору потреби у лікарських засобах, медичних виробах, інших товарах і послугах з регіонів на відповідний бюджетний рік (пункт 7).

Перелік лікарських засобів та медичних виробів, що закуповуються на підставі угод щодо закупівлі із спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі за напрямами використання бюджетних коштів у 2020 році, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2020 № 350.

2.2.1.3. Виявлений стан справ

Аудит засвідчив: з метою закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру МОЗ формувало номенклатуру закупівлі⁵.

Так, пропозиції до номенклатури на 2020 рік групами експертів та фахівців за напрямами закупівлі підготовлено в липні-жовтні 2019 року. На підставі наданих пропозицій ПРГ у жовтні-листопаді 2019 року погоджено номенклатури на 2020 рік, які затверджено наказом МОЗ від 28.12.2019 № 2711.

Перелік лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів, що закуповуватимуться у 2020 році за 25 напрямами

⁵ Під час аудиту досліджено 24 напрями, за якими закупівлі здійснювалися міжнародними спеціалізованими організаціями (за винятком закупівлі реагентів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання).

закупівель, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.05.2020 № 350⁶.

Збір заявок на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів за рахунок коштів державного бюджету на 2020 рік МОЗ здійснювався із січня по вересень 2020 року. Через помилки структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ за дев'ятьма напрямками закупівель⁷ збір зазначених заявок Міністерство здійснювало 2-3 рази.

Зведені показники стовідсоткової потреби лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів на 2020 рік МОЗ затверджено наказами від 16.07.2020 № 1618, від 08.09.2020 № 2064 і від 24.09.2020 № 2178. До наказу МОЗ № 1618 включено 9 напрямів, № 2064 – 17, № 2178 – 24 напрями. Кожен новий наказ МОЗ відміняв дію попереднього.

Внаслідок неналежного контролю МОЗ за достовірністю та змістом поданих структурними підрозділами з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованими МОЗ установами заявок на 2020 рік, у 2021 році за їх зверненнями (у зв'язку з допущеними технічними помилками) ПРГ приймала рішення про уточнення заявок і внесення відповідних змін до наказу МОЗ № 2178.

Довідково. Департаментом охорони здоров'я Житомирської облдержадміністрації листом від 26.04.2021 № 3214/03-4 поінформовано МОЗ про допущену технічну помилку у заявці на 2020 рік при обрахунку стовідсоткової потреби на закупівлю лікарських засобів та медичних виробів для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації. На виконання рішення ПРГ (протокол від 28.04.2021 № 29) наказом МОЗ від 21.05.2021 № 986 внесено зміни до наказу МОЗ № 2178. Технічні завдання із змінами до ПРООН надіслано листом від 31.05.2021 № 10.5-10/16048/2-21. Станом на 09.11.2021 рішення ПРГ у частині внесення змін до угоди від 05.11.2020 № 80, укладеної між МОЗ і ПРООН, не виконано. Невиконання відділом супроводу державних закупівель фінансово-економічного департаменту МОЗ рішень ПРГ у частині внесення змін до цієї угоди у зв'язку із змінами, внесеними до технічних завдань, встановлено ще за 7 напрямками закупівель⁸. Лише після завершення аудиту МОЗ додатковою угодою від 24.11.2021 № 2 внесено зміни до угоди від 05.11.2020 № 80 за 5 із 8 напрямів закупівель.

Крім того, відповідно до звернень 18 центрів крові та закладів, підпорядкованих МОЗ, які надійшли до Центру, поінформовано про невідповідність запланованих поставок обрахованій у заявці стовідсотковій потребі на 2020 рік для закупівлі лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів через допущені технічні помилки в програмі MED DATA. На виконання рішення ПРГ (протокол від 20.01.2021 № 5) проведено збір уточнених заявок за вказаним напрямом закупівлі на 2020 рік, наказом МОЗ від 02.03.2021

⁶ Напрямок закупівель “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання” розділено між міжнародною спеціалізованою організацією (реагенти) та Державним підприємством (лікарські засоби і медичні вироби).

⁷ Стосуються бульозного епідермолізу, орфанних метаболічних захворювань, муковісцидозу у дітей і дорослих, резистентної форми ювенільного ревматоїдного артриту у дітей і дорослих, імунопрофілактики населення, легеневої артеріальної гіпертензії, тести витратні матеріали для діагностики туберкульозу.

⁸ Протоколи ПРГ від 24.11.2020 № 53; від 02.03.2021 № 17; від 16.03.2021 № 21; від 30.03.2021 № 23; від 16.04.2021 № 26; від 18.06.2021 № 36.

№ 383 внесено зміни до наказу МОЗ № 2178, також внесено зміни до технічних завдань та укладено додаткову угоду від 22.03.2021 № 4 до угоди від 08.10.2020 № 72.

Технічні завдання розглянуто і погоджено групами експертів та фахівців у липні-жовтні 2020 року, а також подано (упродовж 1–42 днів після прийняття рішення про їх погодження) на погодження структурним підрозділам МОЗ і Державному підприємству. Структурні підрозділи МОЗ погоджували технічні завдання протягом 1–20 днів, а Державне підприємство за десятима напрямками закупівель – 17–29 днів.

Коментарі до технічних завдань, які є додатками до угоди від 05.11.2020 № 80, ПРООН надано МОЗ листом від 01.12.2020 № UNDP/2020/192 за дев'ятьма напрямками закупівель. При цьому умовами угоди передбачено, що закупівельні процедури ПРООН може розпочати лише в разі отримання офіційного листа-відповіді від МОЗ на коментарі. Міністерство розглядало коментарі й інформувало ПРООН протягом 3,5–6 місяців.

МОЗ з урахуванням коментарів ПРООН внесено зміни до номенклатури матеріальних цінностей на 2020 рік (наказ МОЗ від 31.08.2021 № 1854) за двома напрямками закупівель “Закупівля лікарських засобів для лікування дітей, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту” та “Закупівля лікарських засобів для лікування дорослих, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту” у частині доповнення її додатковими формами випуску або їх зміни. Відповідні зміни внесено до Переліку № 350 постановою Кабінету Міністрів України від 23.10.2021 № 1107. У зв'язку із затвердженням наказом МОЗ від 31.08.2021 № 1854 змін до номенклатури на 2020 рік, станом на **09.11.2021 тривало формування МОЗ уточненої заявки на закупівлю лікарських засобів на 2020 рік** за цими напрямками.

Через тривалі строки збирання заявок, підготовки і погодження технічних завдань, зволікання із розглядом коментарів ПРООН до цих завдань, помилки структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ при визначенні потреби, здійснення міжнародними спеціалізованими організаціями закупівельних процедур відтермінувалося.

2.2.1.4. Рекомендації Міністерству охорони здоров'я України:

- зобов'язати секретаря ПРГ здійснювати облік виконання протокольних доручень голови групи та відповідне його інформування;
- забезпечити своєчасний розгляд коментарів міжнародних спеціалізованих організацій до технічних завдань та інформування про прийняті рішення.

2.2.2. Організація відбору міжнародних спеціалізованих організацій для здійснення закупівель

2.2.2.1. МОЗ не організувало належним чином відбору міжнародних спеціалізованих організацій для здійснення закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів з метою

забезпечення виконання медичних заходів окремих державних програм і комплексних заходів програмного характеру за рахунок коштів державного бюджету, що є однією із функцій Міністерства. Через зволікання МОЗ з початком відбору таких організацій закупівлі розпочато ними наприкінці 2020 року.

Показники, визначені МОЗ для оцінювання відповідності міжнародних спеціалізованих організацій встановленим Урядом критеріям “ціна товарів та послуг, пов’язаних з їх закупівлею, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі”, “умови та строки замовлення і постачання”, “умови укладення та форма угоди щодо закупівлі”, не є достатніми для підтвердження такої відповідності.

2.2.2.2. Законодавча база

Постановою Кабінету Міністрів України від 27.05.2020 № 538 внесено зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 622 “Деякі питання здійснення закупівель лікарських засобів, медичних виробів із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі” та затверджено Порядок № 538, що визначає критерії, за якими здійснюється відбір міжнародних спеціалізованих організацій, та встановлює, що такий відбір проводиться в порядку, визначеному МОЗ.

Довідково. Порядком № 538 визначено такі критерії відбору міжнародних спеціалізованих організацій:

наявність досвіду у здійсненні закупівель у сфері охорони здоров’я та/або виконання програм централізованих заходів з охорони здоров’я;

технічна та професійна спроможність виконання завдань щодо закупівлі товарів та послуг;

можливість закупівлі та постачання необхідної кількості товарів та послуг належної якості з відповідним строком придатності та з урахуванням вимог до упаковки та/або форми чи розміру розфасовки товарів;

ціна товарів та послуг, пов’язаних з їх закупівлею, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі;

умови та строки замовлення і постачання;

умови оплати;

умови укладення та форма угоди щодо закупівлі;

додаткові умови постачання.

Наказом МОЗ від 11.04.2019 № 822 (зареєстрований у Мін’юсті 25.04.2019 за № 440/33411) затверджено Порядок вибору МОЗ спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та пов’язаних з цим послуг. Цей наказ втратив чинність на підставі наказу МОЗ від 28.07.2020 № 1684 (зареєстрований у Мін’юсті 04.08.2020 за № 746/35029), яким затверджено Порядок № 1684. У додатку 1 до Порядку № 1684 наведено форму опису критеріїв оцінювання та їх ваги, згідно з показниками якої здійснюється оцінка міжнародних спеціалізованих організацій.

Визначення міжнародної спеціалізованої організації – переможця за відповідним напрямом закупівлі є підставою для подання МОЗ Кабінету Міністрів України на розгляд та затвердження переліку міжнародних спеціалізованих організацій, які здійснюватимуть закупівлі у відповідному бюджетному році.

2.2.2.3. Виявлений стан справ

МОЗ 07.08.2020 з метою інформування щодо проведення відбору міжнародних спеціалізованих організацій для здійснення у 2020 році закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів за 25 напрямами закупівель коштом державного бюджету за КПКВК 2301400 та КПКВК 2301040 на офіційному вебсайті розміщено інформаційне повідомлення про можливість участі у такому відборі та встановлено термін подання (14.08.2020 до 16–00) письмових підтверджень про відповідність визначеним Порядком № 538 критеріям.

ПРГ⁹ за результатами оцінки письмових підтверджень щодо відповідності критеріям, які надали ПРООН¹⁰, ЮНІСЕФ¹¹, Краун¹², визначено переможцем за 11 напрямами закупівель – ПРООН, за 12 напрямами – Краун.

Водночас жодна з міжнародних спеціалізованих організацій не виявила бажання брати участь у відборі на здійснення закупівель за напрямом “Лікарські засоби для дітей, хворих на розлади психіки та поведінки із спектра аутизму, з шизофренією, афективними розладами, гіперкінетичними розладами”. Крім того, письмове підтвердження ЮНІСЕФ не містить необхідних документів (кошторисів, рахунків, відомостей про строки поставки імунобіологічних препаратів), а також чітких строків проведення тендерних процедур, що унеможливує здійснення об’єктивної, неупередженої оцінки цієї організації щодо відповідності встановленим критеріям за напрямом “Імунобіологічні препарати для проведення імунопрофілактики населення та виробу для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів та медичні вироби” (зокрема, за показниками “досвід роботи в Україні”, “ціна послуг спеціалізованої організації” та “терміни тендерних процедур”).

У зв’язку із зазначеним ПРГ прийнято рішення повторно розмістити на офіційному вебсайті МОЗ інформаційне повідомлення щодо можливості участі у відборі для закупівлі за напрямами “Лікарські засоби для дітей, хворих на розлади психіки та поведінки із спектра аутизму, з шизофренією, афективними розладами, гіперкінетичними розладами” і “Імунобіологічні препарати для проведення імунопрофілактики населення та виробу для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів та медичні вироби”, а також встановити новий термін подання документів – 25.08.2020 (до 10.00).

ПРГ¹³ за результатами повторної оцінки письмових підтверджень щодо

⁹ Протокол засідання № 34 від 18.08.2020.

¹⁰ Лист від 14.08.2020 UNDP/2020/119.

¹¹ Лист від 14.08.2020 2020/OPS/VM-323.

¹² Лист від 14.08.2020 CA109265/001.

відповідності критеріям, які надали ЮНІСЕФ¹⁴ і Краун¹⁵, переможцем визначено Краун.

Вибір міжнародних спеціалізованих організацій здійснювався за встановленою МОЗ системою оцінювання.

Водночас ця система за критерієм “ціна товарів та послуг, пов’язаних із закупівлею товару та послуги, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі” передбачає тільки показник “ціна послуг спеціалізованої організації”, за критерієм “умови та строки замовлення і постачання” – показник “строки тендерних процедур”. Крім того, критерії “умови укладення та форма угоди щодо закупівлі” та “додаткові умови постачання” об’єднано в один критерій з показником “гарантія заміни товарів”. Таким чином, **визначені МОЗ показники не є достатніми для підтвердження відповідності міжнародних спеціалізованих організацій встановленим Урядом критеріям відбору.**

Довідково. Згідно з додатком 1 до Порядку № 1684 для оцінки відповідності міжнародної спеціалізованої організації за критерієм:

“наявність досвіду у здійсненні закупівель в сфері охорони здоров’я та/або виконання програм централізованих заходів з охорони здоров’я” визначено два показники: “досвід роботи в інших країнах”, “досвід роботи в Україні”;

“технічна та професійна спроможність виконання завдань щодо закупівлі товарів та послуг” – три показники: “матеріально-технічна база”, “представництво в Україні”, “професійна спроможність”;

“можливість закупівлі та постачання необхідної кількості товарів та послуг належної якості з відповідним строком придатності та з урахуванням вимог до упаковки та/або форми чи розміру розфасовки товарів” – показник “можливість закупівлі та постачання замовлених товарів”;

“ціна товарів та послуг, пов’язаних з їх закупівлею, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі” – показник “ціна послуг спеціалізованої організації”;

“умови та строки замовлення і постачання” – показник “строки тендерних процедур”;

“умови оплати” – показник “умови оплати”;

“умови укладення та форма угоди щодо закупівлі; додаткові умови постачання” – показник “гарантія заміни товарів”.

Постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2020 № 790 затверджено перелік міжнародних спеціалізованих організацій, які здійснюватимуть закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів у 2020 році, до якого включено Краун та ПРООН.

Отже, роботу з відбору міжнародних спеціалізованих організацій для закупівель за кошти державного бюджету на 2020 рік розпочато МОЗ лише в серпні цього року. Як наслідок, міжнародними спеціалізованими організаціями закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів розпочато тільки наприкінці 2020 року.

¹³ Протокол засідання № 36 від 28.08.2020.

¹⁴ Лист від 21.08.2020 2020/OPS/VS-344.

¹⁵ Лист від 25.08.2020 СА109265/002.

2.2.2.4. Рекомендації Міністерству охорони здоров'я України:

- визначити додаткові показники оцінки, які забезпечать підтвердження відповідності міжнародних спеціалізованих організацій критеріям відбору “умови укладення та форма угоди щодо закупівлі”, “ціна товарів та послуг, пов'язаних з їх закупівлею, що надаються спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі”, “умови та строки замовлення і постачання”, встановленим Порядком № 538.

2.2.3. Оцінка організаційної роботи Міністерства охорони здоров'я України щодо діяльності ДП “Медичні закупівлі України”

2.2.3.1. Процес організації роботи Міністерства щодо створення та функціонування Державного підприємства був тривалим. Державне підприємство створено більш як через рік після доручення Кабінету Міністрів України. Інформацію про перелік і обсяг лікарських засобів та медичних виробів за напрямками, що будуть закуповуватися у 2020 році Державним підприємством, доведено МОЗ тільки в червні та серпні 2020 року. **Тривале погодження МОЗ технічних завдань, підготовлених Державним підприємством, призвело до затримки з початком проведення публічних закупівель.** Через відсутність порядку взаємодії МОЗ і Державного підприємства щодо погодження медико-технічних вимог до окремих предметів закупівлі, Державне підприємство оголошувало торги без погодження їх відповідними **фахівцями та експертами.** Крім того, **нормативно не врегульовано термінів розподілу і постачання придбаних Державним підприємством лікарських засобів і медичних виробів до закладів охорони здоров'я, що створило ризики несвоєчасного забезпечення ними пацієнтів.**

2.2.3.2. Законодавча база

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 478 Порядок № 298 доповнено пунктом 3¹ такого змісту: одержувач бюджетних коштів погоджує з МОЗ технічні, якісні та інші характеристики товарів і послуг, які є предметом закупівлі, а також проект договору, що буде укладений за результатами закупівлі.

На підставі постанови Кабінету Міністрів України від 26.10.2020 № 1036 зазначене доповнення виключено та передбачено, що порядок взаємодії між МОЗ як головним розпорядником бюджетних коштів та одержувачем бюджетних коштів, медико-технічні вимоги до товарів і послуг, які є предметом закупівлі, затверджуються наказом МОЗ в установленому порядку.

Розділом II “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України від 17.03.2020 № 531 “Про внесення змін до деяких законів України, спрямованих на підвищення доступності лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них, які закуповуються особою, уповноваженою на здійснення

закупівель у сфері охорони здоров'я” передбачено у тримісячний термін з дня набрання цим Законом чинності забезпечити розроблення МОЗ наказу про затвердження порядку організації роботи особи, уповноваженої на здійснення закупівель у сфері охорони здоров'я, при здійсненні закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них і послуг за кошти державного бюджету для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 332 пункт 4 Порядку № 298 щодо затвердження порядку взаємодії виключено та доповнено пунктом 3¹ про погодження одержувачем бюджетних коштів з МОЗ медико-технічних вимог до товарів і послуг, що є предметом закупівлі.

2.2.3.3. Виявлений стан справ

Аудит засвідчив: **майже через два роки** після утворення Державного підприємства МОЗ ухвалено рішення **про утворення наглядової ради підприємства** (наказ від 04.08.2020 № 1781). Міністерство наказами від 28.09.2020 № 2211 затверджено положення про наглядову раду та від 06.10.2020 № 2268 утворено комісію з конкурсного відбору незалежних членів наглядової ради, згідно з наказами від 07.10.2020 № 2272 і від 30.04.2021 № 848 проведено конкурсний відбір та сформовано наглядову раду. Однак наказом МОЗ від 27.05.2021 № 1040 зазначені накази №№ 2268, 2272 і 848 скасовано. Таким чином, станом на 01.11.2021 МОЗ **не створено наглядової ради Державного підприємства та не проводився моніторинг його фінансової діяльності**¹⁶.

Стратегічний план розвитку Державного підприємства затверджено МОЗ тільки у листопаді 2021 року¹⁷.

Міністерством не затверджено передбаченого Порядком № 298¹⁸ **порядку взаємодії МОЗ як головного розпорядника бюджетних коштів та учасників бюджетного процесу і одержувача бюджетних коштів**. У результаті Державним підприємством самостійно визначалися медико-технічні вимоги до предмета закупівлі 116 найменувань лікарських засобів¹⁹ та разом з оголошенням про закупівлю розміщувалися в електронній системі закупівель Prozorro.

¹⁶ У статуті Державного підприємства передбачено, що уповноважений орган управління (МОЗ) затверджує положення про наглядову раду Державного підприємства, приймає рішення про її створення і затверджує її склад, а також проводить моніторинг фінансової діяльності, зокрема виконання показників фінансових планів. Крім того, за результатами діяльності Державного підприємства у 2020 році чистий прибуток становив 222,4 тис. грн (за рахунок доходів від адміністрування Е-каталогів в електронній системі закупівель Prozorro), не розподілений на кінець 2020 року прибуток – 45,0 тис. грн (не розподілено у зв'язку з несформованою наглядовою радою).

¹⁷ Листом МОЗ від 17.11.2021 № 10-13/33950/2-21 повідомлено Державне підприємство про затвердження Стратегії розвитку ДП “Медичні закупівлі України” на 2021–2023 роки.

¹⁸ У редакції постанов Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172 та від 26.10.2020 № 1036.

¹⁹ На які не розповсюджувався пункт 31 Порядку № 298 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 478.

Лише з 16.06.2020²⁰ Порядок № 298 доповнено вимогою щодо погодження Державним підприємством з МОЗ медико-технічних характеристик, які є предметом закупівлі. Разом з тим медико-технічні вимоги до предмета закупівлі включають детальний опис лікарських засобів та медичних виробів, що будуть закуповуватися, терміни придатності товару на момент поставки, наявність інструкції щодо застосування лікарського засобу, у тому числі наявність обмежень у застосуванні окремих категорій пацієнтів, необхідність дотримання температурного режиму при транспортуванні і зберіганні лікарських засобів тощо²¹. Отже, підготовка технічних завдань (медико-технічних характеристик, які є предметом закупівлі) потребує спеціальних знань для визначення характеристики лікарських засобів і медичних виробів, які закуповуватимуться.

Водночас у штатному розписі Державного підприємства не передбачено відповідних фахівців.

Довідково. Відповідно до інформації Державного підприємства від 01.11.2021 № 07/1231-11/2021 протягом липня-вересня 2021 року ним проведено відбір учасників експертно-консультативних груп за 19 напрямками закупівель, передбаченими за КПКВК 2301400 на 2021 рік. Станом на 21.11.2021 затверджено склад експертно-консультативної групи Державного підприємства за напрямом “серцево-судинні захворювання”, яка працює згідно з положенням про експертно-консультативні групи, утворені Державним підприємством. Статус експерта Державного підприємства передбачає, зокрема, надання консультацій щодо актуальних питань медико-технічних вимог до предметів закупівлі та оцінки технічної складової отриманих тендерних пропозицій. З метою запобігання конфлікту інтересів до участі не можуть бути допущені члени групи експертів МОЗ за відповідним напрямом закупівель. Склад експертно-консультативних груп за рештою напрямів закупівель буде затверджено протягом листопада 2021 року з метою закупівель 2022 року.

Процес погодження МОЗ технічних завдань до предмета закупівлі був тривалим (з 14.07.2020 по 21.09.2020).

Змінами до Порядку № 298, які набули чинності 10.04.2021, Державному підприємству дозволено залучати експертів, фахівців для отримання роз’яснень, рекомендацій, інших документів інформативного характеру щодо питань, які стосуються предмета закупівлі і вирішення яких потребує спеціальних знань у сфері забезпечення лікарськими засобами і медичними виробами.

Крім того, через відсутність затвердженого МОЗ порядку взаємодії з Державним підприємством нормативно не врегульовано питання щодо термінів підготовки наказів про розподіл закуплених Державним підприємством лікарських засобів і медичних виробів та строки їх постачання до структурних підрозділів з питань охорони здоров’я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ.

Відповідно до наказу МОЗ від 28.02.2020 № 589 Державному підприємству як одержувачу бюджетних коштів у 2020 році для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров’я доведено перелік напрямів закупівлі: за КПКВК 2301400 – 13 напрямів та за КПКВК 2301040 – один.

²⁰ Постанова Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 278.

²¹Методичні рекомендації щодо підготовки, погодження та затвердження інформації про необхідні технічні, якісні та кількісні характеристики предмета закупівлі, затвержені наказом МОЗ від 02.03.2017 № 200 (у редакції наказу МОЗ від 26.04.2019 № 994).

Зведені показники потреби в лікарських засобах і медичних виробках та їх кількості для закупівлі Державним підприємством у 2020 році з урахуванням обсягів фінансування затверджено МОЗ наказами від 03.06.2020 № 1304 (втратив чинність згідно з наказом МОЗ від 20.08.2020 № 1917) за КПКВК 2301400 та від 20.08.2020 № 1917 за КПКВК 2301040 та 2301400, згідно з якими Державному підприємству визначено обсяги закупівлі за 460 найменуваннями лікарських засобів та медичних виробів за КПКВК 2301400 та 24 найменуваннями за КПКВК 2301040.

Таким чином, **внаслідок несвоєчасного затвердження МОЗ показників потреби в лікарських засобах і медичних виробках та їх кількості для закупівлі, надання Державному підприємству повноважень щодо розроблення технічних завдань та тривалого їх погодження Міністерством, Державним підприємством не завершено до кінця 2020 року закупівель за доведеними напрямками і найменуваннями.**

2.2.3.4. Рекомендації Кабінету Міністрів України:

- доручити МОЗ підготувати та внести в установленому порядку проєкт постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298”, якою передбачити, що підготовка медико-технічних вимог до товарів і послуг, що закуповуються за бюджетні кошти для забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за напрямками закупівлі, переданими Державному підприємству, проводиться МОЗ.

Рекомендації Міністерству охорони здоров'я України:

- розробити та затвердити порядок організації роботи Державного підприємства при здійсненні закупівлі лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них і послуг за кошти державного бюджету для виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я.

2.3. Оцінка планування та затвердження видатків на виконання медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за рахунок коштів державного бюджету 2020 року

2.3.1. МОЗ не забезпечено належного планування коштів державного бюджету на 2020 рік на виконання медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру за КПКВК 2301040 та КПКВК 2301400.

У порушення вимог пункту 1.5 Інструкції № 687 до бюджетного запиту на 2020 рік включено видатки загального фонду державного бюджету за КПКВК 2301040 та КПКВК 2301400 відповідно на суму 1959301,6 і 8585910,4 тис. грн за відсутності детальних розрахунків.

Визначені МОЗ у паспортах цих бюджетних програм результативні показники не пов'язані із здійсненням оцінки ефективності бюджетної програми і не визначають результату її виконання, ступеня досягнення мети та цілей державної політики у сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує МОЗ, що є порушенням частини п'ятої статті 20 Бюджетного кодексу та пункту 3 Загальних вимог № 1536.

Розподіл бюджетних коштів, затверджених паспортами бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301040 та КПКВК 2301400, у розрізі напрямів закупівель проведено МОЗ з порушенням вимог пунктів 12 і 13 Порядку № 298. Так, за відсутності програми медичних гарантій у паспорті бюджетної програми за КПКВК 2301400 на її виконання за дев'ятьма напрямками закупівель передбачено обсяг коштів у розмірі стовідсоткової потреби, за рештою 20 напрямками закупівель обсяг визначено без урахування поширеності захворювання, аспектів інноваційності лікарських засобів, соціально-економічних наслідків (ефективність використання фінансових ресурсів для програм закупівель і реімбурсації (відшкодування вартості лікарських засобів)) у розмірі 83,9 відсотка.

Так само в паспорті бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301040 обсяг коштів за 7 напрямками закупівель визначено в розмірі стовідсоткової потреби (за винятком залишків матеріальних цінностей та їх очікуваних поставок) та за двома напрямками – 81,8 і 98,4 відсотка.

Водночас згідно з Переліком № 350 за програмою медичних гарантій закуповуються лише лікарські засоби та медичні вироби за напрямом закупівель “Лікарські засоби та медичні вироби для закладів охорони здоров'я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями”, зокрема, лікарські засоби для забезпечення лікування хворих з інфарктом міокарда і з гострим мозковим інсультом та медичні вироби для стентування коронарних судин для забезпечення лікування хворих з інфарктом міокарда.

2.3.2. Законодавча база

Відповідно до пункту 1.5 Інструкції № 687 разом із бюджетним запитом головний розпорядник подає детальну інформацію, необхідну для здійснення Мінфіном аналізу бюджетного запиту, за формами, які щороку доводяться Мінфіном до головних розпорядників, а також підтвердні документи та матеріали, зокрема детальні розрахунки.

Порядок складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання визначено Правилами № 1098.

Правилами № 1098 (у редакції наказу Мінфіну від 14.12.2015 № 1130) встановлено, що результативні показники визначаються відповідно до Загальних вимог № 1536.

Згідно із Загальними вимогами № 1536 (у редакції наказу Мінфіну від 21.12.2018 № 1083) результативні показники бюджетної програми – кількісні і якісні показники, які визначають результат виконання бюджетної програми,

характеризують хід її реалізації, ступінь досягнення цілей державної політики у відповідній сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує головний розпорядник бюджетних коштів, досягнення мети бюджетної програми, виконання завдань бюджетної програми, висвітлюють обсяг і якість надання публічних послуг. Аналогічні вимоги до результативних показників встановлено в частині п'ятій пункту 5 статті 20 Бюджетного кодексу (у редакції Закону від 06.12.2018 № 2646).

Як визначено в пунктах 2 і 3 Загальних вимог № 1536, головні розпорядники бюджетних коштів дотримуються Загальних вимог при плануванні, виконанні, звітуванні про виконання бюджетної програми. Результативні показники бюджетної програми використовуються для проведення оцінки ефективності бюджетної програми, у тому числі ефективності надання послуг, гарантованих державою, інших послуг, що надаються фізичним та юридичним особам органами державної влади, місцевого самоврядування та підприємствами (установами, організаціями), яким держава делегувала право надання відповідних послуг.

Пунктом 4 Порядку № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172), який діяв з 23.01.2020 по 02.11.2020, визначено, що порядок виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я і взаємодії МОЗ як головного розпорядника бюджетних коштів та учасників бюджетного процесу (порядок виконання програм) затверджується МОЗ в установленому порядку. Пунктом 4 Порядку № 298, який діяв з 03.11.2020 по 09.04.2021, передбачено, що порядок виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я затверджується наказом МОЗ в установленому порядку.

Пунктами 12 та 13 Порядку № 298 визначено принципи розподілу видатків на закупівлю товарів і послуг. Зокрема, розподіл бюджетних коштів, що спрямовуються на закупівлю товарів і послуг, здійснюється за напрямками використання коштів відповідно до порядку виконання програми. Видатки за напрямками використання коштів, що необхідні для виконання програми медичних гарантій, спрямовуються в першочерговому порядку до задоволення потреби в повному обсязі (пункт 12).

Розподіл видатків за напрямками використання коштів, що не входять до програми медичних гарантій, здійснюється із застосуванням таких критеріїв: поширеність захворювання, аспекти інноваційності лікарських засобів, соціально-економічні наслідки (ефективність використання фінансових ресурсів для програм закупівель і реімбурсації (відшкодування вартості лікарських засобів)) (пункт 13).

Порядком № 1121 встановлено, що розподіл видатків здійснюється згідно з Порядком № 298, однак МОЗ порядок виконання програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я не затверджено.

Постановою Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 № 332 внесено зміни до Порядку № 298, відповідно до яких у першому реченні пункту 12 слова “відповідно до порядку виконання програм” виключено.

2.3.3. Виявлений стан справ

Видатки на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів на виконання медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру передбачалися у 2020 році за КПКВК 2301040 та КПКВК 2301400.

Бюджетними запитами за КПКВК 2301040 і КПКВК 2301400 на 2020 рік визначено потребу в коштах на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів **в сумі 1959301,6 та 8585910,4 тис. грн** відповідно.

Довідково. З метою складання проекту державного бюджету на 2020 рік Мінфін довів інструктивний лист від 03.09.2019 № 04110-09-10/22087 щодо підготовки бюджетних запитів на 2020–2022 роки, у якому зазначено, що МОЗ надає пропозиції щодо здійснення у наступному році видатків на забезпечення населення лікарськими засобами та медичними виробами, які у поточному році здійснюються за КПКВК 2301400, з урахуванням реалізації заходів реформи фінансування системи охорони здоров'я, а також детальну інформацію щодо потреби у коштах на закупівлю лікарських засобів і медичних виробів на 2020 рік у розрізі всіх регіонів з відповідним підтвердженням структурних підрозділів з питань охорони здоров'я, з урахуванням залишків та очікуваних поставок таких матеріальних цінностей, які закуповуються за кошти попередніх та поточного періодів.

МОЗ листом від 16.09.2019 № 10-11/40944/2-19 на вказаний лист Мінфіну надіслано лише заповнені форми бюджетних запитів на 2020–2022 роки. Листом від 07.11.2019 № 10-11/44810/2-19 Міністерством надано Мінфіну додаткові обґрунтування та пропозиції до бюджетних запитів на 2020–2022 роки і зазначено, що “з метою врегулювання механізму реалізації програм громадського здоров'я та заходів боротьби з епідеміями у бюджетному запиті перенесені бюджетні призначення з КПКВК 2301400 до КПКВК 2301040”.

У порушення вимог пункту 1.5 Інструкції № 687 обсяги надходжень загального фонду на суму 10545212,0 тис. грн, яку МОЗ включено до бюджетних запитів, не підтверджено детальними розрахунками.

Законом України “Про Державний бюджет України на 2020 рік” (із змінами) МОЗ як головному розпоряднику бюджетних коштів затверджено бюджетні призначення за КПКВК 2301040 у сумі 3748124,5 тис. грн, у тому числі загальний фонд – 3290749,0 тис. грн, за КПКВК 2301400 – 8071917,5 тис. гривень. Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 № 250-р “Деякі питання надання у 2020 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення підтримки окремих закладів та заходів у системі охорони здоров'я” зменшено обсяг бюджетних призначень за КПКВК 2301040 на 172968,6 тис. гривень.

Паспортами бюджетної програми (із змінами) за КПКВК 2301040 обсяг асигнувань на 2020 рік передбачено в сумі 3575155,9 тис. грн, у тому числі на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів – 1471555,8 тис. грн, послуги із супроводження товарів та оплату банківських послуг (закупівля коштів в іноземній валюті) – 4666,8 тис. грн, за КПКВК 2301400 – 8071917,5 тис. грн, у тому числі на закупівлю лікарських засобів і медичних виробів – 7910438,9 тис. грн, послуги із супроводження товарів та оплату банківських послуг (закупівля коштів в іноземній валюті) – 93426,6 тис. гривень.

Відповідно до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301040, затвердженого наказом МОЗ від 24.02.2020 № 513 (із змінами), **ціль державної політики, на досягнення якої спрямовано реалізацію бюджетної програми, – люди менше хворіють; мета бюджетної програми – збереження та зміцнення здоров'я, профілактика захворювань, зниження рівня захворюваності людини, попередження спалахів хвороб, епідемій, масових отруєнь та радіаційних уражень людей.**

Згідно з паспортом бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301400, затвердженим наказом МОЗ від 27.05.2020 № 1256 (із змінами), **ціль державної політики, на досягнення якої спрямовано реалізацію бюджетної програми, – люди менше хворіють; люди, які захворіли, швидше одужують; люди довше живуть; мета бюджетної програми – збереження та зміцнення здоров'я, профілактика захворювань, зниження захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпечення захисту прав громадян на охорону здоров'я.**

При цьому включені МОЗ до паспорта бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301040 результативні показники щодо закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів передбачали лише обсяг коштів у розрізі напрямів закупівель, кількість пролікованих пацієнтів, кількість закладів та відділень служби крові, для яких придбано медичні вироби, середні витрати на забезпечення лікування одного хворого, рівень забезпечення хворих лікарськими засобами, рівень охоплення дітей до року профілактичними щепленнями; за КПКВК 2401400 – обсяги коштів у розрізі напрямів закупівель, кількість спроб лікування безплідності жінок методами допоміжних репродуктивних технологій, кількість штучних водіїв ритму серця, кардіовертерів, стент-систем коронарних, клапанів серця, кульшових та колінних ендопротезів, якими забезпечені пацієнти, кількість осіб (дорослих, дітей), яких забезпечено лікарськими засобами і медичними виробами у розрізі захворювань; середні витрати на закупівлю медикаментів і витратних матеріалів в розрахунку на одного пацієнта за окремими захворюваннями, рівень забезпечення пацієнтів лікарськими засобами, медичними виробами.

Таким чином, **включені до паспортів бюджетної програми на 2020 рік за КПКВК 2301040 та КПКВК 2301400 результативні показники унеможливають здійснення оцінки ефективності бюджетної програми і визначення результату її виконання, ступеня досягнення мети та цілей державної політики у сфері діяльності, формування та/або реалізацію якої забезпечує МОЗ, що є порушенням пункту 3 Загальних вимог № 1536 і частини п'ятої статті 20 Бюджетного кодексу.**

МОЗ, за відсутності програми медичних гарантій²², у паспорті бюджетної програми за КПКВК 2301040, затвердженому наказом МОЗ від 24.02.2020

²² Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених Національній службі здоров'я України на первинну медичну допомогу, затверджений рішенням Рахункової палати від 25.05.2021 № 11-3.

№ 513²³, та за КПКВК 2301400, затвердженому наказом МОЗ від 27.05.2020 № 1256, на її виконання обсяг коштів відповідно за 7²⁴ та 9 напрямками закупівель²⁵ визначено у розмірі стовідсоткової потреби (за винятком залишків матеріальних цінностей та очікуваних поставок). Разом з тим відповідно до Переліку № 350 за програмою медичних гарантій у закладах охорони здоров'я, які надають вторинну (спеціалізовану) і третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу, закуповуються лише лікарські засоби та медичні вироби за напрямом закупівель “Лікарські засоби та медичні вироби для закладів охорони здоров'я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями”, а саме: лікарські засоби для забезпечення лікування хворих з інфарктом міокарда, з гострим мозковим інсультом та медичні вироби для стентування коронарних судин для забезпечення лікування хворих з інфарктом міокарда. Крім того, обсяг коштів за двома напрямками закупівель за КПКВК 2301040 визначено в розмірі 81,8 і 98,4 відс. стовідсоткової потреби (за винятком залишків матеріальних цінностей та очікуваних поставок) та 20-ма напрямками закупівель за КПКВК 2301400 – 83,9 відс., при цьому такі критерії, як поширеність захворювання, аспекти інноваційності лікарських засобів, соціально-економічні наслідки (ефективність використання фінансових ресурсів для програм закупівель і реімбурсації (відшкодування вартості лікарських засобів), не застосовуються. Зазначене є порушенням пунктів 12 і 13 Порядку № 298.

²³ У редакції наказу від 27.08.2020 № 1972.

²⁴ “Закупівля медикаментів для лікування туберкульозу”, “Закупівля тестів, витратних матеріалів для діагностики туберкульозу”, “Закупівля імунобіологічних препаратів для проведення імунопрофілактики населення та виробів для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів та медичних виробів”, “Закупівля тест-систем для діагностики ВІЛ-інфекції, супроводу АРТ та моніторингу перебігу ВІЛ-інфекції у хворих, визначення резистентності вірусу, проведення референс-досліджень”, “Закупівля медикаментів для хворих на вірусні гепатити В і С”, “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів”, “Закупівля медикаментів для хворих на інфекційні захворювання, що супроводжуються високим рівнем летальності”.

²⁵ “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання”, “Закупівля медикаментів та дрібного лабораторного інвентарю для забезпечення проведення лікування безплідності жінок методами допоміжних репродуктивних технологій”, “Закупівля реактивів для проведення масового скринінгу новонароджених на фенілкетонурію, вроджений гіпотиреоз, муковісцидоз та адреногенітальний синдром”, “Закупівля витратних матеріалів для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну”, “Закупівля антирезусного імуноглобуліну для запобігання гемолітичній хворобі новонароджених”, “Закупівля препаратів для лікування дихальних розладів новонароджених”, “Закупівля препаратів для надання невідкладної медичної допомоги при кровотечах”, “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для закладів охорони здоров'я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями”, “Закупівля хіміотерапевтичних препаратів, радіофармпрепаратів та препаратів супроводу для лікування онкологічних хворих”.

Водночас відповідно до інформації до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301400²⁶ обсяг стовідсоткової потреби визначено в сумі 10116919,9 тис. грн, стовідсоткової потреби, за винятком залишків та очікуваних поставок, – 8787166,6 тис. грн, що перевищує потребу, визначену в бюджетному запиті на 2020 рік, на 1531009,5 та 201256,2 тис. грн відповідно. Згідно з інформацією до паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301040²⁷ обсяг стовідсоткової потреби визначено в сумі 2944274,6 тис. грн, що перевищує потребу, визначену в бюджетному запиті на 2020 рік, на 1412566,8 тис. гривень. Обсяг стовідсоткової потреби, за винятком залишків та очікуваних поставок, визначено в сумі 1476222,6 тис. грн, що менше потреби, визначеної в бюджетному запиті, на 483079,0 тис. гривень.

Довідково. Відповідно до службової записки генерального директора директорату медичних послуг Сухорукової О. С. (без дати та номера), наданої на виконання доручення Першого заступника Міністра Семиволоса А. В. від 26.12.2019 № ДЗМ/153/8-19, при застосуванні нової моделі фінансування закладів охорони здоров'я вторинної та третинної ланки є критичним повне забезпечення лікарськими засобами та медичними виробами в межах послуг за підвищеним тарифом, пріоритетним є фінансування за програмою медичних гарантій до рівня 100-відс. таких результативних показників у частині затрат, а саме: “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання”, “Закупівля медикаментів та дрібного лабораторного інвентарю для забезпечення проведення лікування безплідності жінок методами допоміжних репродуктивних технологій”; “Закупівля реактивів для проведення масового скринінгу новонароджених на фенілкетонурію, вроджений гіпотиреоз, муковісцидоз та адреногенітальний синдром”; “Закупівля витратних матеріалів для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну”, “Закупівля антирезусного імуноглобуліну для запобігання гемолітичній хворобі новонароджених”; “Закупівля препаратів для лікування дихальних розладів новонароджених”, “Закупівля препаратів для надання невідкладної медичної допомоги при кровотечах”, “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для закладів охорони здоров'я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями”, “Закупівля хіміотерапевтичних препаратів, радіофармацевтичних препаратів та препаратів супроводу для лікування онкологічних хворих”. Результативні показники в частині витрат за рештою напрямів запропоновано профінансувати прямо пропорційно за рахунок залишкових коштів.

Бюджетним запитом за КПКВК 2301400 на 2021 рік визначено потребу в коштах на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів в сумі 10909674,2 тис. гривень.

Довідково. Відповідно до бюджетного запиту (індивідуальний, форма 2021-2) з метою спрощення адміністрування програм, раціонального використання коштів Державного бюджету України прийнято рішення щодо виключення з 2021 року окремих напрямів з програми за КПКВК 2301400 і включення до програми медичних гарантій за КПКВК 2308060: “Забезпечення заходів з охорони репродуктивного здоров'я нації” – закупівлі

²⁶ Додаток із узагальненими даними в розрізі напрямів закупівель до службової записки генерального директора директорату медичних послуг Сухорукової О. С. (без дати та номера), наданої на виконання доручення Першого заступника Міністра Семиволоса А. В. від 26.12.2019 № ДЗМ/153/8-19.

²⁷ Додаток із узагальненими даними в розрізі напрямів закупівель до службової записки в. о. генерального директора директорату громадського здоров'я Ірини Ганжі (без дати та номера) щодо розрахунків відкоригованої потреби в коштах.

препаратів для лікування дихальних розладів новонароджених; антирезусного імуноглобуліну для запобігання гемолітичної хвороби новонароджених; препаратів для надання невідкладної медичної допомоги при кровотечах, а також “Забезпечення лікуванням хворих на нефрологічні захворювання” – закупівлі витратних матеріалів для лікування хворих методом перитонеального діалізу; медикаментів та медичних виробів для дитячого діалізу. Вибір напрямів з надання послуг породіллям та новонародженим пов’язаний з відсутністю суттєвої різниці у ціні протромбінового комплексу, антирезусного імуноглобуліну та легеневих сурфактантів, що закуповуються централізовано та закладами охорони здоров’я, а також з наданням переваги надавачами медичних послуг окремим дозуванням легеневих сурфактантів та іншим препаратам. Така ситуація не створює додаткової переваги від централізації закупівель, а отже, надавачі медичних послуг можуть самостійно здійснювати ці закупівлі. Крім того, в межах видатків, що передбачались у попередні роки на закупівлю лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, здійснювалась закупівля реагентів та витратних матеріалів для лабораторій з метою діагностики таких захворювань. Для спрощення процедур закупівель реагентів та витратних матеріалів вирішено обсяг коштів, врахованих у граничних видатках на рівні 2020 року у сумі 37939,2 тис. грн, передати спеціалізованим закладам охорони здоров’я, що належить до сфери управління МОЗ і для яких безпосередньо здійснюються закупівлі: НДСЛ “Охматдит” та Національний інститут раку, які отримують фінансування в межах бюджетної програм відповідно за КПКВК 2301110 та КПКВК 2301170.

При формуванні бюджетного запиту на 2021 рік за КПКВК 2301400 Міністерством згідно з власним наказом від 26.07.2019 № 1708 щодо пріоритетних напрямів розвитку сфер охорони здоров’я враховано (для реалізації нової моделі фінансування закладів охорони здоров’я вторинної та третинної ланки) забезпечення у повному обсязі потреби лікарськими засобами та медичними виробами в межах послуг за підвищеним тарифом за програмою медичних гарантій: пріоритетне фінансування до рівня 100 відс. результативних показників затрат із закупівлі лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання; хіміотерапевтичних препаратів, радіофармацевтичних препаратів та препаратів супроводу для лікування онкологічних хворих; медикаментів та дрібного лабораторного інвентарю для забезпечення проведення лікування безплідності жінок методами допоміжних репродуктивних технологій; реактивів для проведення масового скринінгу новонароджених на фенілкетонурию, вроджений гіпотиреоз, муковісцидоз та адреногенітальний синдром; витратних матеріалів для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну; лікарських засобів та медичних виробів для закладів охорони здоров’я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями. Решту результативних показників затрат пропонується фінансувати прямо пропорційно за рахунок залишкових коштів.

У 2021 році прийнято рішення щодо об’єднання низки напрямів закупівель, за якими в попередні роки придбавалися лікарські засоби для лікування окремо дорослих і дітей: “Закупівля лікарських засобів для лікування для хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту”, “Закупівля лікарських засобів для хворих на муковісцидоз” та “Закупівля лікарських засобів для хворих на первинні (вроджені) імунодефіцити”.

Паспортом бюджетної програми на 2021 рік за КПКВК 2301400, затвердженим наказом МОЗ від 05.03.2021 № 401 (із змінами), за напрямом використання бюджетних коштів “Закупівля лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцини), медичних виробів, інших товарів і послуг, в тому числі за договорами керованого доступу” передбачено 7994197,8 тис. грн та визначено результативний показник затрат – обсяг коштів та залишки лікарських засобів, імунобіологічних препаратів, медичних виробів

станом на 01.01.2021 і очікувані поставки за рахунок коштів минулих років у розрізі напрямів закупівель.

Дані щодо потреби, результативних показників, затверджених у паспорті бюджетної програми на 2021 рік за КПКВК 2301400, та рівня забезпеченості потреби наведено в додатку 1 до Звіту.

Як свідчать дані додатка, розподілені МОЗ фінансові ресурси, виділені з державного бюджету на 2021 рік для закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, дали можливість забезпечити обраховану потребу за двома напрямами закупівель – на рівні від 48,3 до 81,6 відс., п'ятьма – від 101,6 до 128,8 відс., 22-ма – від 145,5 до 404,5 відс., одним – на рівні 1806,3 відсотка. Таким чином, **створено ризики накопичення значних обсягів запасів матеріальних цінностей та невикористання їх у встановлені терміни.**

2.3.4. Рекомендації Міністерству охорони здоров'я України:

- при формуванні результативних показників паспорта бюджетної програми за КПКВК 2301400 дотримуватися Загальних вимог № 1536 і визначати показники, які забезпечать оцінку ефективності бюджетної програми за напрямами використання бюджетних коштів, у тому числі ефективності надання публічних послуг;

- забезпечити дотримання вимог Інструкції № 687 у частині здійснення деталізованих розрахунків обсягу видатків, визначеного у бюджетному запиті;

- забезпечити дотримання вимог Порядку № 298 при розподілі бюджетних коштів, що спрямовуються на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів.

2.4. Оцінка проведення Державним підприємством “Медичні закупівлі України” процедур закупівель медичних товарів і послуг та укладення договорів

2.4.1. Державним підприємством оголошувалися в електронній системі закупівель Prozorro закупівлі всіх найменувань лікарських засобів та медичних виробів, що передбачені у наказі МОЗ № 1917. У системі Prozorro розміщено тендерну документацію, вимоги і скарги учасників, тендерні пропозиції, укладені договори, зміни до них та звіти про виконання договорів. Всього опубліковано 893 оголошення про проведення закупівель за 484 найменуваннями. Через недостатню кількість тендерних пропозицій Державним підприємством застосовано переговорні процедури при закупівлі 24 відс. найменувань лікарських засобів та медичних виробів. Відповідно до вимог Закону № 922 в електронній системі закупівель Державним підприємством оприлюднено звіт про договір на придбання вакцини проти гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, від 30.12.2020, який укладений без використання електронної системи закупівель.

У порушення пункту 2 частини першої статті 31 Закону № 922 Державним підприємством згідно з протоколом засідання тендерного комітету від 29.09.2020 № 992 не відхилено пропозицій учасників, що не відповідали тендерній документації, та допущено їх до аукціону. Зокрема, після визначення у тендерній документації вимоги щодо відсутності протипоказань для застосування лікарського засобу у педіатричних пацієнтів у тендерній пропозиції всіх учасників закупівель запропоновано лікарський засіб, який не використовується для вказаної категорії пацієнтів. За результатами закупівель укладено договір на придбання такого лікарського засобу на суму 212,7 тис. гривень. Отже, порушено законодавство з питань публічних закупівель на цю суму.

Крім того, Державним підприємством придбано 9 найменувань лікарських засобів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, на загальну суму 12139,0 тис. грн, в інструкціях для медичного застосування яких не зазначено про їх безпеку і ефективність при лікуванні дітей. Станом на 01.11.2021 МОЗ не затверджено нормативного документа щодо врегулювання питання застосування цих лікарських засобів при лікуванні дітей.

Під час закупівель придбано 376 найменувань лікарських засобів та медичних виробів (майже 78 відс. визначених у наказі МОЗ № 1917). За результатами процедур закупівель Державним підприємством укладено договорів (без подальших змін) на суму 5039815,4 тис. грн (85 відс. очікуваної вартості закупівель, сформованої на підставі цін закупівель міжнародними спеціалізованими організаціями у попередні роки та здійсненого Державним підприємством моніторингу цін).

Державним підприємством не придбано 108 найменувань лікарських засобів та медичних виробів (22,3 відс. визначених у наказі МОЗ № 1917) очікуваною вартістю 864375,4 тис. гривень. Так, у зв'язку з тим, що медико-технічні вимоги до предмета закупівлі містили дискримінаційні елементи, ознаки обмеження конкуренції, технічні помилки, а також через неправомірні дії Державного підприємства щодо допуску учасників до аукціону, неякісно проведено моніторинг цін на ринку, не придбано 10 найменувань лікарських засобів та медичних виробів очікуваною вартістю 139096,5 тис. гривень.

Міністерство 09.12.2020 уповноважило Державне підприємство на закупівлю вакцини проти гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Вже 30.12.2020 з ПрАТ “Лекхім” укладено договір про закупівлю вакцини без використання електронної системи закупівель на суму 964311,3 тис. гривень. До вартості вакцини включено ризики зростання курсу валюти (30 грн за 1 дол. США), що збільшило вартість за договором на 34392,1 тис. гривень. У результаті ці кошти більш як на півроку перераховано постачальнику.

Крім того, поставку вакцини ПрАТ “Лекхім” проведено з порушенням строків, визначених договором. Як наслідок, Державним підприємством проводиться робота зі стягнення 88572,5 тис. грн пені та штрафу.

2.4.2. Законодавча база

Відповідно до частини четвертої статті 22 Закону № 922 тендерна документація не повинна містити вимог, що обмежують конкуренцію та призводять до дискримінації учасників, а також вимог щодо документального підтвердження інформації про відповідність вимогам тендерної документації, якщо така інформація є публічною, що оприлюднена у формі відкритих даних згідно із Законом України “Про доступ до публічної інформації” та/або міститься у відкритих єдиних державних реєстрах, доступ до яких є вільним.

Статтею 26 Закону № 922 визначено, що тендерні пропозиції, ціна яких перевищує очікувану вартість предмета закупівлі, не приймаються електронною системою закупівель.

Пунктом 2 частини першої статті 31 Закону № 922 встановлено: замовник відхиляє тендерну пропозицію із зазначенням аргументації в електронній системі закупівель у разі, якщо, зокрема, тендерна пропозиція учасника не відповідає умовам технічної специфікації та іншим вимогам щодо предмета закупівлі тендерної документації.

Статтею 40 Закону № 922 передбачено умови застосування переговорної процедури закупівлі. Відповідно до пункту 1 цієї статті переговорна процедура закупівлі використовується замовником як виняток у разі, якщо було двічі відмінено процедуру відкритих торгів, через відсутність достатньої кількості тендерних пропозицій. Замовник укладає договір про закупівлю після проведення переговорів щодо ціни та інших умов договору про закупівлю з учасниками процедури закупівлі.

Постановою № 225 (із змінами, внесеними згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.2020 № 376) визначено: замовник за результатами проведених з 19.04.2020 закупівель товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, згідно із затвердженим цією постановою переліком оприлюднює в електронній системі закупівель звіт про укладений без використання електронної системи закупівель договір про закупівлю, сам договір з додатками та звіт про його виконання відповідно до статті 10 Закону № 922.

Постановою Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 № 1178 внесено зміни до Переліку товарів, робіт і послуг, необхідних для здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на території України, затвердженого Постановою № 225, у частині включення позиції “Vaccines (вакцини проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2)”.

Наказом МОЗ від 09.12.2020 № 2839 “Про внесення зміни до додатка до наказу МОЗ від 28.02.2020 № 589” Державне підприємство уповноважено на закупівлю вакцини проти гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

2.4.3. Виявлений стан справ

Аудитом встановлено, що за результатами проведених Державним підприємством процедур закупівель лікарських засобів та медичних виробів за кошти державного бюджету на 2020 рік за КПКВК 2301400 не відбулися закупівлі за 102 найменуваннями (22 відс. загальної кількості, визначеної у наказі МОЗ № 1917) очікуваною вартістю 857938,2 тис. грн; за КПКВК 2301040 – за 6 найменуваннями лікарських засобів (25 відс. планової кількості) очікуваною вартістю 6437,2 тис. гривень.

Так, 12 найменувань лікарських засобів і медичних виробів не придбано через відсутність необхідної реєстрації, 3 найменування радіофармацевтичних препаратів – неможливість постачальника надати комерційну пропозицію виробника цих препаратів. Внаслідок проблем з виробництвом не придбано 12 найменувань лікарських засобів та медичних виробів; ненадання учасниками необхідних документів – 14. Не закуплено 9 найменувань лікарських засобів і медичних виробів, оголошенням про закупівлю яких за процедурами відкритих торгів та переговорних процедур не зацікавився жодний учасник, а також 44 найменувань через неможливість завершити необхідні процедури закупівель до кінця 2020 року. Крім того, у зв'язку із скаргою учасника, яка в подальшому не задоволена Антимонопольним комітетом України²⁸, не відбулися закупівлі двох лікарських засобів.

Внаслідок того, що медико–технічні вимоги до предмета закупівлі містили дискримінаційні елементи, ознаки обмеження конкуренції, технічні помилки, а також неправомірних дій Державного підприємства щодо допуску учасників до аукціону не придбано 8 найменувань лікарських засобів та медичних виробів очікуваною вартістю 127939,7 тис. гривень. За результатами розгляду вимог учасників (навіть повторних при другому оголошенні²⁹) та скарг за рішеннями Антимонопольного комітету України Державним підприємством вносилися зміни до медико-технічних вимог предмета закупівлі.

Відповідно, розгляд скарг і внесення змін до медико-технічних вимог були тривалими та унеможливили проведення подальших процедур закупівель.

Довідково. Так, у зв'язку з тим, що Державним підприємством не відхилено тендерних пропозицій, а також розглядом скарги Антимонопольним комітетом України своєчасно не відбулися процедури закупівель виробу “Фільтр або пристрій для видалення лейкоцитів з еритроцитарної маси (для приліжкового використання)” очікуваною вартістю 996,2 тис. гривень. Затверджені Державним підприємством вимоги до технічних характеристик закупівлі трьох лікарських засобів (“Природні фосфоліпіди, 100 мг, або 120 мг, або 135 мг фосфоліпідної фракції по 1.5 мл, або 4 мл, або 5 мл” (68676,3 тис. грн), “Протромбіновий комплекс людини, 500 МО” (20326,9 тис. грн), “Оклюдер з нікель-титанового сплаву з дакроновим наповненням в комплекті із системою доставки для

²⁸ Постійно діюча адміністративна колегія Антимонопольного комітету України з розгляду скарг про порушення законодавства у сфері публічних закупівель.

²⁹ “Стент-система коронарна без лікувального покриття для лікування хворих із стандартними ураженнями”, “Стент-система коронарна без лікувального покриття для лікування хворих у гострих станах”.

закриття дефекту міжпередсердної перетинки” (13153,3 тис. грн)) оскаржено учасниками закупівель. За рішеннями Антимонопольного комітету України наприкінці 2020 року (листопад-грудень) Державним підприємством внесено зміни до медико-технічних вимог. Лише на повторну вимогу учасників щодо внесення змін до технічних характеристик закупівель “Стент-система коронарна без лікувального покриття для лікування хворих у гострих станах” (4519,0 тис. грн) та “Стент-система коронарна без лікувального покриття для лікування хворих із стандартними ураженнями” (4145,2 тис. грн), що обмежували конкуренцію, Державним підприємством такі зміни внесено в кінці листопада 2020 року. Через технічну помилку у вимогах до технічних параметрів виробу не придбано аспіраційного катетера (12591,8 тис. гривень). Технічна частина тендерної документації закупівлі “Керований електрофізіологічний діагностичний катетер 4-полюсний” (3531,0 тис. грн) містила параметри, що обмежують конкуренцію.

Державним підприємством в медико-технічних вимогах до предмета закупівлі лікарських засобів для лікування дітей передбачено, що “інструкція не повинна містити протипоказань для застосування у педіатричних пацієнтів”.

Така вимога висувалася також до предмета закупівлі “ДК 021:2015-33600000-6 Фармацевтична продукція (Іринотекан 40 мг)” (протокол засідання тендерного комітету Державного підприємства від 12.08.2020 № 461). При цьому учасниками у складі тендерної пропозиції розміщено, зокрема, інструкцію для медичного застосування лікарського засобу “Іринотекан Амакса” (1 мл концентрату містить 20 мг іринотекану гідрохлориду тригідрату, що відповідає 17,33 мг іринотекану)³⁰ виробника “АкВідаГмбХ” (Німеччина), у якій у розділі “Діти” зазначено, що цей лікарський засіб призначається тільки дорослим.

У порушення пункту 2 частини першої статті 31 Закону № 922 тендерним комітетом Державного підприємства на підставі протоколу засідання комітету від 29.09.2020 № 992³¹ не відхилено пропозицій учасників, що не відповідали вимогам тендерної документації, та допущено їх до аукціону. За результатами закупівель укладено договір на постачання вказаного лікарського засобу на суму 212,7 тис. гривень. Отже, **порушено законодавство з питань публічних закупівель на цю суму.**

Крім того, Державним підприємством придбано для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, лікарські засоби за 9 найменуваннями на загальну суму 12139,0 тис. грн, в інструкціях для медичного застосування яких зазначено: “дані щодо застосування препаратів дітям обмежені; клінічний досвід застосування препаратів дітям відсутній; не рекомендовано для застосування дітям через недостатність даних про безпечність та ефективність”.

ПРГ за напрямом “Централізована закупівля лікарських засобів та виробів медичного призначення для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання” (протокол від 28.11.2018 № 59) рекомендовано Міністерству розробити нормативний акт щодо застосування зазначених

³⁰ Затверджена наказом МОЗ від 09.02.2016 № 77, із змінами, внесеними наказом МОЗ від 04.02.2020 № 236.

³¹ Протокол підписано головою тендерного комітету Жумаділовим А. К., заступником голови тендерного комітету Адамановим Е. Б., секретарем тендерного комітету Пахомовою Д. В., членами тендерного комітету Івахненко Ю. М. та Жужою А. О.

лікарських засобів. Однак станом на 01.11.2021 Міністерством такий документ не затверджено.

За результатами торгів з 72 компаніями укладено загалом 330 договорів на поставку 376 найменувань лікарських засобів та медичних виробів на суму 5039815,4 тис. грн (без урахування внесених змін).

За процедурою відкритих торгів укладено 228 договорів на поставку 258 найменувань лікарських засобів на суму 2752379,4 тис. гривень. Відповідно до вимог Закону № 922 в електронній системі закупівель Державним підприємством оприлюднено звіт про договір від 30.12.2020 на закупівлю вакцини проти гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на суму 964311,3 тис. грн, який укладено без використання електронної системи закупівель. За 122-ма переговірними процедурами укладено 101 договір на поставку 117 найменувань на суму 1323124,7 тис. гривень.

Всього за КПКВК 2301400 придбано 357 найменувань лікарських засобів та медичних виробів для лікування хвороб за 13 напрямками (77,8 відс. визначеної в наказі МОЗ № 1917 кількості найменувань на суму 3861659,3 тис. грн³², а також вакцину проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, на суму 964311,3 тис. гривень). На виконання бюджетної програми за КПКВК 2301040 придбано 18 найменувань лікарських засобів (75 відс. визначеної у наказі МОЗ № 1917 кількості) на 213844,8 тис. гривень.

Загальна вартість договорів (без подальших змін) за результатами проведених процедур закупівель за 13 напрямками за КПКВК 2301400 становила 4825970,6 тис. грн (85,0 відс. очікуваної вартості їх закупівлі). Вартість договорів за КПКВК 2301040 – 213844,8 тис. грн (79,2 відсотка).

Залишок невикористаних коштів після проведених процедур закупівель утворився внаслідок визначення Державним підприємством очікуваної вартості відповідно до цін закупівель міжнародними спеціалізованими організаціями, а також проведення неякісного моніторингу цін на товари.

У результаті очікувану вартість закупівлі 31 найменування лікарських засобів та медичних виробів (8 відс. загальної кількості закуплених позицій) у перших оголошеннях визначено Державним підприємством за нижчими за ринкові цінами. При цьому тендерні пропозиції, ціна яких перевищує очікувану вартість предмета закупівлі, відповідно до статті 26 Закону № 922 не приймаються електронною системою закупівель. Таким чином, через неякісний моніторинг цін на товари не придбано, зокрема, двох найменувань лікарських засобів очікуваною вартістю 11156,8 тис. грн, яка нижча за ринкову³³.

Станом на 01.01.2021 у результаті внесення змін до договорів у зв'язку з

³² З них здійснено дозакупівлю лікарських засобів до стовідсоткової потреби за 4-ма напрямками у сумі 113846,5 тис. гривень.

³³ Відповідно до інформації Державного підприємства, наданої у листі від 15.01.2021 № 01/40-01/2021, щодо лікарських засобів “Вінбластин, 10 мг” та “Ломустин, 40 мг”.

необхідністю узгодження кількості лікарських засобів із кратністю упаковки, проведення лабораторного аналізу, зменшення ціни, розірвання угод вартість договорів на закупівлю за КПКВК 2301400 336 найменувань лікарських засобів становила 4685843,3 тис. грн, у тому числі на придбання вакцини – 964311,3 тис. гривень. При цьому за 96 найменуванням придбано 71-99,9 відс. кількості лікарських засобів, визначеної у наказі МОЗ № 1917. За рахунок коштів за КПКВК 2301040 укладено договорів (з урахуванням змін) на закупівлю 13 найменувань лікарських засобів на суму 51202,8 тис. грн, з них за двома найменуваннями придбано 99,9 відс. кількості лікарських засобів, визначеної в наказі МОЗ № 1917.

З постачальниками–нерезидентами укладено договори на закупівлю лікарських засобів та медичних виробів за рахунок коштів за КПКВК 2301400 – на 1876113,1 тис. грн (40,1 відс. загальної вартості), за КПКВК 2301040 – 9589,7 тис. грн (18,7 відсотка). Майже 95 відс. придбаних лікарських засобів та медичних виробів іноземного виробництва.

Міністерство наказом від 09.12.2020 № 2839 уповноважило Державне підприємство на закупівлю вакцини проти гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

На час визначення постачальника всі потенційні для закупівлі вакцини не були зареєстровані жодною країною світу, не мали прекваліфікації ВООЗ і проходили 2 та 3 стадії клінічних випробувань. МОЗ визначило такі вимоги для укладання договору на поставку вакцини: наявність реєстрації вакцини в Україні на момент поставки; наявність прекваліфікації ВООЗ або реєстрації в США, Великій Британії, Швейцарській Конфедерації, Японії, Австралії, Канаді, Китаї, Ізраїлі, Індії, Мексиці, Бразилії чи закупівля за централізованою процедурою компетентним органом Європейського Союзу.

З 11 компаній – виробників вакцин, до яких звернулося Державне підприємство, пропозицію надано представником компанії “Sinovac Biotech Ltd” – ПрАТ “Лекхім”: до закупівлі запропоновано “SARS-CoV-2 вакцина (Vero cell), інактивована” виробництва компанії “Sinovac Biotech Ltd”, Китай, за ціною 504,0 гривні. Крім того, Міністерством доведено до Державного підприємства пропозицію компанії “Serum Institute of India” щодо надання вакцини “Covid-19 vaccine candidate NVX-CoV2373” за ціною 9 дол. США (250,79 грн), реєстрацію якої передбачено в Індії у червні, а поставка можлива у липні 2021 року.

Вже 30.12.2020 з ПрАТ “Лекхім” укладено відповідно до Закону № 922 договір про закупівлю вакцини (без використання електронної системи закупівель) на суму 964311,3 тис. грн, яким передбачено поставку 700 тис. доз протягом 30 днів з дати реєстрації препарату одним із компетентних органів зазначених вище країн або за централізованою процедурою компетентним органом Європейського Союзу та/або з дати прекваліфікації ВООЗ, але не пізніше ніж до 31.03.2021, а також 1213,3 тис. доз – протягом 90 днів, але не пізніше ніж до 31.05.2021.

До вартості вакцини включено валютні ризики, ціну визначено за курсом 30 грн за 1 дол. США, що призвело до збільшення вартості договору на

34392,1 тис. грн та перерахуванню більш як на 6 місяців коштів постачальнику. Оскільки валютні ризики не підтвердилися, 12.07.2021 ці кошти ПрАТ “Лекхім” повернено Державному підприємству.

Крім того, поставку вакцини ПрАТ “Лекхім” проведено з порушенням визначених договором строків (з 10.04.2021 по 29.06.2021). Як наслідок, Державним підприємством нараховано пеню та штраф у сумі 88572,5 тис. грн, проводиться робота з їх стягнення.

Станом на 01.10.2021 закладам охорони здоров'я поставлено 1908,9 тис. доз вакцини на 927767,1 тис. грн, залишок невикористаної вакцини, за даними обліку закладів, становив 149,6 тис. доз на суму 72540,6 тис. гривень. Не відвантажено до закладів 4,4 тис. доз на 2152,0 тис. гривень.

Таким чином, проведені Державним підприємством закупівлі не були повністю результативними, оскільки 22 відс. найменувань лікарських засобів і медичних виробів, визначених до закупівлі, не придбано. Неякісна підготовка медико-технічних вимог і моніторинг цін унеможливили завершення процедури закупівлі та придбання 10 найменувань лікарських засобів та медичних виробів. За переговорними процедурами закупівель придбано 24 відс. найменувань.

2.4.4. Рекомендації Міністерству охорони здоров'я України:

- нормативно врегулювати питання призначення лікарських засобів, в інструкціях для застосування яких є обмеження щодо лікування дітей, визначити критерії їх використання.

Рекомендації Державному підприємству “Медичні закупівлі України”:

- забезпечити дотримання вимог Закону № 922 при здійсненні закупівель лікарських засобів та медичних виробів;

- забезпечити належне проведення моніторингу цін на лікарські засоби та медичні вироби для формування очікуваної вартості закупівель з метою ефективного використання бюджетних коштів.

2.5. Стан використання коштів державного бюджету на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів

2.5.1. Оцінка виконання умов договорів на закупівлю лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів, укладених Міністерством охорони здоров'я України із міжнародними спеціалізованими організаціями

2.5.1.1 МОЗ не забезпечено контролю за виконанням умов договорів (угод) із закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів та своєчасного повернення міжнародними спеціалізованими організаціями невикористаного залишку коштів. У результаті:

- у порушення умов двох договорів (угод) кошти держбюджету 2017 року за КПКВК 2301400 у сумі 156018,4 тис. грн були в користуванні ЮНІСЕФ і ПРООН від 11 до 21 місяця понад встановлений договорами (угодами) термін (40, 12 і 18 місяців). ПРООН повернено у червні 2020 року 90875,8 тис. грн, які перераховано в дохід державного бюджету, а 65142,6 тис. грн станом на 09.11.2021 перебували в користуванні ЮНІСЕФ. При цьому до ЮНІСЕФ з метою повернення цих коштів МОЗ не зверталось;

- у порушення вимог двох договорів (угод) кошти держбюджету 2018 року в сумі 99858,0 тис. грн перебували в користуванні ПРООН і ЮНІСЕФ від 10 до 22 місяців понад встановлений договорами (угодами) термін (18 і 24 місяці) і станом на 09.11.2021 не повернені МОЗ. При цьому про необхідність їх повернення МОЗ повідомлено лише ПРООН через 10–22 місяці після настання кінцевого терміну утримання міжнародною спеціалізованою організацією цих коштів;

- у порушення вимог трьох договорів (угод) ПРООН і ЮНІСЕФ поставлено МОЗ матеріальні цінності, закуплені за рахунок коштів державного бюджету 2017–2018 років, на загальну суму 126284,7 тис. грн після виконання всіх зобов'язань та завершення всіх процедур, пов'язаних із закупівлями;

- у порушення угод, укладених у 2020 році, МОЗ не надавалися ПРООН і Краун графіки поставок в розрізі лікарських засобів та медичних виробів за кожним напрямом окремо. Як наслідок, такі графіки МОЗ і міжнародними спеціалізованими організаціями не погоджувалися;

- через відсутність в угодах 2018–2020 роках, укладених з міжнародними спеціалізованими організаціями Краун і ЮНІСЕФ, вимоги щодо підтвердження можливості заміни невикористаного до завершення терміну придатності товару на аналогічний з достатнім терміном придатності, МОЗ прийнято лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби на суму 32565,5 тис. грн без гарантії їх заміни у разі невикористання до завершення терміну придатності. Отже, є ризики втрати матеріальних цінностей;

- у порушення умов договору 2019 року МОЗ прийнято від ПРООН три позиції лікарських засобів на суму 3002,8 тис. грн з меншими термінами придатності за відсутності підтвердження від цієї організації можливості їх заміни у разі невикористання до завершення терміну придатності.

Внаслідок відсутності у МОЗ належної системи внутрішнього контролю та чітких управлінських рішень порушувалися нормативно-правові акти:

- **стаття 9 Закону № 996: станом на 01.01.2021** через технічні помилки у звіті про заборгованість за бюджетними коштами (форма № 7-д), який подається до органів Державної казначейської служби України, **знижено дебіторську заборгованість** за угодою від 25.04.2019 № 57/1 на **1295,8 тис. гривень**. Під час проведення аудиту внесено відповідні зміни до даних бухгалтерського обліку;

- **пункт 7 Порядку № 538: умови угод від 08.10.2020 № 72 і від 05.11.2020 № 80** відрізнялись від змісту пропозицій, поданих Краун і ПРООН до

МОЗ (для проведення у 2020 році відбору спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі товарів та послуг).

2.5.1.2. Законодавча база

Згідно з умовами угоди від 05.11.2020 № 80 ПРООН за письмовим зверненням МОЗ залучає як спостерігачів осіб, визначених МОЗ для здійснення спостереження за усією процедурою закупівлі, включаючи, але не виключно, усі тендерні процедури та інші, що завершуються передачею товару МОЗ.

Відповідно до умов угоди від 08.10.2020 № 72, укладеної з Краун, Міністерство має право здійснювати спостереження за тендерними процедурами міжнародної спеціалізованої організації, укладання угод, супроводження перевезення, передачі товарів та інших дій міжнародної спеціалізованої організації на виконання цієї угоди. МОЗ повинно попередити міжнародну спеціалізовану організацію про свій намір щодо проведення спостереження, надіславши відповідне письмове повідомлення не пізніше ніж за 10 календарних днів до початку спостереження. Уповноважені представники МОЗ зобов'язані підписати типові документи міжнародної спеціалізованої організації, які є обов'язковими для участі в такому спостереженні відповідно до правил та процедур міжнародної спеціалізованої організації. Міжнародна спеціалізована організація не здійснюватиме оплату за спостереження та не буде компенсувати витрати МОЗ щодо його проведення.

Умовами угоди від 05.11.2020 № 80 передбачено, що МОЗ додатково впродовж двох місяців з дати підписання цієї угоди надає графік поставок у розрізі лікарських засобів та медичних виробів за кожним окремим напрямом, який погоджується сторонами не довше ніж протягом 14 робочих днів. Згідно з угодою від 08.10.2020 № 72 МОЗ додатково протягом двох місяців з дати підписання угоди надає міжнародній спеціалізованій організації бажаний графік поставок у розрізі лікарських засобів та медичних виробів за кожним окремим напрямом, який погоджується між сторонами протягом 14 робочих днів з урахуванням результатів тендерних процедур міжнародної спеціалізованої організації та сформованої МОЗ потреби у лікарських засобах та медичних виробках.

За умовами додаткової угоди від 31.07.2020 № 3 до угоди від 27.07.2017 № 1/62 ЮНІСЕФ має виконати усі зобов'язання, завершити всі процедури та розрахунки за цією угодою у строк не пізніше 40 місяців з дати перерахування коштів МОЗ на користь ЮНІСЕФ за кожним з двох напрямів³⁴ (не пізніше 08.12.2020). За умовами додаткової угоди від 31.07.2020 № 4 до угоди від 29.11.2018 № 136 ЮНІСЕФ має виконати усі зобов'язання, завершити всі процедури та розрахунки за цією угодою у строк не пізніше 24 місяців з дати перерахування коштів МОЗ на користь ЮНІСЕФ за кожним з двох напрямів (не пізніше 27.12.2020 і 20.12.2020).

³⁴ “Закупівля імунобіологічних препаратів для проведення імунопрофілактики населення та виробів для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів”, “Закупівля медикаментів для антиретровірусної терапії дорослих, підлітків і дітей”.

Відповідно до додаткової угоди від 21.06.2019 № 12 до договору від 27.07.2017 № 1/61 ПРООН зобов'язується здійснити всі поставки за договором у строк до 12 місяців з дати перерахування МОЗ коштів за 9 напрямками та у строк до 18 місяців за 17 напрямками. Крім того, незважаючи на завершення всієї діяльності, що стосується закупівель, ПРООН продовжує утримувати невикористані кошти доти, доки не будуть виконані всі обов'язки та зобов'язання, взяті в процесі діяльності, оплата якої здійснюється за рахунок наданих за цим договором коштів, і доки не буде організована та завершена ця діяльність за договором, але не довше ніж 12 місяців з дати перерахування коштів МОЗ за кожним із дев'яти напрямів (не пізніше 20.09.2018, 18.10.2018, 21.12.2018 (за кожним із напрямів встановлена своя дата)); 18 місяців з дати перерахування коштів МОЗ за кожним із 17 напрямів (не пізніше 20.11.2018, 16.01.2019, 20.03.2019, 15.04.2019, 18.04.2019, 21.06.2019, 27.06.2019 (за кожним із напрямів встановлена своя дата)).

За умовами додаткової угоди від 31.07.2020 № 10 до договору від 27.04.2018 № 1/38 ПРООН зобов'язується здійснити всі поставки за договором у строк до 18 місяців з дати перерахування МОЗ коштів за кожним із восьми напрямів та у строк до 24 місяців за кожним із 19 напрямів. Крім того, незважаючи на завершення всієї діяльності, що стосується закупівель, ПРООН продовжує утримувати невикористані кошти доти, доки не будуть виконані всі обов'язки та зобов'язання, взяті в процесі діяльності, оплата якої здійснюється за рахунок наданих за цим договором коштів, і доки не буде організована та завершена вся ця діяльність за договором, але не довше ніж 18 місяців з дати перерахування коштів МОЗ за вісьмома напрямками (із зазначенням за кожним із напрямів чіткої дати: 21.12.2019, 26.12.2019, 31.03.2020, 22.06.2020) та 24 місяців за 19 напрямками (із зазначенням за кожним із напрямів чіткої дати: 21.12.2020, 22.12.2020, 23.12.2020, 26.12.2020, 27.12.2020).

Згідно з умовами договору від 19.04.2019 № 54, укладеного з ПРООН, замовлення на придбання лікарських засобів визначають, що на момент їх передачі отримувачу мінімальний термін придатності лікарських засобів буде не меншим за передбачений стандартами ВООЗ, тобто не меншим за 15 місяців або становитиме 75 відс. загального терміну придатності; у разі неможливості закупівлі товару із зазначеним терміном придатності ПРООН звертається до МОЗ з пропозицією закупити товар з іншим терміном придатності та підтверджує можливість замінити невикористаний товар до спливу терміну придатності на аналогічний з достатнім терміном придатності.

Умовами договору від 19.04.2019 № 54 передбачено, що ПРООН надає інформацію про очікувану економію відразу (не пізніше 30 календарних днів) після проведення закупівель за програмою. МОЗ приймає рішення щодо використання зазначених коштів та повідомляє про це ПРООН протягом 21 календарного дня з моменту отримання інформації від ПРООН.

Відповідно до умов угоди від 27.04.2018 № 1/39, укладеної з Краун, термін придатності товарів після їх доставки постачальниками до місця поставки та передачі державному підприємству має становити не менше 15 місяців або щонайменше 75 відс. загального терміну придатності, встановленого їх виробниками, якщо інші вимоги до строку придатності не передбачені у

технічному завданні. Сторони можуть узгодити інші вимоги до строку придатності шляхом попереднього підписання відповідної додаткової угоди.

В угоді від 25.04.2019 № 57/1, укладеній з Краун, термін придатності товарів після їх доставки постачальниками до місця поставки та передачі ДП “Укрвакцина”, ДП “Укрмедпостач” визначено у технічних завданнях за кожним напрямом закупівлі. Так, за напрямом “Лікарські засоби та медичні вироби для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів” термін придатності має становити не менше 5-15 місяців (чітко визначено кількість місяців щодо кожного медичного виробу і витратних матеріалів) або не менше 75 відс. загального терміну придатності.

За угодою від 08.10.2020 № 72, укладеною з Краун, термін придатності товарів після їх доставки постачальниками до місця поставки та передачі державному підприємству повинен становити не менше 15 місяців або щонайменше 75 відс. загального терміну придатності товарів, встановленого їх виробниками, якщо інші вимоги до строку придатності не передбачені у технічному завданні. У разі неможливості закупити товар із зазначеним терміном придатності сторони можуть узгодити інші вимоги до строку придатності шляхом попереднього підписання відповідної додаткової угоди, яка в разі можливості за домовленістю сторін передбачатиме гарантію заміни товарів на умовах, що будуть визначені в такій додатковій угоді.

За умовами угоди від 29.11.2018 № 136 ЮНІСЕФ строк придатності лікарського засобу/медичного імунобіологічного препарату на момент поставки на митну територію України повинен становити не менше 15 місяців або не менше 75 відс. загального строку придатності.

Пунктом 7 Порядку № 538 визначено, що умови угоди щодо закупівлі товарів та послуг не повинні відрізнятися від змісту пропозицій, що подаються в МОЗ для проведення відбору спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі товарів та послуг.

Пунктом 2 розділу III Положення № 931 визначено, що розподіл товарів здійснюється у загальний строк, що не перевищує 8 робочих днів з дати надходження до департаменту первинних документів у разі відповідності таких документів вимогам законодавства.

2.5.1.3. Виявлений стан справ

МОЗ не скористалося своїм правом та не запропонувало ПРООН і Краун залучити як спостерігачів осіб, визначених МОЗ, для здійснення спостереження за усією процедурою закупівлі за рахунок коштів державного бюджету на 2020 рік, включаючи усі тендерні процедури та інші, що завершуються передачею товару МОЗ (залучення цих осіб передбачено за письмовим зверненням МОЗ згідно з умовами угод від 05.11.2020 № 80 і від 08.10.2020 № 72, укладених МОЗ із зазначеними міжнародними спеціалізованими організаціями).

Довідково. Згідно з листом МОЗ від 07.10.2021 № 10.5-13/29518/2-21 за підписом директора фінансово-економічного департаменту Міністерства спостереження за проведенням ПРООН і

Краун тендерних процедур, укладанням угод, супроводження перевезення, передачі товарів та інших дій міжнародних спеціалізованих організацій на виконання умов угод, укладених у 2020 році, не проводилося, оскільки відповідно до умов угод це право МОЗ, а не обов'язок.

Отже, МОЗ самоусунулося від здійснення спостереження за проведенням ПРООН і Краун закупівель за рахунок коштів державного бюджету на 2020 рік.

Загалом у 2020 році та січні-вересні 2021 року **МОЗ отримало від трьох міжнародних спеціалізованих організацій лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів**, закуплених коштом державного бюджету на 2015–2020 роки за КПКВК 2301400 і КПКВК 2301040, **на суму 8720136,8 тис. грн** (98,1 відс. – матеріальні цінності, отримані за договорами (угодами), укладеними у 2018–2020 роках: 2018 рік – 19,8, 2019 рік – 54,9 і 2020 рік – 23,4 відсотка).

Так, у 2020 році за рахунок коштів держбюджету на 2015–2020 роки МОЗ отримано матеріальних цінностей на 5716479,7 тис. грн, з них закуплених коштом держбюджету на 2020 рік – лише на 93634,4 тис. грн, або 2,8 відс. перерахованих міжнародним спеціалізованим організаціям ПРООН і Краун коштів за угодами.

***Довідково.** Поставка у 2020 році та січні-вересні 2021 року матеріальних цінностей коштом державного бюджету на 2018–2020 роки здійснювалася ПРООН за 21, 27 і 9 напрямками закупівель, Краун – за 6, 12, 14, ЮНІСЕФ за кошти державного бюджету на 2018 рік – за двома та на 2019 рік – за одним напрямом закупівлі.*

Згідно з умовами укладених у **2020 році** угод за рахунок коштів державного бюджету МОЗ **здійснено стовідсоткову попередню оплату** загалом на **3399970,8 тис. грн**, ПРООН – на підставі першого затвердженого кошторису, сума якого становила 25 відс. (більше загальної суми за напрямом), Краун – на підставі першого узгодженого кошторису за кожним відповідним напрямом.

Водночас МОЗ погодило надані ПРООН у грудні 2020 року орієнтовні кошториси за 4-ма напрямками закупівель, оскільки закупівельний процес за кошти державного бюджету на 2020 рік тривав³⁵. При цьому три кошториси, за даними міжнародної спеціалізованої організації, підготовлено на підставі результатів закупівель, проведених за кошти держбюджету на 2019 рік, і попередніх результатів закупівель, проведених за кошти держбюджету на 2020 рік, та один кошторис – на підставі результатів закупівель, проведених за кошти держбюджету на 2019 рік. У листах ПРООН, якими надано на погодження МОЗ орієнтовні кошториси, зазначено, що одразу після завершення процесу закупівель скоригована версія може бути подана до МОЗ, замінюючи поточну версію кошторису. На підставі цих кошторисів МОЗ здійснено попередню оплату у сумі 706297,3 тис. грн (у гривневому еквіваленті). У результаті кошториси у квітні, липні і вересні 2021 року скасовано у зв'язку з наданням МОЗ нових кошторисів.

³⁵ Орієнтовні кошториси № 2 від 03.12.2020 (на 6419,3 тис. дол. США), № 5 від 10.12.2020 (на 2948,5 тис. дол. США), № 6 від 10.12.2020 (на 1930,3 тис. дол. США), № 12 від 14.12.2020 (на 1677,6 тис. дол. США).

Довідково. Наприклад, за напрямками “Закупівля медичних виробів для громадян, які страждають на бульозний епідермоліз” і “Закупівля медикаментів і медичних виробів для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації” МОЗ 14.12.2020 погоджено ПРООН орієнтовні кошториси відповідно за 2 і 4 найменуваннями медичних виробів і лікарських засобів з орієнтовною датою їх поставки – протягом 5 місяців з дати підписання кошторису. На підставі цих кошторисів МОЗ у 2020 році здійснено оплату за зазначеними напрямками закупівель загалом на 237953,6 тис. гривень. Однак ці кошториси скасовано 24.09.2021 і 21.07.2021 у зв'язку з поданням ПРООН нових кошторисів за вказаними найменуваннями з орієнтовною датою їх поставки – протягом 3 і 5 місяців з дати підписання кошторису.

Отже, вимога угоди від 05.11.2020 № 80 щодо підстав здійснення стовідсоткової попередньої оплати за напрямками закупівель (на підставі першого затвердженого кошторису, сума якого становить 25 відс. або більше загальної суми за напрямком) має формальний характер.

У 2020 році та січні-вересні 2021 року **МОЗ отримано** закуплені Краун за кошти державного бюджету на 2015 рік за КПКВК 2301400 лікарські засоби на суму **5142,4 тис. грн**, які надійшли на заміну тих, термін придатності яких завершився. МОЗ також у цей період отримано матеріальних цінностей, закуплених ЮНІСЕФ за рахунок коштів держбюджету на 2016–2017 роки за КПКВК 2301400, відповідно на суму **113308,5 і 48910,8 тис. грн** (13,4 і 4,5 відс. перерахованих МОЗ цій організації коштів у зазначених роках).

У порушення умов угоди від 17.08.2017 № 1/62 ЮНІСЕФ поставлено МОЗ лікарські засоби на суму **13455,2 тис. грн** після настання кінцевого терміну виконання усіх зобов'язань, завершення всіх процедур та розрахунків.

Крім того, **у порушення умов угоди від 17.08.2017 № 1/62 (із змінами, внесеними додатковою угодою від 31.07.2020 № 3) у користуванні ЮНІСЕФ понад встановлений термін (40 місяців з дати перерахування коштів) на 11 місяців перебували** кошти держбюджету на 2017 рік за КПКВК 2301400 у сумі **65142,6 тис. грн** (у гривневому еквіваленті), оскільки станом на 09.11.2021 **МОЗ не зверталось листами до ЮНІСЕФ про необхідність повернення коштів** за угодою. Ці кошти станом на 09.11.2021 МОЗ не повернено.

У порушення умов договору від 27.07.2017 № 1/61 (зі змінами, внесеними додатковою угодою від 21.06.2019 № 12) у користуванні ПРООН понад встановлений термін (12 і 18 місяців з дати перерахування коштів) на 12–21 місяць перебували кошти державного бюджету на 2017 рік за КПКВК 2301400 у сумі **90875,8 тис. грн** (у гривневому еквіваленті). Про необхідність повернення коштів МОЗ повідомлено ПРООН лише 28.05.2020 (лист № 12-06/14951/2-20) після опрацювання поданого за результатами завершення закупівель фінального звіту. Зазначені кошти повернено МОЗ лише у червні 2020 року.

У 2020 році та січні-вересні 2021 року **МОЗ отримало** лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, закуплених трьома міжнародними спеціалізованими організаціями за кошти державного бюджету на **2018 рік** за КПКВК 2301400, на суму **1730852,2 тис. грн** (29,2 відс. перерахованих МОЗ цим організаціям коштів у 2018 році). Станом на 01.10.2021

залишок невикористаних організаціями коштів – 99924,8 тис. гривень³⁶.

У порушення умов договорів (угод) від 27.04.2018 № 1/38 і від 29.11.2018 № 136 ПРООН і ЮНІСЕФ поставлено МОЗ матеріальних цінностей на суму відповідно 46114,2 і 66715,3 тис. грн після завершення терміну утримання коштів та терміну поставок матеріальних цінностей.

Крім того, **у порушення умов угоди від 29.11.2018 № 136 (із змінами, внесеними додатковою угодою від 31.07.2020 № 4) у користуванні ЮНІСЕФ понад встановлений термін (24 місяці з дати перерахування коштів) на 10 місяців перебували** кошти державного бюджету на 2018 рік за КПКВК 2301400 у сумі **32177,5 тис. грн** (у гривневому еквіваленті), оскільки станом на 09.11.2021 МОЗ не надсилало ЮНІСЕФ листів про необхідність повернення коштів за угодою. Ці кошти станом на 09.11.2021 до МОЗ не повернено.

У порушення умов договору від 27.04.2018 № 1/38 (зі змінами) у користуванні ПРООН від 10 до 22 місяців понад встановлений умовами договору термін (18 і 24 місяці з дати перерахування коштів) перебували кошти державного бюджету 2018 року за КПКВК 2301400 у сумі **67680,5 тис. грн** (у гривневому еквіваленті), оскільки МОЗ тільки через **10–22 місяці після настання кінцевого терміну утримання цією організацією коштів повідомило ПРООН** (лист від 29.10.2021 № 12-06/31742/2-21) про необхідність повернення невикористаного залишку коштів за договором. Станом на 09.11.2021 ці кошти до МОЗ не повернено.

Зазначене свідчить про неефективне управління МОЗ коштами державного бюджету на 2017–2018 роки за КПКВК 2301400 у сумі відповідно 156018,4 і 99858,0 тис. грн та відсутність належного контролю за виконанням умов договорів (угод), укладених із ПРООН і ЮНІСЕФ.

У 2020 році та січні-вересні 2021 року МОЗ отримало закуплені трьома міжнародними спеціалізованими організаціями за кошти державного бюджету на **2019 рік** за КПКВК 2301400 лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби на суму **4785095,7 тис. грн** (74,1 відс. перерахованих МОЗ цим організаціям коштів у 2019 році). Станом на 01.10.2021 залишок невикористаних організаціями коштів – 666277,1 тис. гривень³⁷. Термін повернення коштів на час аудиту (09.11.2021) ще не настав.

Довідково. Станом на 09.11.2021 за угодою від 25.04.2019 № 57/1 Краун поінформовано МОЗ про завершення поставок за 6 напрямками закупівель. Залишок коштів державного бюджету для повернення МОЗ відсутній.

У порушення статті 9 Закону № 996 станом на 01.01.2021 у бухгалтерському обліку МОЗ через технічні помилки занижено дебіторську заборгованість за угодою від 25.04.2019 № 57/1 на суму 1295,8 тис. грн³⁸ та,

³⁶ Із них 66,8 тис. грн – через повернення Краун у лютому 2021 року медичних виробів внаслідок надходження повідомлення від виробника щодо проблем з безпекою їх використання.

³⁷ Із них 803,9 тис. грн – через повернення у квітні і серпні 2021 року медичних виробів у зв'язку з повідомленням виробника про небезпеку їх використання.

³⁸ Акт поставки та приймання товару від 31.08.2020 № СА 3-638/619 за напрямом закупівлі “Хіміотерапевтичні препарати, радіофармпрепарати та препарати супроводу для лікування онкологічних хворих та медичні вироби для запобігання занесенню і поширенню на території України гострої респіраторної хвороби, спричиненої коронавірусом Covid-19”, підписаний між Краун і МОЗ.

відповідно, завищено її у валютному еквіваленті на суму 1295,7 тис. дол. США. Як наслідок, у звіті про заборгованість за бюджетними коштами (форма № 7–д), який подається до органів Державної казначейської служби України, неправильно відображено дебіторську заборгованість. Під час аудиту МОЗ внесено відповідні зміни до даних бухгалтерського обліку.

МОЗ надано ПРООН інформацію про використання очікуваної економії за 11 напрямками закупівель з порушенням терміну, визначеного умовами договору від 19.04.2019 № 54 (21 календарний день з моменту отримання інформації від міжнародної спеціалізованої організації), на 7–92 календарні дні³⁹. Згідно з листом ПРООН від 16.01.2020 № UKR/HP/CL/2020/028 (zareєстрований у МОЗ 16.01.2020) очікувана економія за вказаними напрямками закупівель становила загалом 9102,5 тис. дол. США (за розрахунками аудиторів – 218301,9 тис. гривень).

У 2020 році та січні-вересні 2021 року **МОЗ отримало** закуплені ПРООН і Краун **за кошти** державного бюджету на **2020 рік** за КПКВК 2301040 і КПКВК 2301400 лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби на суму **2036827,2 тис. грн** (59,9 відс. перерахованих МОЗ цим організаціям коштів у 2020 році). Станом на 01.10.2021 залишок невикористаних міжнародними спеціалізованими організаціями коштів – 1363143,6 тис. гривень.

У порушення угод від 05.11.2020 № 80 і від 08.10.2020 № 72 станом на 09.11.2021 **МОЗ не надавало ПРООН і Краун графіків поставок** у розрізі лікарських засобів та медичних виробів за кожним окремим напрямком. Як наслідок, графіки МОЗ і міжнародними спеціалізованими організаціями не погоджено.

Умови угод від 08.10.2020 № 72 і від 05.11.2020 № 80 у порушення пункту 7 Порядку № 538 відрізняються від змісту пропозицій, поданих Краун і ПРООН до МОЗ (для проведення у 2020 році відбору міжнародних спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі товарів та послуг).

Так, у змісті пропозиції Краун, яка подавалася для проведення МОЗ відбору, вартість послуг із супроводження товарів становила 1,0 відс., а в угоді від 08.10.2020 № 72 – 1,5 відс. загальної вартості закуплених

³⁹ Листи МОЗ від 13.02.2020 № 10.5-10/4283/2-20 (напрямок закупівлі “Медикаменти для хворих на вірусні гепатити В і С”), від 13.02.2020 № 10.5-10/4284/2-20 (“Медичні вироби для громадян, які страждають на бульозний епідермоліз”), від 13.02.2020 № 10.5-10/4323/2-20 (“Медикаменти для дітей, хворих на дитячий церебральний параліч”, “Медикаменти для лікування хворих на розсіяний склероз”), від 19.02.2020 № 10.5-10/4828/2-20 (“Закупівля лікарських засобів для дітей, хворих на розлади психіки та поведінки із спектра аутизму, з шизофринією, афективними розладами, гіперкінетичними розладами”), від 04.03.2020 № 10.5-10/6384/2-20 (“Закупівля медикаментів для громадян, які страждають на легеневу артеріальну гіпертензію”), від 23.04.2020 № 10.5-10/10979/2-20 (“Лікарські засоби для лікування дітей, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту” і “Лікарські засоби для лікування дорослих, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту”), від 09.05.2020 № 10.5-10/12643/2-20 (“Медикаменти для громадян, які страждають на орфанні метаболічні захворювання”, “Медикаменти для громадян, які страждають на мукополісахаридоз”, “Медикаменти для громадян, які страждають на хворобу Гоше”).

товарів. Крім того, у змісті пропозиції цієї міжнародної спеціалізованої організації для кожного напряму закупівель визначено конкретний термін початку тендерних процедур (3, 5, 10 робочих днів), при цьому термін початку тендерних процедур у додатку № 9 до угоди “Строки надання планів закупівель та строки проведення тендерних процедур міжнародною спеціалізованою організацією” за 8 напрямками закупівель⁴⁰ – наступний понеділок після дати підписання відповідної додаткової угоди; за 6 напрямками закупівель⁴¹ – третій понеділок після дати підписання відповідної додаткової угоди.

ПРООН у змісті пропозицій, наданих МОЗ листом від 14.08.2020 № UNDP/2020/119, зазначено, що ПРООН забезпечить гарантію заміни, якщо лікарські засоби та/або медичні вироби не відповідатимуть вимогам щодо терміну придатності (якщо термін буде меншим за визначений в угоді з МОЗ) на момент доставки та якщо лікарські засоби та/або медичні вироби не будуть використані до закінчення терміну їх придатності. Угодою від 05.11.2020 № 80 передбачено заміну матеріальних цінностей у разі неможливості їх використання до закінчення терміну придатності, якщо термін придатності на момент постачання (повинен бути прийнятий МОЗ) буде меншим за визначений технічними завданнями в цій угоді, а також якщо така заміна попередньо погоджена між ПРООН та МОЗ.

Аудитом встановлено, що МОЗ у 2021 році здійснювало розгляд листів Краун⁴² щодо залишку невикористаних коштів державного бюджету на 2020 рік за чотирима напрямками закупівель⁴³ та приймало рішення щодо внесення змін у

⁴⁰ “Медикаменти для замісної підтримуючої терапії”, “Тести, витратні матеріали для діагностики туберкульозу”, “Медикаменти для громадян, які хворіють на вірусні гепатити В і С”, “Імунобіологічні препарати для проведення імунопрофілактики населення та вироби для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів та медичні вироби”, “Медикаменти для хворих на інфекційні захворювання, що супроводжуються високим рівнем летальності”, “Медикаменти для дорослих, хворих на первинні (вроджені) імунодефіцити”, “Витратні матеріали для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну”, “Медикамент та медичні вироби для дитячого діалізу”.

⁴¹ “Тест-системи для діагностики ВІЛ-інфекції, супроводу АРТ та моніторингу перебігу ВІЛ-інфекції у хворих, визначення резистентності вірусу, проведення референс-досліджень”, “Лікарські засоби та медичні вироби для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів”, “Лікарські засоби для дітей, хворих на розлади психіки та поведінки із спектра аутизму, з шизофренією, афективними розладами, гіперкінетичними розладами”, “Витратні матеріали для лікування хворих методом перитоніального діалізу”, “Ендопротези і набори для імплантації”, “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання”.

⁴² Листи Краун від 19.03.2021 № СА109265D/109926/162, від 15.03.2021 № СА 109265/109929/145, від 02.06.2021 № СА/109265/109928/300, від 27.04.2021 № СА 109265/109931/218.

⁴³ “Закупівля імунобіологічних препаратів для проведення імунопрофілактики населення та виробів для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів, та медичних виробів”, “Витратні матеріали для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну”, “Медикаменти для дорослих, хворих на первинні (вроджені) імунодефіцити”, “Закупівля медикаментів та медичних виробів для дитячого діалізу”.

частині збільшення зведених показників стовідсоткової потреби, затверджених наказом МОЗ № 2178, змін до технічних завдань; додатковими угодами внесено зміни до угоди від 08.10.2020 № 72.

У 2020 році та січні-вересні 2021 року до вартості поставлених міжнародними спеціалізованими організаціями лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, закуплених за кошти держбюджету на 2015–2020 роки, включено послуги із забезпечення ПРООН, Краун і ЮНІСЕФ загального управління закупівлями – 383054,2 тис. грн, а також вартість внутрішньої логістики – 109701,9 тис. гривень.

Міжнародні спеціалізовані організації для надання послуг з митного оформлення, зберігання та дистрибуції лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, закуплених за кошти державного бюджету на 2020 рік за КПКВК 2301400 і КПКВК 2301040, обрали ДП “Укрмедпостач”, ДП “Укрвакцина”, з якими укладено відповідні договори. Про обрання цих державних підприємств, а також розподіл напрямів закупівель міжнародними спеціалізованими організаціями повідомлено МОЗ⁴⁴.

Довідково. Для надання вказаних послуг щодо матеріальних цінностей, закуплених за рахунок коштів державного бюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400, міжнародними спеціалізованими організаціями обрано також ДП “Укрмедпостач” і ДП “Укрвакцина”.

Плата Краун за надання ДП “Укрмедпостач” і ДП “Укрвакцина” послуг із супроводження товарів (логістика) згідно з угодою від 08.10.2020 № 72 становила від 1,5 до 24,83 відс. загальної вартості закуплених товарів⁴⁵, ПРООН згідно з угодою від 05.11.2020 № 80 – 1,5 відс. загальної вартості закуплених товарів.

Довідково. Краун за надання послуг із супроводження товарів (логістика) встановлено плату в розмірі від 1,0 до 27,3 відс. загальної вартості закуплених товарів за кошти держбюджету на 2018 рік; від 1,0 до 23,6 відс. загальної вартості закуплених товарів за кошти державного бюджету на 2019 рік, ПРООН – 1 відс. загальної вартості товару, закупленого за кошти державного бюджету на 2018–2019 роки; ЮНІСЕФ – 1,2 відс. загальної вартості товару, закупленого за кошти державного бюджету на 2017–2019 роки.

З метою виконання зазначених функцій Міністерством на підставі звернень міжнародних спеціалізованих організацій у 2016–2020 роках укладено договори-доручення з ДП “Укрмедпостач” і ДП “Укрвакцина”.

Довідково. Згідно з договорами-дорученнями державні підприємства зобов’язані прийняти, організувати митне оформлення, зберігання, страхування та доставку лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів до кінцевих отримувачів (закладів охорони здоров’я) відповідно до розподілів за номенклатурою у кількісному і вартісному виразі та у розрізі адміністративно-територіальних одиниць, затверджених наказом МОЗ. Доставка має бути

⁴⁴ Краун листом від 20.11.2020 № СА109265/19 повідомлено про обрання ДП “Укрмедпостач”, листом від 26.11.2020 № СА109265/26 – ДП “Укрвакцина”; ПРООН листом від 09.12.2020 № UKR/HP/SL/2020/476 – про обрання ДП “Укрмедпостач” і ДП “Укрвакцина”.

⁴⁵ 1,5 відс. загальної вартості закуплених товарів за 6 напрямками закупівель, за винятком вартості послуг із супроводження товарів (логістика), що закуповуються за напрямками “Медикаменти для замісної підтримувальної терапії” – 24,83 відс., “Медикаменти та медичні вироби для дитячого діалізу” – 2,9 відс. та “Витратні матеріали для лікування хворих методом перитоніального діалізу” – 5,45 відсотка.

здійснена у строк, що не перевищує 30 календарних днів з дати отримання товару на склад державних підприємств та/або з дати отримання такого розподілу.

У порушення пункту 2 розділу III Положення № 931 у 2020 році наказ про розподіл⁴⁶ 7 позицій лікарських засобів для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації (13570,8 тис. грн), закуплених за рахунок коштів держбюджету на 2018 рік і отриманих 23.09.2020, виданий Міністерством з недотриманням терміну більш як на півтора місяці. У цей період лікарські засоби зберігалися на складі ДП “Укрвакцина”.

Крім того, станом на 09.11.2021 (понад два місяці) Міністерство не видано наказу про розподіл ендопротезів і наборів для імплантації на суму 15945,2 тис. грн, які закуплено за кошти державного бюджету на 2020 рік та поставлено на склад ДП “Укрмедпостач” згідно з актом від 25.08.2021 № 99.

Через внесення змін до наказу МОЗ від 29.05.2017 № 569 “Про затвердження Порядку розрахунку потреби та розподілу МОЗ України серед Міністерства Автономної Республіки Крим, структурних підрозділів з питань охорони здоров’я обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрації та закладів охорони здоров’я, що належать до сфери управління МОЗ України, медичних виробів для стентування коронарних судин, придбаних за кошти державного бюджету” лише 10.09.2020 (наказ № 2082), Міністерством не здійснено підготовки наказу про розподіл медичних виробів “Експорт АП аспіраційний катетер” на суму 5096,7 тис. грн, закуплених за кошти державного бюджету на 2019 рік і поставлених на склад ДП “Укрмедпостач” згідно з актом від 13.01.2020 № 88. Станом на 01.10.2021 ці медичні вироби, термін придатності яких завершився 23.09.2020, 01.10.2020, 07.10.2020 і 21.10.2020, обліковувались у залишках ДП “Укрмедпостач”.

Поставка у 2020 році та протягом січня-вересня 2021 року до закладів охорони здоров’я лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, закуплених Краун і ПРООН за рахунок коштів державного бюджету на 2018–2020 роки та ЮНІСЕФ за рахунок коштів державного бюджету на 2017–2019 роки, здійснювалася у межах 30 календарних днів з дати розподілу⁴⁷.

Під час аудиту проаналізовано стан закупівель Краун за кошти державного бюджету на 2020 рік за 10 напрямками закупівель⁴⁸. Станом на 01.10.2021 Краун закуплено в повному обсязі 78 найменувань лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів із 143, затверджених наказом МОЗ № 2178, 25 найменувань закуплено в обсязі від

⁴⁶ Наказ МОЗ від 30.11.2020 № 2756.

⁴⁷ Встановлено вибірковою перевіркою.

⁴⁸ До аналізу не включено такі напрями закупівель: “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання (реагенти)”, “Закупівля тестів, витратних матеріалів для діагностики туберкульозу”, “Закупівля тест-систем для діагностики ВІЛ-інфекції, супроводу АРТ та моніторингу перебігу ВІЛ-інфекції у хворих, визначення резистентності вірусу, проведення референс-досліджень”, “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів”.

0,06 до 98,9 відс., взагалі не закуплено 40 найменувань, з них за 12 найменуваннями станом на 09.11.2021 Краун кошториси витрат на погодження до МОЗ не надано.

ПРООН за кошти держбюджету на 2020 рік за 11 напрямками, включеними до угоди від 05.11.2020 № 80, станом на 01.10.2021 закуплено в повному обсязі 22 найменування матеріальних цінностей із 136, затверджених наказом МОЗ № 2178, 9 найменувань закуплено в обсязі 108,1–127,5 відс. кількості, визначеної у межах фінансування на 2020 рік (без перевищень 100–відсоткової потреби), 15 найменувань – в обсязі від 1,5 до 81,0 відс. і 90 найменувань взагалі не закуплено, з них за 25 найменуваннями станом на 09.11.2021 ПРООН кошториси на погодження до МОЗ не надано.

У порушення умов угоди від 29.11.2018 № 136 МОЗ прийнято від ЮНІСЕФ імунобіологічні препарати (вакцини) на суму 1717,6 тис. грн з термінами придатності, що менші, ніж визначено в угоді (від 12,5 до 14,5 місяців), без підтвердження можливості їх заміни у разі невикористання до завершення терміну придатності.

Довідково. У листі ЮНІСЕФ від 01.03.2021 № 2021/Health/VS-141, надісланому МОЗ, поінформовано: “штаб-квартира із закупівель ЮНІСЕФ не може здійснювати заміну лікарського засобу, що поставляється в рамках виконання Меморандуму про взаєморозуміння щодо надання послуг із закупівлі, на інший у випадку невикористання його партнером до закінчення терміну придатності. У зв’язку з тим, що ЮНІСЕФ не може прийняти на себе таке зобов’язання, вищезазначена угода між ЮНІСЕФ та МОЗ не містить пункту стосовно гарантованої заміни товару, що поставляється з меншим терміном придатності”.

МОЗ у порушення умов угод від 27.04.2018 № 1/39 і від 25.04.2019 № 57/1 отримано від Краун лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) та медичні вироби на суму 25635,9 тис. грн за трьома напрямками закупівель⁴⁹ з термінами придатності, що на 1-12 місяців менші, ніж визначено в угодах, а також за відсутності підтвердження заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності.

У порушення умов угоди від 08.10.2020 № 72 та технічного завдання, що є невід’ємною її частиною, МОЗ медичні вироби на загальну суму 5212,0 тис. грн за напрямом закупівлі “Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів” отримано від Краун з термінами придатності, що на 4-6 місяців менші, ніж визначено в угоді (технічному завданні), а також за відсутності підтвердження заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності.

У порушення умов угоди від 19.04.2019 № 54 у 2020 році та січні-вересні 2021 року МОЗ отримано від ПРООН три найменування лікарських засобів на

⁴⁹ За договором від 27.04.2018 № 1/39 за напрямом “Закупівля імунобіологічних препаратів для проведення імунопрофілактики населення та виробів для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів та медичних виробів (вакцина проти сказу)” та за договором від 25.04.2019 № 57/1 за напрямками “Тест-системи для діагностики ВІЛ-інфекції, супроводу АРТ та моніторингу перебігу ВІЛ-інфекції у хворих, визначення резистентності вірусу, проведення референс-досліджень”, “Лікарські засоби та медичні вироби для забезпечення розвитку донорства та її компонентів”.

суму **3002,8 тис. грн**, закуплені за кошти державного бюджету на 2019 рік для лікування дітей, хворих на хронічні вірусні гепатити та резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту, з **термінами придатності, що на 1–7 місяців меншими встановленого терміну**, а також за відсутності гарантійних листів щодо заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності.

2.5.1.4. Рекомендації Кабінету Міністрів України:

- з метою своєчасного забезпечення пацієнтів лікарськими засобами, імунобіологічними препаратами (вакцинами) і медичними виробами доручити МОЗ внести в установленому порядку проект постанови Кабінету Міністрів України “Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 17.03.2011 № 298” щодо зменшення до 12 місяців термінів попередньої оплати при укладанні договорів (угод) на 2022 рік.

Рекомендації Міністерству охорони здоров'я:

- забезпечити контроль за дотриманням вимог договорів (угод) у частині стану виконання міжнародними спеціалізованими організаціями поставок замовлених матеріальних цінностей, надання ними звіту про використання коштів і своєчасного повернення невикористаного залишку коштів;

- припинити практику приймання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів з меншим терміном придатності, ніж визначено у договорах (угодах), а також за відсутності підтвердження заміни в разі невикористання до закінчення терміну придатності;

- спільно з міжнародними спеціалізованими організаціями розробити механізм заміни МОЗ лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів з меншим терміном придатності за наявності гарантії їх заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності;

- у наказі про розподіл лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів, прийнятих МОЗ з меншим терміном придатності, ніж визначено в угодах (договорах), зазначати про наявність гарантійного листа міжнародної спеціалізованої організації щодо їх заміни в разі невикористання до завершення терміну придатності.

2.5.2. Оцінка використання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів і медичних виробів, закуплених Міністерством охорони здоров'я України за рахунок коштів державного бюджету із залученням міжнародних спеціалізованих організацій

2.5.2.1. Міністерство та Центр у 2020 році та січні-вересні 2021 року не здійснювали моніторингу рівня забезпеченості потреби структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій і підпорядкованих МОЗ установ у лікарських засобах, імунобіологічних препаратах (вакцинах) і медичних виробих, що є порушенням вимог

Порядку № 298 і Положення № 931. Проведення такого моніторингу відповідно до Положення № 931 необхідне для надання пропозицій щодо ефективного і раціонального використання бюджетних коштів та товарів для прийняття відповідних рішень ПРГ.

Як наслідок, закладами охорони здоров'я через закінчення терміну придатності не використано лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів за 20 напрямками закупівель загалом на суму 127647,1 тис. грн, з них на 54588,8 тис. грн – ДП “Укрвакцина” та закладами охорони здоров'я передано на утилізацію і утилізовано.

На складах державних підприємств МОЗ “Укрвакцина” і “Укрмедпостач” рахуються в залишках матеріальні цінності за 12 напрямками закупівель загалом на суму 32705,3 тис. грн, термін придатності яких завершився. Зазначені факти містять ознаки кримінальних правопорушень і потребують правової оцінки правоохоронними органами.

Крім того, в закладах охорони здоров'я та на складах ДП “Укрвакцина” і ДП “Укрмедпостач” рахуються у залишках лікарські засоби і медичні вироби на суму 257,0 тис. грн для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації, та для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, які майже від 12 до 28 місяців з дати отримання не використовуються (відповідно, термін придатності зменшується); внаслідок змін, внесених за рекомендацією ВООЗ до схем лікування хворих на туберкульоз, та запровадження обмежень у зв'язку з пандемією COVID-19 є ризик невикористання до завершення терміну придатності лікарських засобів на суму 8662,9 тис. грн; через надходження лікарських засобів, закуплених за кошти державного бюджету на 2018 і 2019 роки понад річну потребу, є ризик невикористання таких засобів на суму 13989,7 тис. грн до завершення терміну придатності.

Отже, створено ризики завдання шкоди державі внаслідок невикористання матеріальних цінностей.

Як засвідчили результати аудиту, наявні станом на 01.01.2020 у залишках закладів охорони здоров'я та на складах державних підприємств лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини), медичні вироби забезпечують на 100–1991,1 відс. обраховану на 2020 рік стовідсоткову потребу за 10 відс. найменувань із проаналізованих.

2.5.2.2. Законодавча база

Відповідно до Положення № 267 МОЗ забезпечує ефективне і цільове використання бюджетних коштів.

Пунктом 4 Порядку № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172), який діяв з 23.01.2020 по 09.04.2021, визначено, що використання бюджетних коштів на закупівлю товарів здійснюється на підставі номенклатури, затвердженої МОЗ.

Згідно з пунктом 25 Порядку № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172), який діяв з 23.01.2020 по 09.03.2021,

“МОЗ та/або за відповідним рішенням МОЗ – Державне підприємство відповідно до порядку виконання програм проводять моніторинг рівня забезпечення відповідними товарами і послугами підпорядкованих МОЗ установ, а також закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності, а також фізичних осіб-підприємців, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, за умови укладення ними як надавачами медичних послуг договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій з НСЗУ, і перерозподіляє залишки одержаних товарів у десятиденний строк згідно з фактичною потребою. Центр проводить моніторинг рівня забезпечення препаратами та медичними виробами закладів охорони здоров'я за бюджетною програмою “Громадське здоров'я та заходи боротьби з епідеміями”. За цією бюджетною програмою у 2020 році до результативного показника затрат включено напрями закупівель, які стосуються вірусних гепатитів, туберкульозу, ВІЛ-інфекції, імунопрофілактики, донорства крові, замісної підтримувальної терапії та інфекційних захворювань, що супроводжуються високим рівнем летальності.

Відповідно до пункту 25 Порядку № 298 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1172), який діяв з 10.03.2021, “МОЗ та/або за відповідним рішенням МОЗ – Державне підприємство проводять моніторинг рівня забезпечення відповідними товарами і послугами підпорядкованих МОЗ установ, а також закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності, а також фізичних осіб - підприємців, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, за умови укладення ними як надавачами медичних послуг договорів про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій з НСЗУ, і перерозподіляє залишки одержаних товарів у десятиденний строк згідно з фактичною потребою. Центр проводить моніторинг рівня забезпечення препаратами та медичними виробами закладів охорони здоров'я за напрямками, що стосуються вірусних гепатитів, туберкульозу, ВІЛ-інфекції, імунопрофілактики, донорства крові, замісної підтримувальної терапії та інфекційних захворювань, що супроводжуються високим рівнем летальності”.

Відповідно до Положення про відділ фармменеджменту та управління запасами ДУ “Центр громадського здоров'я МОЗ України”, затвердженого наказом Центру від 13.10.2020 № 26-од, до функцій цього відділу віднесено, зокрема, забезпечення збору, узагальнення та аналізу даних щодо залишків та використання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та медичних виробів на регіональному та центральному рівні; формування пропозицій щодо мінімізації наявних ризиків, пов'язаних із нестачею/надлишком лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та медичних виробів, термінами їх придатності, термінами дії реєстраційних посвідчень тощо, з метою раціонального та цільового їх використання, вчасного прийняття управлінських рішень на національному та регіональному рівні.

Положенням № 931 (зі змінами) встановлено, що департамент з фінансово-економічних питань, бухгалтерського обліку та фінансової звітності на підставі

фактичної потреби структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ щомісяця аналізує, проводить моніторинг рівня забезпечення закладів охорони здоров'я товарами, за результатами якого надає пропозиції щодо ефективного та раціонального використання бюджетних коштів та товарів для прийняття відповідних рішень ПРГ (пункт 1 розділу IV).

2.5.2.3. Виявлений стан справ

За даними ДП “Укрвакцина” і ДП “Укрмедпостач”, станом на 01.01.2020 у залишках закладів охорони здоров'я обліковувалися лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби на суму 3291401,3 тис. гривень⁵⁰. За 2020 рік і 9 місяців 2021 року державними підприємствами здійснено поставку таких матеріальних цінностей до закладів охорони здоров'я на суму 9453763,9 тис. гривень⁵¹. Використано у цей період матеріальних цінностей на 9362023,5 тис. гривень. Станом на 01.10.2021 у закладах охорони здоров'я обліковувалися залишки на 3383141,7 тис. гривень. Крім того, на складах державних підприємств МОЗ⁵² станом на 01.01.2020 обліковувалися залишки на суму 1269927,1 тис. грн, на 01.10.2021 – на 520607,8 тис. гривень.

Міністерство і Центр у 2020 році та січні–вересні 2021 року не здійснювали моніторингу рівня забезпеченості потреби структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій і підпорядкованих МОЗ установ у лікарських засобах, імунобіологічних препаратах (вакцинах) і медичних виробах, що є порушенням вимог Порядку № 298 і Положення № 931. Проведення такого моніторингу відповідно до Положення № 931 необхідне для надання пропозицій щодо ефективного і раціонального використання бюджетних коштів і товарів для прийняття відповідних рішень ПРГ.

Результати аналізу 240 найменувань лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів (20 напрямками закупівель) свідчать: рівень забезпеченості стовідсоткової потреби на 2020 рік (станом на 01.01.2020) за 45 найменуванням (13 напрямів) становив від 0,1 до 10 відс., за 72 найменуваннями (12 напрямів) – від 10,5 до 50 відс., за 22 найменуваннями (8 напрямів) – від 52,3 до 72,7 відс., за 7 найменуваннями (5 напрямів) – від 75,8 до 99,2 відс., за 14 найменуваннями (5 напрямів) – від 101,9 до 176 відс., за 4 найменуваннями (3 напрямів) – від 201,2 до 268,6 відс., за 6 найменуваннями (5 напрямів) – від 387,4 до 1991,1 відсотка. За 70 найменуваннями (14 напрямів) залишки матеріальних цінностей відсутні.

Довідково. За річної стовідсоткової потреби на 2020 рік у лікарському засобі “Розчин для перитонеального діалізу із вмістом глюкози 3,85—4,25 % у мішках подвійних по 2000 мл”

⁵⁰ Закуплені за рахунок коштів держбюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400.

⁵¹ Закуплені за рахунок коштів державного бюджету на 2015–2020 роки за КПКВК 2301400 і КПКВК 2301040.

⁵² За інформацією ДП “Укрвакцина” і ДП “Укрмедпостач”.

за напрямом “Медикаменти та медичні вироби для дитячого діалізу” в кількості 56 од. станом на 01.01.2020 наявні залишки цього лікарського засобу на складі ДП “Укрмедпостач” – 1115 одиниць.

Станом на 31.12.2020 із 240 найменувань лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів рівень забезпеченості стовідсоткової потреби на 2020 рік (з урахуванням залишків на 01.01.2020 та надходжень у цьому періоді) за 14 найменуваннями (5 напрямів) становив від 0,9 до 9,2 відс., за 49 найменуваннями (12 напрямів) – від 10,1 до 50 відс., за 35 найменуваннями (16 напрямів) – від 50,6 до 74,6 відс., за 38 найменуваннями (14 напрямів) – від 75,2 до 100 відс., за 42 найменуваннями (12 напрямів) – від 100,1 до 198,0 відс., за 16 найменуваннями (6 напрямів) – від 208,2 до 295,7 відс., за 12 найменуваннями (6 напрямів) – від 305,6 до 16328,0 відсотка. Взагалі не забезпечено потребу за 34 найменуваннями (11 напрямів).

Дані щодо проведеного аналізу запланованого обсягу закупівель лікарських засобів та медичних виробів за кошти державного бюджету на 2020 рік (проведено вибірково за 11 напрямками закупівель) наведено у додатку 2 до Звіту.

МОЗ лише на підставі листів окремих структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ щодо необхідності здійснення перерозподілу матеріальних цінностей, закуплених за рахунок коштів держбюджету, які не будуть використані до завершення терміну придатності, зверталось до структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ щодо надання додаткової потреби в цих матеріальних цінностях. У разі надання такої інформації МОЗ здійснювався перерозподіл матеріальних цінностей. При цьому через відсутність додаткової потреби частина матеріальних цінностей не використана до завершення терміну їх придатності.

Під час проведення аудиту МОЗ звернулося (листи від 17–30 вересня 2021 року) до облдержадміністрацій з пропозицією доручити відповідним структурним підрозділам, зокрема:

- забезпечити щоквартальний моніторинг рівня забезпеченості закладів охорони здоров'я та перерозподіл товарів з короткими термінами придатності з метою своєчасного їх використання (згідно з фактичною потребою) між закладами охорони здоров'я відповідної адміністративно-територіальної одиниці незалежно від форми власності, а також фізичними особами-підприємцями, які одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, за умови укладання ними як надавачами медичних послуг договорів з НСЗУ про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій;

- поліпшити співпрацю з іншими регіонами щодо перерозподілу товару.

Такий моніторинг та співпрацю МОЗ запропоновано здійснювати і підпорядкованим МОЗ установам.

Аудитом встановлено, що робота Центру (відділу фармменеджменту та управління запасами) в частині ефективного та раціонального використання матеріальних цінностей, оцінки рівня забезпеченості у 2020 році та протягом

9 місяців 2021 року полягала у зборі щомісячної інформації від структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій про залишки і використання лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, її аналізі. МОЗ подано інформацію про їх наявність за окремими напрямками закупівель. За інформацією, наданою Центром, у вказаному періоді аналіз такої інформації здійснювався лише за п'ятьма напрямками закупівель. За напрямком “Лікарські засоби та медичні вироби для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів” Центром у 2020 році та протягом 9 місяців 2021 року такий аналіз взагалі не проводився⁵³. Через відсутність вичерпної і якісної інформації від структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій щодо використання і наявності лікарських засобів за напрямком “Закупівля медикаментів для хворих на інфекційні захворювання, що супроводжуються високим рівнем летальності” оцінка рівня забезпеченості закладів охорони здоров'я лікарськими засобами за цим напрямком Центром не здійснювалась, про що поінформовано МОЗ⁵⁴.

Аналіз документів, наданих Центром, свідчить, що лише після звернення структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій щодо необхідності здійснення перерозподілів лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів Центром ініціювався перерозподіл з подальшою підготовкою проєкту наказу і наданням його МОЗ.

У зв'язку із впровадженням нових підходів до лікування лікарсько стійкого туберкульозу відповідно до рекомендацій ВООЗ та застосуванням безін'єкційних препаратів⁵⁵ є **ризик невикористання лікарських засобів**, які станом на 30.09.2021 обліковуються у залишках закладів охорони здоров'я і закуплені за кошти державного бюджету на 2018 і 2019 роки: “Меропенем” (пор. для ін'єкцій по 1 г у фл.) – **на 1336,6 тис. грн**, “Амоксицилін з клавулановою кислотою” (пор. для розчину для ін'єкцій у фл. 1000 мг/200 мг) – **на 18,3 тис. гривень**. Термін придатності цих лікарських засобів завершується 30.06.2022 і 01.01.2022⁵⁶ відповідно.

За інформацією Центру, внаслідок зменшення показника виявлення хворих на туберкульоз через негативний вплив пандемії COVID-19 у середньому на 30 відс. є ризик невикористання лікарських засобів “Амоксицилін з клавулановою кислотою” (табл. по 500 мг/125 мг) – **3097,2 тис. грн** (термін придатності 31.12.2021, 28.02.2022, 31.03.2022, 30.04.2022) і “Амікацин” – **4210,8 тис. грн** (термін придатності 30.06.2022, 30.09.2022, 31.10.2022). Заклади охорони здоров'я забезпечено цими лікарськими засобами на 3 і 2 роки відповідно. Центром листами від 03.12.2020 № 24-04/36609/2-20 і від 01.04.2021 № 24/1862/21 повідомлено структурні підрозділи з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій про

⁵³ На запит Рахункової палати від 03.09.2021 № 05-2079 Центром інформацію за вказаним напрямком не надано.

⁵⁴ Лист від 12.08.2021 № 24/4702/21 за підписом в. о. генерального директора Л. Черненко.

⁵⁵ Згідно з листами Центру від 07.11.2020 № 24/7478/20 і від 20.08.2021 № 24/738-к/649-к/21, надісланими МОЗ.

⁵⁶ За інформацією ДП “Укрвакцина”, наданою на запит Рахункової палати.

можливість перерозподілів лікарських засобів “Меропенем”, “Амоксицилін з клавулановою кислотою” та “Амікацин” між закладами охорони здоров’я, які надають стаціонарну допомогу пацієнтам, хворим на COVID-19.

Несвоєчасна закупівля лікарських засобів за кошти державного бюджету на 2018 і 2019 роки і їх поставка у 2020 році призвели до накопичення залишків лікарських засобів “Натрій аміносаліцилат” – на суму **8701,7 тис. грн**, та “Протіонамід” (табл. по 250 мг) – на **5288,0 тис. грн**, а також до ризику їх невикористання до закінчення терміну придатності⁵⁷.

Довідково. За інформацією Центру, заявку на лікарський засіб “Натрій аміносаліцилат” за кошти державного бюджету на 2018 рік сформовано МОЗ у липні 2018 року, а поставку цього лікарського засобу на склад ДП “Укрвакцина” здійснено в лютому-березні 2020 року на суму 5407,5 тис. грн; заявку на 2019 рік сформовано МОЗ у травні 2019 року, поставку на склад державного підприємства здійснено у серпні-жовтні 2020 року на суму 5157,08 тис. грн; заявку на 2020 рік сформовано МОЗ у лютому 2020 року, станом на 30.09.2021 лікарський засіб ПРООН не поставлено.

Центром також поінформовано МОЗ⁵⁸ про можливе невикористання закладами охорони здоров’я до завершення терміну придатності імунобіологічних препаратів “Вакцина для профілактики туберкульозу”, “Вакцина для профілактики гемофільної інфекції типу b”, “Вакцина для профілактики дифтерії, правця, кашлюка, адсорбована з цільноклітинним кашлюковим компонентом”, “Імовакс Поліо вакцина для профілактики поліомієліту інактивована рідка”, закуплених за рахунок коштів державного бюджету на 2016–2018 роки, і унеможливлення їх перерозподілу між іншими регіонами у зв’язку із достатньою кількістю у цих регіонах. У результаті станом на 30.09.2021 закладами охорони здоров’я не використано до завершення терміну придатності зазначені лікарські засоби на загальну суму 30348,5 тис. гривень. За інформацією структурного підрозділу з питань охорони здоров’я Запорізької облдержадміністрації та ДП “Укрвакцина”, станом на 30.09.2021 лікарський засіб “Імовакс Поліо вакцина для профілактики поліомієліту інактивована рідка” на загальну суму 11319,7 тис. грн поміщено в карантин для подальшої утилізації.

Крім того, є **ризик невикористання до завершення терміну придатності** (31.12.2021) лікарських засобів для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації **на суму 144,1 тис. грн**⁵⁹ (закуплені коштом держбюджету на 2018 рік, розподілені наказом МОЗ від 12.10.2020 № 2317), від яких відмовився структурний підрозділ з питань охорони здоров’я Дніпропетровської облдержадміністрації, та медичного виробу для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, **на суму**

⁵⁷ “Натрій аміносаліцилат” – 01.11.2021, 56,8 тис. грн, 28.02.2023, 30.06.2023, 31.07.2023, 31.08.2023 – 8644,9 тис. грн; “Протіонамід” (табл. по 250 мг) – 31.01.2022, 2809,0 тис. грн, 30.06.2023 – 2479,0 тис. гривень.

⁵⁸ Листи від 10.06.2020 № 40/3232-к/2095-к/20, від 23.07.2020 № 40/4438/20, від 17.02.2021 № 24/843/21, від 16.05.2021 № 24/2991/21.

⁵⁹ “Екворал®, капсули м’які по 25 мг”, 212 уп./10600 капс., та “Екворал®, капсули м’які по 50 мг”, 183 уп./9150 капс., виробництва Компанії “Тева Чех Індастріз с.р.о.”, Чеська Республіка, термін придатності – 31.12.2021.

112,9 тис. грн⁶⁰ (закуплений коштом держбюджету 2017 року, розподілені наказом МОЗ від 12.06.2019 № 1359), від яких відмовився структурний підрозділ з питань охорони здоров'я Донецької облдержадміністрації. Ці лікарські засоби не використовувалися майже 12 і 28 місяців з дати отримання та зберігаються на складах ДП “Укрвакцина” і ДП “Укрмедпостач”.

Отже, є **ризик невикористання до завершення терміну придатності матеріальних цінностей, закуплених за рахунок коштів держбюджету за КПКВК 2301400, загалом на суму 22909,6 тис. гривень.**

Аудитом встановлено: **станом на 30.09.2021 на складах ДП “Укрмедпостач” і ДП “Укрвакцина” були наявні залишки лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів загалом на суму 32705,3 тис. грн, закуплених коштом держбюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400 за 12 напрямками закупівель, термін придатності яких завершився.**

Довідково. Ці матеріальні цінності закуплено для лікування дітей і дорослих, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, осіб, хворих на серцево-судинні і судинно-мозкові захворювання, проведення масового скринінгу новонароджених на фенілкетонурию, вроджений гіпотиреоз, муковісцидоз та андреногенітальний синдром, забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів, а також для лікування хворих у до- та після операційний період з трансплантації, методом перитонеального діалізу, дитячого діалізу, дітей, хворих на хронічний вірусний гепатит, дорослих, хворих на вірусні гепатити В і С, забезпечення дітей, хворих на гемофілію типів А або В або хворобу Віллебранда, проведення імунопрофілактики населення.

Серед основних причин невикористання матеріальних цінностей на 27277,5 тис. грн – відмови закладів охорони здоров'я від їх отримання, зокрема, через короткі терміни придатності, надходження в обсязі, що перевищує річну потребу, та на 5261,0 тис. грн – відсутність наказів МОЗ про розподіл матеріальних цінностей.

На складі ДП “Укрмедпостач” станом на 30.09.2021 обліковувалося матеріальних цінностей, термін придатності яких завершився, загалом на суму 19250,7 тис. гривень.

Аудит засвідчив, що ДП “Укрмедпостач”⁶¹ **більше 10 разів порушувало перед МОЗ питання щодо необхідності утилізації матеріальних цінностей, закуплених за рахунок коштів держбюджету за КПКВК 2301400, які рахуються в обліку підприємства з терміном придатності, що завершився, та надання Міністерством дозволу на проведення такої утилізації. В окремих листах підприємством запропоновано МОЗ визначити джерело фінансування суб'єкта господарювання, що надаватиме відповідні послуги з утилізації. Однак у відповідях МОЗ зазначено лише нормативні акти, згідно з якими проводиться утилізація матеріальних цінностей, а дозволу на її проведення не надано. Тільки**

⁶⁰ “Контейнер для збору кісткового мозку”, 13 од, серія FA18L19253, термін придатності – 31.12.2021.

⁶¹ Листи від 13.09.2021 № УС-1372 і № УС-1373, від 18.08.2021 № УС-1264, від 04.08.2021 № 1188, від 23.07.2021 № УС-1009, від 06.07.2021 № УС-911, від 18.05.2021 № УС-662, від 14.04.2021 № УС-523, від 04.03.2021 № УС-294, від 17.11.2020 № УС-2679, від 30.10.2020 № УС-2602, від 05.10.2020 № УС-2504, від 05.02.2020 № УС-265, від 06.11.2019 № УС-1830.

листом від 18.10.2021 № 10.3-16/30364/2-21 МОЗ надано ДП “Укрмедпостач” (на його звернення від 08.10.2021 № УС-1510) дозвіл на проведення утилізації і знищення матеріальних цінностей, термін придатності яких завершився.

З метою звільнення площ складу від матеріальних цінностей, термін придатності яких завершився, підприємство змушене було передати їх на відповідальне зберігання третій особі – приватному акціонерному товариству “ДАК “Ліки України” відповідно до договору від 09.07.2021 № 03-ВЗ (193 палети, 13997,4 тис. грн), а також додатково сплачувати кошти за зберігання. За інформацією ДП “Укрмедпостач”, його аптечний склад має можливість одночасно розмістити 670 палетомісць.

Довідково. Згідно з листом ДП “Укрмедпостач” від 18.08.2021 № УС-1264, за попередніми розрахунками ТОВ “Український центр поводження з відходами” (код ЄДРПОУ 37441144, ліцензія на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами від 19.10.2015 № 371, видана Міністерством екології та природних ресурсів України), вартість утилізації протермінованих 17 тонн лікарських засобів та медичних виробів становитиме 122,4 тис. грн ($17000 \times 7,2 = 122400$ гривень). Виконавець бере на себе зобов’язання з виконання робіт із збирання (транспортування), зберігання, оброблення, знешкодження, утилізації відходів.

Крім того, за даними 21-го структурного підрозділу з питань охорони здоров’я обл(міськ)держадміністрацій і трьох підпорядкованих МОЗ установ⁶², у закладах охорони здоров’я обліковувалися залишки лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів, закуплених за рахунок коштів держбюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400, термін придатності яких завершився, загалом на суму **73058,3 тис. гривень**⁶³.

Довідково. Ці матеріальні цінності закуплено для проведення імунопрофілактики населення, лікування хворих на туберкульоз, дітей і дорослих, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, хронічні вірусні гепатити, резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту, хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації, забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями, забезпечення розвитку донорства крові і її компонентів, проведення масового скринінгу новонароджених на фенілкетонурію, вроджений гіпотиреоз, муковісцидоз та андреногенітальний синдром, лікування хворих методом перитонеального діалізу, дитячого діалізу, хворих на інфекційні захворювання, що супроводжуються високим рівнем летальності, діагностики туберкульозу, замісної підтримуючої терапії, для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну, для забезпечення ендопротезами і наборами для імплантації.

Встановлено, що ДП “Укрвакцина”⁶⁴ передано ТОВ “ТАРКОМ ЕКОСЕРВІС” для проведення утилізації 49392 флакони протитуберкульозного лікарського засобу “Рифампіцин” (порошок для

⁶² Структурні підрозділи з питань охорони здоров’я Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Кіровоградської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Чернігівської облдержадміністрацій, виконавчого органу Київської міської ради (КМДА), Національний інститут раку, НДСЛ “Охматдит”, Координаційний центр трансплантації органів, тканин та клітин.

⁶³ Станом на 30.09.2021 завершився термін придатності матеріальних цінностей на суму 71594,0 тис. грн, додатково на 01.10.2021 – 02.10.2021 на 1340,9 тис. гривень.

⁶⁴ Лист від 15.09.2021 № 01.05.20-01/512/01.

розчину для ін'єкцій по 600 мг, 1 фл. (20 мл) з порошком у картонній коробці), закупленого за кошти державного бюджету на 2017 рік, **загалом на суму 15957,1 тис. гривень.** Цей лікарський засіб повернено на склад підприємства закладами охорони здоров'я Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Київської, Кіровоградської, Одеської, Рівненської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернівецької, Чернігівської областей та утилізовано у квітні і липні 2021 року.

МОЗ не володіє інформацією про лікарські засоби, імунобіологічні препарати (вакцини) і медичні вироби, закуплені за кошти державного бюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400, які утилізовано у 2020 році та січні-серпні 2021 року **закладами охорони здоров'я.**

Водночас, за інформацією 17-ти структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій⁶⁵, наданою на запити Рахункової палати, **закладами охорони здоров'я у 2020 році та січні-вересні 2021 року загалом передано на утилізацію та утилізовано** лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів **на суму 38631,7 тис. грн** за 14 напрямками закупівель⁶⁶. Ці матеріальні цінності закуплено за рахунок коштів державного бюджету на 2015–2019 роки. Головними причинами їх невикористання, за даними структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій і підпорядкованих МОЗ установ, є, зокрема, зміни в схемах лікування хворих на туберкульоз та дорослих хворих на онкологічні і онкогематологічні захворювання, відмова хворих у післяопераційний період з трансплантації від прийому запропонованих лікарських засобів, надходження лікарських засобів та імунобіологічних препаратів (вакцин) в обсягах, що перевищують річну потребу, зменшення кількості пацієнтів, які потребують лікування конкретним лікарським засобом.

При цьому в МОЗ немає **документів**, які підтверджують надсилання Міністерством у 2020 році та січні-вересні 2021 року до міжнародних спеціалізованих організацій (Краун, ПРООН, ЮНІСЕФ) листів з **проханням замінити матеріальні цінності**, що не використано до завершення терміну їх придатності.

МОЗ до аудиту також не надано інформації щодо термінів придатності, з якими прийнято матеріальні цінності, що станом на 30.09.2021 обліковувалися на державних підприємствах Міністерства (на складі та у закладах охорони здоров'я) як такі, у яких завершився термін придатності. В МОЗ відсутні

⁶⁵ Структурні підрозділи з питань охорони здоров'я Вінницької, Дніпропетровської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Полтавської, Сумської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Чернігівської облдержадміністрацій та виконавчого органу Київської міської ради (КМДА).

⁶⁶ За напрямками, що стосуються вірусних гепатитів у дорослих і дітей, донорства крові, онкологічних і онкогематологічних захворювань у дорослих та дітей, туберкульозу, трансплантації, замісної підтримуючої терапії, імунопрофілактики населення, летальності, перитонеального діалізу, ревматоїдного артриту у дітей, серцево-судинних захворювань та гемофілії у дорослих.

гарантійні листи виробників/постачальників щодо заміни цих матеріальних цінностей.

Разом з тим **за напрямом закупівлі щодо лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання**, станом на 30.09.2021 у залишках закладів охорони здоров'я і ДП “Укрмедпостач” рахувалися матеріальні цінності на 17154,2 тис. грн, закуплені коштом держбюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400, термін придатності яких завершився (без урахування матеріальних цінностей на 2173,8 тис. грн, про невикористання яких до завершення терміну придатності зазначено у межах аудиту, звіт за результатами якого затверджено рішенням Рахункової палати від 23.04.2019 № 10-2). При цьому 97,2 відс. таких **матеріальних цінностей** (16680,2 тис. грн) **отримано МОЗ** від міжнародних спеціалізованих організацій з **термінами придатності, що відповідають умовам договорів (угод)**, тобто не менше 15 місяців, або 75 відс. загального терміну придатності на момент поставки.

Аудит засвідчив: з метою забезпечення використання зазначених матеріальних цінностей (90,4 відс. невикористаних до завершення терміну придатності) на підставі звернень ДП “Укрмедпостач”, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій та підпорядкованих МОЗ установ щодо необхідності здійснення їх перерозподілу Міністерство листами зверталось (в окремих випадках навіть 6 разів поспіль) до структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій, Національного інституту раку, НДСЛ “Охматдит” для надання ними додаткової потреби в цих матеріальних цінностях. За даними МОЗ, деякі матеріальні цінності частково перерозподілено між заявниками, решта через відсутність потреби залишилася невикористаною до завершення терміну придатності.

За напрямом закупівель щодо **лікування дорослих, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання**, у залишках закладів охорони здоров'я і ДП “Укрмедпостач” рахувалися лікарські засоби на 12201,2 тис. грн, закуплені коштом держбюджету на 2015–2019 роки за КПКВК 2301400, термін придатності яких завершився. Майже 100 відс. цих лікарських засобів **отримано МОЗ** від міжнародних спеціалізованих організацій з **термінами придатності, що відповідають умовам договорів (угод)**, тобто не менше 15 місяців, або 75 відс. загального терміну придатності на момент поставки. За поясненнями структурних підрозділів з питань охорони здоров'я Луганської, Хмельницької облдержадміністрацій та Національного інституту раку, причинами невикористання цих матеріальних цінностей до завершення терміну придатності, зокрема, є відсутність пацієнтів; зміна схеми лікування; нерегулярне постачання лікарських засобів від МОЗ.

2.5.2.4. Рекомендації Міністерству охорони здоров'я:

- запровадити дієву систему внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету і закуплених матеріальних цінностей;
- вжити заходів щодо проведення моніторингу рівня забезпечення потреби структурних підрозділів з питань охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій

і підпорядкованих МОЗ установ у лікарських засобах, імунобіологічних препаратах (вакцинах) і медичних виробів та за його результатами визначити в паспорті бюджетної програми за КПКВК 2301400 на 2022 рік результативний показник затрат (обсяг коштів у розрізі напрямів закупівель);

- звернутися до міжнародних спеціалізованих організацій з метою визначення переліку і кількості лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин), медичних виробів, які можуть бути замінені на аналогічні у зв'язку із завершенням терміну їх придатності;

- притягнути до відповідальності посадових осіб, дії чи бездіяльність яких призвели до виявлених порушень.

2.5.3. Оцінка використання коштів на придбання Державним підприємством “Медичні закупівлі України” лікарських засобів, медичних виробів та вакцини проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

2.5.3.1. Робота МОЗ та Державного підприємства щодо централізованого забезпечення у 2020 році закладів охорони здоров'я придбаними лікарськими засобами та медичними виробами була нерезультативною: заклади охорони здоров'я забезпечено на рівні 1,9 відс. використаних коштів.

За підсумками проведених торгів на закупівлю лікарських засобів, медичних виробів та вакцини проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Державним підприємством на виконання бюджетних програм за КПКВК 2301400 та КПКВК 2301040 у 2020 році **використано** всього 4735490,7 тис. грн (**79,2 відс.** визначених у паспортах бюджетної програми обсягів фінансування), з них на придбання вакцини – 964311,3 тис. гривень.

На оплату послуг із супроводження цих товарів і банківських послуг станом на 01.10.2021 (з урахуванням коштів, повернутих у 2021 році як невикористані) використано 72259,7 тис. грн (1,5 відс. вартості придбаних лікарських засобів та медичних виробів).

Внаслідок неефективних управлінських рішень бюджетні асигнування за КПКВК 2301400 і за КПКВК 2301040 у загальній сумі 1263782,3 тис. грн до кінця бюджетного року не використано.

Перші поставки Державному підприємству на виконання бюджетної програми за КПКВК 2301400 відбулися 20.10.2020, за КПКВК 2301040 – 03.12.2020. Протягом 2020 року і 9 місяців 2021 року Державним підприємством вносилися зміни до умов договорів у частині продовження кінцевих строків поставок, що спричинило відтермінування постачання лікарських засобів і медичних виробів до кінцевого споживача. Як наслідок, станом 01.10.2021 поставки за КПКВК 2301400 не завершено, до закладів охорони здоров'я поставлено 91,7 відс. вартості лікарських засобів і медичних виробів. За КПКВК 2301040 поставки закладам охорони здоров'я здійснено в січні-червні 2021 року.

Станом на 01.10.2021 у залишках закладів охорони здоров'я обліковувалися матеріальні цінності на суму 2620549,2 тис. грн (60,3 відс. поставлених). Слід зазначити, що залишки лікарських засобів та медичних виробів, поставлених ще у 2020 році, на 01.10.2021 становили 51863,2 тис. грн майже 58 відс. (більше 9 місяців не використовувалися закладами охорони здоров'я).

2.5.3.2. Законодавча база

Статтею 75 Господарського кодексу України визначено, що фінансовий план підлягає затвердженню до 1 вересня року, що передує плановому, якщо інше не передбачено законом: підприємств, що є суб'єктами природних монополій, та підприємств, плановий розрахунковий обсяг чистого прибутку яких перевищує 50 мільйонів гривень, – Кабінетом Міністрів України; інших підприємств – органами, до сфери управління яких вони належать.

Відповідно до частини п'ятої статті 41 Закону № 922 (у редакції Закону України від 02.12.2020 № 1026-IX) істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім випадків, зокрема, продовження строку дії договору про закупівлю та строку виконання зобов'язань щодо передачі товару, виконання робіт, надання послуг у разі виникнення документально підтверджених об'єктивних обставин, що спричинили таке продовження, у тому числі обставин непереборної сили, затримки фінансування витрат замовника, за умови, що такі зміни не призведуть до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю.

2.5.3.3. Виявлений стан справ

Встановлено, що фінансовий план Державного підприємства на 2020 рік у порушення статті 75 Господарського кодексу України затверджено 03.09.2020 заступником Міністра охорони здоров'я Шаталовою С. М.⁶⁷ з недотриманням встановленого терміну на більш як рік.

За результатами проведених Державним підприємством торгів на закупівлю лікарських засобів, медичних виробів та вакцини станом на 01.01.2021 на виконання бюджетних програм за КПКВК 2301400 та КПКВК 2301040 використано 3719976,6 тис. грн, на закупівлю вакцини проти коронавірусної хвороби – 964311,3 тис. грн (82,4 відс. визначених у паспорті обсягів фінансування); за КПКВК 2301040 – 51202,8 тис. грн (17,2 відс. визначених у паспорті обсягів). На оплату послуг із супроводження товарів та оплату банківських послуг за КПКВК 2301400 та КПКВК 2301040 використано 77044,1 і 3800,1 тис. грн відповідно (1,6 і 7,4 відс. відповідно вартості придбаних

⁶⁷ Відповідно до Розподілу обов'язків між Міністром охорони здоров'я України, першим заступником Міністра, заступниками Міністра та Державним секретарем Міністерства, затвердженого наказом МОЗ від 16.04.2020 № 899, координацію напрямів роботи Державного підприємства та спрямування його діяльності покладено на заступника Міністра охорони здоров'я України Шаталову С. М.

станом на 01.01.2021 лікарських засобів та медичних виробів).

Довідково. На виконання Державним підприємством програм та здійснення централізованих заходів з охорони здоров'я за КПКВК 2301400 затверджено 30260,8 тис. грн, зокрема, на заробітну плату, придбання меблів та канцелярського обладнання, оплату комунальних послуг і енергоносіїв, оренду приміщення, оплату інших послуг. Використано 17861,9 тис. грн (0,4 відс. вартості договорів на закупівлю лікарських засобів та медичних виробів).

Оплату за угодами для закупівлі лікарських засобів та медичних виробів за КПКВК 2301400 здійснено в сумі 4684287,9 тис. грн у листопаді-грудні 2020 року, у тому числі у грудні – 4668239,2 тис. грн (99,7 відс.), при цьому за угодою для закупівлі вакцини 964311,3 тис. грн перераховано 30.12.2020; за угодами за КПКВК 2301040 – 51202,8 тис. грн 17.12.2020 – 31.12.2020. Оплату за угодою для закупівлі послуг із супроводження товарів у сумі 79900,0 тис. грн (за КПКВК 2301400 – 76104,7 тис. грн, за КПКВК 2301040 – 3795,3 тис. грн) здійснено 28.12.2020.

Внаслідок неефективних управлінських рішень МОЗ, 1017697,9 тис. грн за КПКВК 2301400 та 246084,4 тис. грн за КПКВК 2301040 до кінця бюджетного року Державним підприємством не використано.

Водночас Державним підприємством до МОЗ неодноразово з жовтня⁶⁸ надавалась інформація про наявність економії коштів під час закупівель порівняно з очікуваною вартістю укладених договорів. МОЗ лише 02.11.2020⁶⁹ повідомило Державне підприємство про прийняте рішення спрямувати зекономлені кошти на закупівлю лікарських засобів і медичних виробів за 5 напрямками до 100 відс. потреби, визначеної у наказі МОЗ № 1917. Міністерством також листом від 23.12.2020 № 26-04/39169/2-2 надіслано Державному підприємству накази МОЗ від 22.12.2020 № 2972 і від 23.12.2020 № 2978 щодо закупівлі вакцини проти гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Станом на 01.10.2021 згідно з внесеними у 2021 році до договорів змінами та сумою повернутих коштів за фактично поставлені товари та надані послуги із супроводження товарів вартість лікарських засобів і медичних виробів, закуплених за КПКВК 2301400, становила 4643896,4 тис. грн, послуг з їх супроводження і банківських послуг – 72544,1 тис. грн (1,6 відс. вартості товару); за КПКВК 2301040 – відповідно 51173,5 і 659,8 тис. грн (1,3 відс. вартості товарів).

У договорах передбачено, що постачальник зобов'язаний здійснити поставку продукції до 01.12.2020 або 31.12.2020. При цьому Державним підприємством укладалися з постачальниками додаткові угоди з обґрунтуваннями відповідно до пункту 5 статті 41 Закону № 922 щодо відтермінування поставки лікарських засобів і медичних виробів.

Довідково. Наприклад, на закупівлю лікарських засобів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання, укладено 75 угод, з них зміни щодо перенесення кінцевого терміну поставки вносилися до 61 угоди (81 відсоток). Так, один раз

⁶⁸ Листи Державного підприємства від 21.10.2020 № 01/561-10/2020, від 26.10.2020 № 01/591-10/2020, від 18.11.2020 № 01/774-11/2020.

⁶⁹ Лист МОЗ від 02.11.2020 № 10/32591/2-20.

переносився термін поставки за 36 угодами, два-три рази – за 25 угодами. Терміни поставки за 15 угодами продовжувались на 1 місяць, за 23 угодами – на 2-5 місяців, за 14 угодами – на 6-8 місяців, за 9 угодами – на 9-11 місяців.

Перша поставка лікарських засобів та медичних виробів до Державного підприємства відбулася 20.10.2020. Станом на 01.01.2021 постачальниками забезпечено поставку за КПКВК 2301400 на суму 1152813,9 тис. грн, КПКВК 2301040 – на 12422,0 тис. грн (лише 24,5 відс. використаних коштів). Через відсутність порядку взаємодії МОЗ і Державного підприємства щодо термінів затвердження розподілів та доставки лікарських засобів і медичних виробів до закладів охорони здоров'я обл(міськ)держадміністрацій і підпорядкованих МОЗ установ, їх відвантаження Державним підприємством розпочато тільки в кінці грудня. Як наслідок, заклади охорони здоров'я забезпечено лікарськими засобами та медичними виробами за кошти державного бюджету на 2020 рік на рівні 1,9 відс. використаних коштів.

Станом на 01.10.2021 Державному підприємству поставлено лікарських засобів, медичних виробів та вакцини, придбаних за рахунок коштів за КПКВК 2301040, на суму 4561383,3 тис. грн (97,4 відс. використаних коштів); за КПКВК 2301040 лікарські засоби поставлено до травня 2021 року на суму 51173,5 тис. гривень.

За результатом проведених відкритих торгів між Державним підприємством та ТОВ “Бізнес Центр Фармація” 13.11.2020 укладено договір № 09/176-11/2020, предмет закупівлі якого – “Послуги транспортних агентств (Комплекс послуг зберігання, транспортування та митно-брокерського супроводу лікарських засобів, медичних виробів та допоміжних засобів до них)”. Вартість послуг за договором становила 79900,0 тис. гривень. Договором передбачено, що вартість наданих послуг залежить від вартості вантажу, зазначеної в товаросупровідних документах, та не може бути вищою, ніж відсоток від вартості вантажу, вказаної в товаросупровідних документах, який визначається як співвідношення загальної вартості цього договору до загальної очікуваної вартості вантажу, що встановлена в паспортах бюджетних програм за КПКВК 2301400 та КПКВК 2301040.

Державним підприємством 28.12.2020 проведено попередню оплату, що становила всю суму укладеного договору.

Станом на 01.10.2021 ТОВ “Бізнес Центр Фармація” повернено передоплату на суму 7640,3 тис. гривень.

Як встановлено аудитом, ТОВ “Бізнес Центр Фармація” станом на 01.10.2021 надало послуги на загальну суму 58063,4 тис. грн (80,4 відс. очікуваних поставок). Вартість послуг становила 1,3 відс. вартості поставлених матеріальних цінностей.

За даними Державного підприємства, станом на 01.10.2021 на балансі в закладах охорони здоров'я обліковувалися лікарські засоби, медичні вироби, вакцина, придбані на виконання бюджетної програми за КПКВК 2301400 та поставлені ТОВ “Бізнес Центр Фармація”, на суму 2586461,6 тис. грн (60,2 відс. поставлених матеріальних цінностей). Залишок матеріальних цінностей становив 51863,2 тис. грн (58 відс. поставлених у 2020 році матеріальних цінностей).

Отже, матеріальні цінності **більше 9 місяців не використовувалися закладами охорони здоров'я**. Як наслідок, є **потенційні ризики невикористання матеріальних цінностей до кінця терміну придатності**. Залишок на 01.10.2021 лікарських засобів, придбаних за рахунок коштів бюджетної програми за КПКВК 2301040, становив 34087,6 тис. грн (66,6 відс. поставлених у 2021 році матеріальних цінностей).

2.5.3.4. Рекомендації Міністерству охорони здоров'я України:

- забезпечити ефективне управління бюджетними коштами, виділеними на забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру.

Член Рахункової палати

В. І. Невідомий

Дані щодо потреби, результативних показників, затверджених у паспорті бюджетної програми на 2021 рік за КПКВК 2301400, та рівня забезпеченості потреби

№ з/п	Напрями закупівлі	Бюджетний запит індивідуальний (тис. грн)	Бюджетний запит додатковий (тис. грн)	Паспорт бюджетної програми на 2021 рік (у редакції наказу МОЗ від 27.08.2021 № 1809)		Рівень забезпеченості потреби (відс.)
				обсяг коштів	залишки станом на 01.01.2021 та очікувані поставки за рахунок коштів минулих років	
1	2	3	4	5	6	(5+6)/(3+4)
1	Закупівля медикаментів для лікування туберкульозу	408189,1	0	378216,6	706239,1	265,7
2	Закупівля тестів, витратних матеріалів для діагностики туберкульозу	56264,5	18883,2	7078,6	89725,5	128,8
3	Закупівля імунобіологічних препаратів для проведення імунопрофілактики населення та виробів для забезпечення умов температурного контролю імунобіологічних препаратів та медичних виробів	45179,4	113005,3	112373	527427,2	404,5
4	Закупівля медикаментів для замісної підтримуючої терапії	25334,9	7120,2	21598	44992,9	205,2
5	Закупівля медикаментів для антиретровірусної терапії дорослих, підлітків і дітей	419250,8	17532,7	240586,9	394912,3	145,5
6	Закупівля тест-систем для діагностики ВІЛ-інфекції, супроводу АРТ та моніторингу перебігу ВІЛ-інфекції у хворих, визначення резистентності вірусу, проведення референс-досліджень	213137,6	6504,2	205107,4	146137,3	159,9
7	Закупівля медикаментів для хворих на вірусні гепатити В і С для дітей та дорослих	136237,8	470787,2	117461,2	175906,7	48,3
8	Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для забезпечення розвитку донорства крові та її компонентів	160915,3	220022,4	280038,1	395126,6	177,2
9	Закупівля медикаментів для хворих на інфекційні захворювання, що супроводжуються високим рівнем летальності	31100	444657	265156,3	218020,1	101,6
10	Закупівля медикаментів для хворих у до- та післяопераційний період з трансплантації	159688,6	9122,1	58713,3	190188,4	147,4
11	Закупівля хімотерапевтичних препаратів, радіофармпрепаратів та препаратів супроводу для лікування онкологічних хворих	1785359,1	0	1674160,4	1964353,3	203,8
12	Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання	664032,5	0	235551,4	858101,6	164,7
13	Закупівля медикаментів для громадян, хворих на муковісцидоз	177842,8	10159,2	146287,4	156371,4	160,9
14	Закупівля реактивів для проведення масового скринінгу новонароджених на фенілкетонурію вроджений гіпотиреоз, муковісцидоз та андреногенітальний синдром	27728,4	0	32365,3	30512,8	226,8
15	Закупівля медикаментів для громадян, хворих на первинні (вроджені) імунодефіцити	169079,8	9658,6	195241,7	156710,4	196,9
16	Закупівля медикаментів для дітей, хворих на дитячий церебральний параліч	13854,9	791,5	298,5	21230,5	146,9
17	Закупівля лікарських засобів для забезпечення дітей, хворих на гемофілію типів А або В або хворобу Віллебранда	590915,2	33755,8	318751,1	920366,8	198,4
18	Закупівля медикаментів для дітей, хворих на нанізм різного походження	36349,9	2076,5	42140,8	39911	213,5
19	Закупівля лікарських засобів для дітей, хворих на розлади психіки та поведінки із спектра аутизму, з шизофренією, афектними розладами, гіперкінетичними розладами	42954,9	2453,8	14165,2	22879,1	81,6

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5	6	(5+6)/(3+4)
20	Закупівля лікарських засобів для лікування громадян, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту	186756,4	10668,4	149915	221099,3	187,9
21	Закупівля медикаментів для громадян, які страждають на орфанні метаболічні захворювання	891681,7	50937	1183871,5	799522,1	210,4
22	Закупівля медичних виробів для громадян, які страждають на бульозний епідермоліз	108601,2	6203,8	168937,8	181509	305,2
23	Закупівля медикаментів для громадян, які страждають на легеневу артеріальну гіпертензію	153810,6	8786,4	80199	118627,5	122,3
24	Закупівля медичних виробів для громадян, хворих на ідіопатичну сімейну дистонію, спастичну кривошию, ідеопатичну рото-лицьову дистонію	4624,6	264,2	12148,6	802,1	264,9
25	Закупівля медикаментів та дрібного лабораторного інвентарю для забезпечення проведення лікування безплідності жінок методами допоміжних репродуктивних технологій	13043,3	0	6891	12246,1	146,7
26	Закупівля лікарських засобів для забезпечення дорослих, хворих на гемофілію типів А або В або хворобу Віллебранда	971503,4	55496,7	139771,8	1248748,8	135,2
27	Закупівля лікарських засобів та медичних виробів для закладів охорони здоров'я для забезпечення лікування хворих із серцево-судинними та судинно-мозковими захворюваннями	1275964,3	0	1087659	1001405,1	163,7
28	Закупівля ендопротезів і наборів інструментів для імплантації	240318,1	13728,1	54595,2	205702,2	102,5
29	Закупівля медикаментів для лікування хворих на розсіяний склероз	337865,5	19300,3	135014,1	290205,1	119,0
30	Закупівля витратних матеріалів для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну	30175	0	512218,6	32841,2	1806,3
31	Закупівля лікарських засобів та імунобіологічних препаратів для запобігання занесенню і поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID - 19, спричиненої коронавірусом	x	x	104907,7		x
32	Закупівля лікарських засобів, що підлягають закупівлі відповідно до договорів керованого доступу	x	x	12777,3		x
Загалом		9377759,6	1531914,6	7994197,8	11171821,5	x

Дані щодо запланованого обсягу закупівель лікарських засобів та медичних виробів за кошти державного бюджету на 2020 рік

Дані зведених МОЗ заявок, наданих для аудиту							Залишки лікарських засобів на складі державних підприємств МОЗ станом на 01.01.2020 (кіль-ть, од.)	Постановлено спеціалізованими організаціями до МОЗ у 2020 році за кошти держбюджету 2018-2019 років (кіль-ть, од.)	Обсяг закупівлі на 2020 рік з урахуванням залишків та поставок (гр.5 – гр.3 – гр. 8 – гр.9)	Передбачено у надлишку для закупівлі у 2020 році у межах фінансування (кіль-ть, од.) (гр.6 – гр. 10)	Зайво заплановані кошти на 2020 рік (тис. грн) (гр.11 x гр.2)
Міжнародна непатентована назва лікарських засобів / форма випуску (одиниця виміру)	Орієнтовна ціна за одиницю (грн)	Залишки станом на 01.01.2020 (кіль-ть, од.)		Річний обсяг 100-відс. потреби, згідно заявки (кіль-ть, од.)	Потреба з урахуванням обсягу фінансування на 2020 рік						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Витратні матеріали для визначення рівня глюкози в крові, глікованого гемоглобіну											
Тест-смужки для визначення глюкози для індивідуального глюкометра	1,90	151992	2900	17379593	15881588	30175,0	0	12146832	5080769	10800819	20521,6
Медикаменти для громадян, які хворіють на вірусні гепатити В і С											
Діти, хворі на гепатит В											
Тенофовір табл., капс., драже 300 мг	2,70	33330	0	12410	7805	21,07	0	240	0	7805	21,07
Ентекавір табл., капс., драже 1 мг	264,26	0	0	5840	5480	1448,1	0	2460	3380	2100	554,9
Ентекавір табл., капс., драже 0,5 мг	132,0	0	0	13140	9279	1224,8	0	12990	150	9129	1205,0
Пегінтерферон альфа-2а ампл., флак., шприц 135 мкг / 0,5 мл	3766,7	90		288	264	994,4	0	601	0	264	994,4
Пегінтерферон альфа-2а ампл., флак., шприц 180 мкг / 0,5 мл	2690,28	95		192	155	417,0	0	133	0	155	417,0
Дорослі, хворі на вірусний гепатит В											
Тенофовір табл, капс, драже 300 мг	2,70	242552		919800	226940	612,7	0	617820	59428	167512	452,3
Пегінтерферон альфа-2а ампл, флак, шприц 180 мкг/0,5 мл	2690,28	793		3360	1553	4178	242	4161	0	1553	4178
Дорослі, хворі на вірусний гепатит С											
Софосбувір табл, капс, драже 400 мг	19,43	25844	0	696780	378112	7346,7	170772	1328040	0	378112	7346,7
Даклатасвір табл, капс, драже 60 мг	12,25	17928	0	696360	382312	4683,3	163520	1333724	0	382312	4683,3
Софосбувір/велпатасвір табл, капс, драже 400 мг/100 мг	95,95	266459	0	710052	472910	45375,7	0	216748	226845	246065	23609,9
Софосбувір /ледіпасвір табл, капс, драже 400 мг/90 мг	31,98	17752	0	411180	124796	3991,0,	0	914508	0	124796	3991,0
Діти, хворі на вірусний гепатит С											
Софосбувір табл, капс, драже 400 мг	19,43	445	0	4452	1807	35,1	0	2828	1179	628	12,2
Рибавірин табл, капс, драже 200 мг	8,67	45490	0	32566	24812	215,1	0	7392	0	24812	215,1
Софосбувір / ледіпасвір табл капс драже 400 мг/90 мг	31,98	84	0	4116	2688	86,0	0	8064	0	2688	86,0
Пегінтерферон альфа-2а ампл, флак, шприци 135 мкг/0,5 мл	3766,7	57	0	1104	1028	3872,2	0	1292	0	1028	3872,2
Закупівля медикаментів для дітей, хворих на нанизм різного походження											
Соматропін / флакон, флакон з адаптером для безголкового інжектора, картридж, шприц-ручка - для дітей віком після 10 років, мг соматропіну/мг	50,82	16426	1200	619472	469070	23838,1	0	392650	210396	258674	13145,8
Соматропін / картридж, шприц-ручка, флакон з адаптером для безголкового інжектора, - для дітей віком до 10 років, мг соматропіну/мг	74,73	6782	3300	195922	70493	5267,9	0	231500	0	70493	5267,9

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Закупівля медичних виробів для громадян, які страждають на бульозний епідермоліз											
Бинт еластичний фіксуєчий BATIST® FIXA-CREP, 12 см х 4 м, або еквівалент / 1 бинт	4,96	0	0	58 753	44 453	220,5	0	31400	27353	17100	84,8
Засіб для відкритих ран, стерильний, Meriplex® Lite, 20 х 50 см, або еквівалент / 1 пов'язка	1 206,74	477	477	46 770	37 853	45678,7	0	31940	14353	23500	28358,4
Засіб для відкритих ран, стерильний, Meriplex® Transfer, 20 х 50 см, або еквівалент / 1 пов'язка	1 327,80	0	0	34 720	28 223	37474,5	0	12132	22588	5635	7482,2
Засіб для відкритих ран, стерильний, Meripitel®, 10 х 18 см, або еквівалент / 1 сітка	214,92	10	10	50 292	40 560	8717,2	0	23090	27192	13368	2873,1
Пов'язки спеціальні Tubifast TM RED LINE, 10 м, або еквівалент / 1 бинт	263,35	0	0	1 878	1 495	393,7	0	562	1316	179	47,1
Пов'язки спеціальні Tubifast TM GREEN LINE, 10 м, або еквівалент / 1 бинт	350,93	0	0	3 375	2 620	919,4	0	1290	2085	535	187,7
Пов'язки спеціальні Tubifast TM BLUE LINE, 10 м, або еквівалент / 1 бинт	365,58	1	1	3 106	2 390	873,7	0	1145	1960	430	157,2
Пов'язки спеціальні Tubifast TM YELLOW Line, 10 м, або еквівалент / 1 бинт	526,10	1	1	1 256	968	509,3	0	609	646	322	169,4
Пов'язки спеціальні Tubifast TM PURPLE LINE, 10 м, або еквівалент / 1 бинт	730,86	0	0	1 145	847	619,0	0	840	305	542	396,1
Серветки з нетканого матеріалу Mesoft, стерильні, 10 х 10 см, 2 штуки, або еквівалент / 1 серветка	1,05	580	580	480 830	379 932	398,9	0	177150	303100	76832	80,7
Бинт еластичний фіксуєчий BATIST® FIXA-CREP, 4 см х 4 м, або еквівалент / 1 бинт	2,06	0	0	52 856	40 490	83,4	0	31960	20896	19594	40,4
Бинт еластичний фіксуєчий BATIST® FIXA-CREP, 6 см х 4 м, або еквівалент / 1 бинт	2,93	0	0	45 966	33 988	99,6	0	29840	16126	17862	52,3
Бинт еластичний фіксуєчий BATIST® FIXA-CREP, 8 см х 4 м, або еквівалент / 1 бинт	3,65	150	150	52 723	38 349	140,0	0	30600	21973	16376	59,8
Бинт еластичний фіксуєчий BATIST® FIXA-CREP, 10 см х 4 м, або еквівалент / 1 бинт	4,57	0	0	54 766	42 330	193,5	0	27380	27386	14944	68,3
Закупівля медикаментів для дітей, хворих на муковісцидоз											
Дорназа Альфа / розчин для інгаляцій / 2,5 мг/2,5 мл в ампулах (амп.)	577,51	16552	1865	188159	146010	84322,2	100404	14412	56791	89219	51524,8
Панкреатин / мінімікросфери в кишковорозчинній оболонці / в одній капсулі 10000 ОД (капс.)	5,45	100	0	841728	659529	3594,4	0	870600	0	659529	3594,4
Панкреатин / мікрогранули в кишковорозчинній оболонці / в одній капсулі 10000 ОД (капс.)	5,45	0	0	7552	1318	7,2	0		1318	0	0
Панкреатин / мінімікросфери в кишковорозчинній оболонці / в одній капсулі 25000 ОД (капс.)	12,53	97300	41400	1523611	1161254	14550,5	0	1048100	378211	783043	9811,5
Колістиметат натрію / порошок для розчину для ін'єкцій, інфузій або інгаляцій у флаконах / 2 мл. МО (фл.)	92,31	2709	40	60039	48188	4448,2	0	26590	30740	17448	1610,6
Закупівля медикаментів для лікування дорослих, хворих на муковісцидоз											
Дорназа Альфа / розчин для інгаляцій / 2,5 мг/2,5 мл в ампулах (амп.)	577,51	1860	258	84489	70883	40935,6	17082	10146	55401	15482	8941,0
Панкреатин / мінімікросфери в кишковорозчинній оболонці / в одній капсулі 25000 ОД (капс.)	12,53	24602	0	941765	788145	9875,5	0	432400	484763	303382	3801,4

Продовження додатка 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Закупівля лікарських засобів для лікування дітей, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту*</i>											
Адалімумаб / ампл., фл., шпр. / 40 мг/0,8 мл	3288,12	0	0	10093	1975	6494,0	0	9698	395	1580	5195,2
Тоцилізумаб / попередньо наповнений шприц / 162 мг/0,9 мл	8945,48	0	0	1384	1384	12380,5	0	0	1384	0	0
Тоцилізумаб / ампл., фл., шпр. / 80 мг/4 мл	4413,25	0	0	7180	2220	9797,4	324	6609	247	1973	8707,3
Тоцилізумаб / ампл., фл., шпр. / 200 мг/10 мл	11042,4	0	0	4172	2055	22692,1	51	3247	874	1181	13041,1
Етанерцепт / попередньо наповнений шприц / 1 мл (50 мг)	6026,23	0	0	552	270	1627,1	0	328	224	46	277,2
<i>Для дітей вагою до 30 кг</i>		0	0				0				
Адалімумаб / ампл., фл., шпр. / 20 мг	8215,22	0	0	4936	4936	40550,3	0	0	4936	0	0
Етанерцепт / попередньо наповнений шприц / 0,5 мл (25 мг)	3013,11	0	0	676	212	638,8	0	632	44	168	506,2
<i>Закупівля лікарських засобів для лікування дорослих, хворих на резистентну форму ювенільного ревматоїдного артриту</i>											
Адалімумаб / ампл., фл., шпр. / 40 мг	3288,12	0	0	5314	1482	4873,0	0	3962	1352	130	427,4
Тоцилізумаб / попередньо наповнений шприц / 162 мг/0,9 мл	8945,48	0	0	572	572	5116,8	0	0	572	0	0
Етанерцепт / попередньо наповнений шприц / 1 мл (50 мг)	6026,23	0	0	1148	580	3495,2	0	0	1148	0	0
Голімумаб / попередньо наповнений шприц / 50 мг/0,5 мл	28391,06	0	0	350	212	6018,9	0	229	121	91	2583,6
Тоцилізумаб / ампл., фл., шпр. / 80 мг/4 мл	4413,25	0	0	923	343	1513,7	0	912	11	332	1465,2
Тоцилізумаб / ампл., фл., шпр. / 200 мг/10 мл	11042,4	0	0	1755	812	8966,4	0	1756	0	812	8966,4
<i>Закупівля препаратів для дитячого діалізу</i>											
Розчин для перитонеального діалізу із вмістом глюкози 1,35-1,5 % в мішках подвійних ємністю 2000 мл	191,86	4099	0	37187	30657	5881,8	0	13210	19878	10779	2068,1
Розчин для перитонеального діалізу із вмістом глюкози 2,25-2,5 % в мішках подвійних ємністю 2000 мл	188,32	1861	0	15344	10709	2016,7	2380	8110	2993	7716	1453,1
<i>Закупівля препаратів для громадян, які страждають на легеневу артеріальну гіпертензію</i>											
Ллопрост, розчин для інгаляцій, ампули, 10 мкг/мл, 2 мл	340,77	53807	0	191135	138159	47080,4	77730	10560	49038	89121	30369,8
Амбрізентан, табл. 10 мг	2107,39	3960	0	18615	12075	25446,7	7350	1920	5385	6690	14098,4
<i>Закупівля лікарських засобів для дітей, хворих на розлади психіки та поведінки із спектра аутизму, з шизофренією, афективними розладами, гіперкінетичними розладами</i>											
Арипіпразол, табл., 10 мг	88,55	0	0	49827	26258	2325,1		63390	0	26258	2325,1
Солі вальпроєвої кислоти, сироп, 1 мг	0,6	4291102	0	7883525	6279221	3767,5		0	3592423	2686798	1612,1

Примітка: *У зв'язку з тим, що у зведеній заявці вказано дані щодо залишків матеріальних цінностей станом на 01.09.2020, при розрахунку їх не враховано.

